

Микроқаржылық қызмет туралы

Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 26 қарашадағы № 56-V Заңы.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

Осы Заңның қолданысқа енгізілу тәртібін 32-б. қараңыз.

Қолданушылар назарына!

Қолданушыларға ыңғайлы болуы үшін ЗҚАИ мазмұнды жасады.

МАЗМҰНЫ

Ескерту. Заңның тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

Ескерту. Бүкіл мәтін бойынша "электрондық үкімет", "ақпараттандыру объектілері", "ақпараттық жүйелерінің" деген сөздер тиісінше "цифрлық үкімет", "цифрлық объектілер", "цифрлық жүйелерінің" деген сөздермен ауыстырылды – ҚР 09.01.2026 № 256-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Осы Заң микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыруға байланысты қоғамдық қатынастарды реттейді, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдарды құрудың және қайта ұйымдастырудың, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың құқықтық жағдайының, қызметінің ерекшеліктерін белгілейді, сондай-ақ микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдарды мемлекеттік реттеудің, олардың қызметін бақылаудың және қадағалаудың ерекшеліктерін айқындайды.

Ескерту. Кіріспеге өзгеріс енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

1-тарау. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңның мақсаттары үшін мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) алып тасталды – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

1-1) банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңы – сауда-саттық өткізу үшін қатысушыларға инфрақұрылымды қамтамасыз ететін, "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қолданылатын интернет-ресурс;

2) кредиттік дерекнама – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым әрбір қарыз алушыға қалыптастыратын құжаттар мен мәліметтер;

3) қарыз алушы – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйыммен микрокредит беру туралы шарт жасасқан жеке немесе заңды тұлға;

3-1) құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару шарты – сервистік компания мен "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 63-бабының 1-тармағында аталған тұлға немесе осы Заңның 9-1-бабы 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлға немесе сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы арасында жасалған банктік қарыз шарты, микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару шарты;

4) микрокредит – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым қарыз алушыға осы Заңда айқындалған мөлшерде және тәртіппен ақылылық, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарымен Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында беретін ақша;

5) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым – микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард;

6) алып тасталды – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

6-1) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның ірі қатысушысы – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымның жарғылық капиталына қатысу үлестерінің немесе дауыс беретін (артықшылықты акцияларды шегере отырып) акцияларының он немесе одан көп пайызын тікелей немесе жанама иеленетін жеке немесе заңды тұлға;

6-2) мінсіз іскерлік бедел – адамның, оның ішінде:

аталған адамның қаржы ұйымын мәжбүрлеп таратуға алып келген төлем қабілетсіздігіне не банкке реттеу режимін қолдануға алып келген құқыққа қайшы әрекеттерді (әрекетсіздікті) жасау;

аталған адамның алынбаған немесе жойылмаған сотталғандығы, оның ішінде адамға қаржы ұйымының, банк және (немесе) сақтандыру холдингінің басшы қызметкері лауазымын атқару және қаржы ұйымының ірі қатысушысы (ірі акционері) болу құқығынан өмір бойына айыру түрінде қылмыстық жаза қолдану туралы заңды күшіне енген сот актісінің болуы;

қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органның мәліметтері негізінде әрекеттері қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға ықпал еткен үшінші тұлғалармен қарым-қатынасының (үшінші тұлғалардың бақылауы мен ықпалының) болуы фактілерінің жоқтығымен расталатын кәсіпқойлығы мен адалдығы;

7) өтініш беруші – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымға микрокредит алуға өтініш берген жеке немесе заңды тұлға;

7-1) сервистік компания – құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару шарты шеңберінде банктік қарыз шарты, микрокредит беру туралы шарт бойынша, құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару бойынша, оның ішінде:

банктік қарыз шартының, микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгертуге; өзімен құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару шарты жасалған тұлғаның мүдделерін сотта білдіруге;

борышкерден ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті қабылдауға;

осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және (немесе) құқықтарды (талаптарды) сенімгерлік басқару шартында көзделген өзге де өкілеттіктерге қатысты өкілеттіктерге ие стрестік активтерді басқару жөніндегі еншілес ұйым, коллекторлық агенттік;

7-2) тұтынушылық микрокредит – жылжымайтын мүлік ипотекасымен қамтамасыз етілген микрокредит болып табылмайтын, жеке тұлғаға тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуға және (немесе) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес өзге де мақсаттарға берілетін микрокредит;

8) уәкілетті орган – қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган.

Ескерту. 1-бап жана редакцияда - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 04.07.2022 № 133-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.09.2025 № 219-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-бап. Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасы

Ескерту. 2-баптың тақырыбына өзгеріс енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

1. Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасы Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінен, осы Заңнан және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

2. "Акционерлік қоғамдар туралы", "Шаруашылық серіктестіктері туралы", "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" және "Кредиттік серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасының заңдары

микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдарға осы Заңда реттелмеген бөлігінде қолданылады.

3. Егер Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шартта осы Заңда камтылғандардан өзгеше қағидалар белгіленсе, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

4. "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес енгізілген ерекше реттеу режимі шеңберінде қызметін жүзеге асыратын микроқаржы ұйымдарына және өзге де заңды тұлғаларға осы Заңның және осы Заңға сәйкес қабылданатын уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілерінің нормалары ерекше реттеу режимінің шарттарында көзделген шекте қолданылады.

5. Осы Заңның екінші деңгейдегі банктерге қатысты қолданылатын ережелері Қазақстан Республикасының аумағында ашылған Қазақстан Республикасы бейрезидент-банктерінің филиалдарына қолданылады.

Ескерту. 2-бапқа өзгерістер енгізілді – ҚР 02.07.2018 № 168-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (16.12.2020 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

2-1-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы мемлекеттік реттеудің негізгі мақсаты, міндеттері мен қағидаттары

1. Микроқаржылық қызметті жүзеге асырудың құқықтық негіздерін белгілеу микроқаржылық қызмет саласындағы мемлекеттік реттеудің негізгі мақсаты болып табылады.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы мемлекеттік реттеудің негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

1) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың қызметін реттеу, қызмет стандарттарын белгілеу, микроқаржылық қызметті бақылау және қадағалау;

2) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың көрсетілетін қызметтерін тұтынушылардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы мемлекеттік реттеудің негізгі қағидаттары мыналар болып табылады:

1) реттеу ресурстары мен құралдарын тиімді пайдалану;

2) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдар қызметінің ашықтығы;

3) микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың жауапкершілігі.

Ескерту. 2-1-баппен толықтырылды – ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

2-тарау. МИКРОҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Ескерту. 2-тараудың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

3-бап. Микроқаржылық қызмет

1. Микроқаржылық қызметке:

1) микроқаржы ұйымының жеке және (немесе) заңды тұлғаларға республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің жиырма мың еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде қамтамасыз етілетін не қамтамасыз етілмейтін микрокредиттер беру жөніндегі қызметі;

2) ломбардтың жеке тұлғаларға жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлкін кепілге салғыза отырып, сондай-ақ жеке пайдалануға арналған көлік құралын кепілге қойғыза отырып, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде бір жылға дейінгі мерзімге нысаналы емес микрокредиттер беру жөніндегі қызметі;

3) кредиттік серіктестіктің өз қатысушыларына кредиттік серіктестіктің жоғары органы бекіткен кредиттік серіктестіктің ішкі қағидаларында айқындалатын мөлшерде қамтамасыз етілетін не қамтамасыз етілмейтін микрокредиттер беру жөніндегі қызметі жатады.

2. Осы баптың 1-тармағында көзделген микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны уәкілетті орган береді.

3. Микроқаржы ұйымы осы баптың 1-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген қызметтен басқа, мынадай операцияларды жүзеге асыруға құқылы:

1) Қазақстан Республикасының резиденттерінен және бейрезиденттерінен қарыз тарту (кәсіпкерлік қызмет ретінде азаматтардан қарыз түрінде ақша тартуды қоспағанда);

2) меншікті активтерін бағалы қағаздарға және өзге де қаржы құралдарына инвестициялау;

3) қарыз алушыға оның кәсіпкерлік қызметіне байланысты мәселелер бойынша консультациялық қызметтер көрсету;

4) меншікті мүлкін мүліктік жалға (жалдауға) беру, сондай-ақ микроқаржылық қызметті жүзеге асыру мақсатында жалданған мүлікті қосымша жалдауға (қосалқы жалға) беру;

5) меншікті мүлкін өткізу;

6) лизингтік қызметті жүзеге асыру;

7) төлем агентінің және қосалқы төлем агентінің функцияларын жүзеге асыру;

8) Қазақстан Республикасының резидент сақтандыру ұйымдарының атынан және тапсырмасы бойынша сақтандыру агенті ретінде сақтандыру шарттарын жасасу;

9) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес электрондық ақша жүйесі агентінің функцияларын жүзеге асыру;

10) факторингтік операциялар: төлем жасамау тәуекелін қабылдай отырып немесе қабылдамай, ақшалай талапты басқаға беріп қаржыландыру;

11) форфейтингтік операциялар (форфетирлеу): тауарларды (жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді) сатып алушының борыштық міндеттемесін сатушыға айналым түспейтін жолмен вексель сатып алу арқылы төлеу;

12) заңды тұлғаларға ақшалай нысанда орындауды көздейтін кепілдіктерді, кепілгерліктерді және өзге де міндеттемелерді беру;

13) микроқаржы ұйымдарының қызметін автоматтандыру үшін пайдаланылатын мамандандырылған бағдарламалық қамтылымды немесе микроқаржы ұйымдарының қызметінде пайдаланылатын өзге де бағдарламалық қамтылымды әзірлеу, іске асыру және оған қолдау көрсету;

14) осы тармақтың 6), 10), 11), 12) және 13) тармақшаларында көрсетілген операцияларды жүзеге асырумен байланысты мәселелер бойынша консультациялық қызметтер көрсету.

4. Ломбард осы баптың 1-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген қызметтен басқа, осы баптың 3-тармағының 1), 2), 4), 5) және 8) тармақшаларында көрсетілген операцияларды жүзеге асыруға, сондай-ақ құрамында бағалы металдар мен асыл тастар бар зергерлік бұйымдарды есепке алуға, сақтауға және сатуға құқылы.

5. Кредиттік серіктестік осы баптың 1-тармағының 3) тармақшасында көрсетілген қызметтен басқа, осы баптың 3-тармағының 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8), 9), 10), 11) және 12) тармақшаларында көрсетілген операцияларды жүзеге асыруға, сондай-ақ осы баптың 3-тармағының 6), 7), 8), 10), 11) және 12) тармақшаларында көзделген операцияларды жүзеге асырумен байланысты мәселелер бойынша консультациялық қызметтер көрсетуге құқылы.

6. Микроқаржы ұйымына, ломбардқа, кредиттік серіктестікке осы Заңда көзделмеген өзге де кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға тыйым салынады.

Ескерту. 3-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3-1-бап. Микроқаржылық қызметке қойылатын жалпы талаптар

1. Микроқаржы ұйымдары (кредиттік серіктестіктерді және ломбардтарды қоспағанда) қаржылық қызметтерді тұтынушылармен өзара іс-қимыл жасау кезінде қаржы нарығында қаржылық қызметтерді тұтынушыларға адал, ашық және әділ қарым-қатынасты қамтамасыз етуге бағытталған қағидаттар мен іс-қимылдар жиынтығын көздейтін, оның ішінде мыналарға:

1) қаржы өнімдерін басқаруға;

2) микрокредиттер беру жөніндегі ақпаратты ашып көрсетуге;

3) қаржылық қызметтерді тұтынушылармен өзара іс-қимыл жасаудың барлық кезеңінде жосықсыз практикаларға жол бермеуге;

4) қаржылық қызметтерді тұтынушылардың жолданымдарын қарауға;

5) тиісті іс-шараларды әзірлеу және іске асыру арқылы клиенттердің қаржылық сауаттылық деңгейін арттыруға қатысты жауапты іскерлік практикаларды сақтауға міндетті.

Қаржы нарығындағы жауапты іскерлік практикаларға қойылатын талаптар "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 2-4-тарауында белгіленеді.

2. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдар (бұдан әрі – микроқаржы ұйымдары) қызметін олардың жоғары органы бекіткен микрокредиттер беру қағидалары болған кезде жүзеге асырады.

3. Микрокредиттер беру қағидалары уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға қойылатын талаптарға сәйкес келуге тиіс.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға қойылатын талаптар:

1) микрокредиттер беру қағидаларын қамтуға тиіс мәліметтер тізбесін;

2) микрокредиттер беру және клиенттерге консультация беру кезінде ақпаратты ашып көрсету тәртібін;

3) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес жеке тұлғамен микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібін, оның ішінде оның мазмұнына, ресімделуіне, міндетті шарттарына қойылатын талаптарды;

4) микрокредиттер беру кезіндегі адал мінез-құлық қағидаттарын;

5) жосықсыз практикалардың түрлері мен белгілерін, сондай-ақ микрокредиттер беру кезінде оларды анықтау тәртібін;

6) төлемге қабілетсіз клиенттермен жұмыс істеу кезінде берешекті өндіріп алудың тәртібі мен жауапты іскерлік практикаларын;

7) микроқаржылық қызметтерді ұсыну процесінде туындайтын клиенттердің жолданымдарын микроқаржы ұйымдарының қарау тәртібін;

8) клиенттердің қаржылық сауаттылық деңгейін арттыруға бағытталған іс-шараларды әзірлеуге және іске асыруға қойылатын талаптарды белгілейді.

Микрокредиттер беру қағидаларында тізбесі уәкілетті органның осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде белгіленген мәліметтерден басқа, клиенттермен жұмыс істеу тәртібі туралы ереже, оның ішінде:

мүгедектігі бар адамдарға және халықтың басқа да жүріп-тұруы шектеулі топтарына қызметтер көрсету бойынша қаржы ұйымдары бөлімшелерінің қолжетімділігі жөніндегі ұлттық стандарттың талаптарын ескере отырып, мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарына қызметтер көрсету тәртібі;

сенім білдірілген адамның қатысуымен мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарына қызметтер көрсету ерекшеліктері қамтылуға тиіс.

4. Микрокредиттер беру қағидалары ашық ақпарат болып табылады және коммерциялық құпияның немесе микрокредит беру құпиясының нысанасы бола алмайды.

5. Микроқаржы ұйымдары тәуекелдерді бағалау және басқару мақсатында өз қызметін жүзеге асыру және (немесе) қызметтер көрсету кезінде жасанды интеллектіні пайдалануға құқылы.

Микроқаржы ұйымдары жасанды интеллект жүйелерін пайдалана отырып қабылданған шешімдер үшін жауапты болады.

Ескерту. 3-1-баппен толықтырылды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б қараңыз) Заңымен.

3-2-бап. Электрондық тәсілмен микрокредиттер беру ерекшеліктері

1. Микроқаржы ұйымдары уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен электрондық тәсілмен микрокредиттер беруге құқылы.

2. Микроқаржы ұйымдарының жеке тұлғаны биометриялық аутентификациялауды жүргізбей, онымен Интернет арқылы микрокредит беру туралы шарт жасасуына тыйым салынады.

Биометриялық аутентификациялауды жүргізу тәртібін, сондай-ақ биометриялық аутентификациялаудың нәтижелерін сақтау мерзімдерін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен келісу бойынша уәкілетті орган айқындайды.

Егер микрокредит сомасы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген мөлшерден асатын болса, қарыз алушыны биометриялық аутентификациялау "Төлемдер және төлем жүйелері туралы" Қазақстан Республикасының Заңында жұмыс істеуі көзделген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Сәйкестендіру деректерін алмасу орталығы арқылы жүргізіледі.

3. Микрокредит беру құпиясын құрайтын ақпаратқа құқыққа сыйымсыз қол жеткізілгені, оның құқыққа сыйымсыз өзгертілгені, үшінші тұлғалар тарапынан құқыққа сыйымсыз әрекеттердің не жеке тұлғалардың микрокредиттерімен өзге де заңсыз (алаяқтық) әрекеттердің жүзеге асырылғаны анықталған кезден бастап микроқаржы ұйымы бір жұмыс күні ішінде бұл туралы клиентке және уәкілетті органға хабар береді, екі жұмыс күні ішінде құқыққа сыйымсыз әрекеттерді жою үшін шаралар қабылдайды және он жұмыс күні ішінде мұндай әрекеттердің салдарын жою үшін шаралар қабылдайды.

4. Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне сәйкес қылмыстық қудалау органдары енгізген (шығарған) қылмыстық құқық бұзушылық жасауға ықпал еткен мән-жайларды жою жөнінде шаралар қабылдау туралы ұсынудың не қарыз алушы жеке тұлғаны алаяқтық тәсілмен микрокредит ресімдеуге байланысты қылмыстық құқық бұзушылық бойынша жәбірленуші деп тану туралы қаулының негізінде микроқаржы ұйымы көрсетілген ұсынуды не қаулыны алған күннен бастап күнтізбелік үш күннен кешіктірмей, көрсетілген микрокредитке қатысты:

берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын;

сыйақыны және (немесе) тұрақсыздық айыбын есепке жазуды тоқтата тұрады.

Микроқаржы ұйымы қарыз алушы жеке тұлғаның сәйкестендіру құралдарын үшінші тұлғаның заңсыз алуы және пайдалануы салдарынан, оның ішінде микроқаржы ұйымының қызметтерін қашықтан көрсетудің бағдарламалық қамтылымын алыстан басқаруды пайдалану және (немесе) микроқаржы ұйымының биометриялық аутентификациялауды жүргізу тәртібін не уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген алаяқтықтың ішкі, сыртқы фактілерін және (немесе) өзге де тәсілдерін анықтау, тіркеп-белгілеу және талдау жөніндегі талаптарды бұзуы арқылы микрокредитті ресімдеу кезінде қылмыстық іс бойынша жәбірленуші деп танылған осындай жеке тұлғаға алаяқтық тәсілмен микрокредит ресімдеу фактісі анықталған заңды күшіне енген сот актісін алған күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей, оның тиісті микрокредит бойынша берешегін есептен шығару туралы, сондай-ақ осындай микрокредит бойынша бұрын ұсталған (төленген) сомаларды қарыз алушы жеке тұлғаға қайтару бойынша шаралар қабылдайды.

Ескерту. 3-2-баппен толықтырылды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3-3-бап. Мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшіге берілетін микрокредит ерекшеліктері

1. Микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы шешім қабылдағанға дейін алған, мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілердің кредиттік есебінде оны мерзімді әскери қызметке шақыру туралы ақпарат болған кезде микроқаржы ұйымдарының осындай әскери қызметшілердің Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында мерзімді әскери қызметті өткеруі кезеңінде оларға микрокредиттер беруіне тыйым салынады.

Микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы шешім қабылдағанға дейін алған, мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшінің кредиттік есебінде оны мерзімді әскери қызметке шақыру туралы ақпарат болған кезде микроқаржы ұйымы осындай әскери қызметшіге микрокредит берген жағдайда микроқаржы ұйымы мұндай микрокредит бойынша міндеттемелердің орындалуын талап етуге құқылы емес және мұндай микрокредит беру фактісі анықталған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей, осы Заңның 4-бабының 14-тармағында көзделген шараларды қабылдайды.

2. Микроқаржы ұйымдары мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерге микрокредит беру туралы шарт бойынша уәкілетті орган айқындаған тәртіппен микрокредит бойынша сыйақыны есепке жазбай, мерзімді әскери қызмет өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейінгі күнтізбелік алпыс күнді қамтитын кезеңге негізгі борыш пен сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыруды ұсынуға міндетті.

3. Мерзімді әскери қызметке шақырылған әскери қызметшілер туралы, сондай-ақ оларды қызметтен шығару, оларда микрокредиттің болуы не болмауы, ол бойынша төлемді кейінге қалдырудың ұсынылуы туралы мәліметтерді алмасу Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігімен келісу бойынша уәкілетті орган айқындаған тәртіппен мемлекеттік органдар мен кредиттік бюролардың цифрлық жүйелерінің өзара іс-қимылын қамтамасыз ету арқылы жүзеге асырылады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген жағдайларда, дербес деректерді жинау, өңдеу және пайдалану Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 3-3-баппен толықтырылды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-бап. Микрокредит беруге қойылатын ең төмен талаптар

1. Микроқаржы ұйымдары Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және микрокредиттер беру қағидаларына сәйкес микрокредиттер береді.

2. Микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі, оның ішінде шарттың және микрокредиттің толық құны (микрокредит бойынша артық төлем сомасы, микрокредит нысанасы) туралы ақпаратты қамтитын бірінші бетінің мазмұнына, ресімделуіне, микрокредит беру туралы шарттың міндетті шарттарына қойылатын талаптар, сондай-ақ микрокредитті өтеу графигінің нысаны уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісімен бекітіледі.

3. Микроқаржы ұйымдары микрокредиттер беру шеңберінде өтініш берушімен өзара іс-қимыл жасау кезінде мынадай талаптарды сақтауға міндетті:

1) өтініш берушіге сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің мөлшерін қоса алғанда, микрокредиттің талаптары және микрокредит алуға байланысты тәуекелдер, оның ішінде өтініш берушінің микрокредит беру туралы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауының салдары туралы анық және толық ақпарат беру;

2) өтініш берушінің қаржылық жағдайы туралы ақпараттың негізінде оның кредит төлеу қабілеттілігіне (төлем қабілеттілігіне) бағалау жүргізу;

3) "Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес кредиттік бюроға ақпарат беру;

4) қарыз алушы микрокредитті ішінара мерзімінен бұрын өтеген немесе толық мерзімінен бұрын өтеген жағдайда, оның микрокредитті пайдаланған күндерінің нақты саны үшін ғана сыйақыны есепке жазу;

5) теңгемен берілген микрокредитті беру туралы шарт бойынша міндеттемелер мен төлемдерді кез келген валюталық немесе өзге де баламаға байланыстыра отырып индекстеуге жол бермеу;

6) жеке тұлғамен микрокредит беру және (немесе) жеке тұлғаның микрокредитін өтеу мақсатында жаңа микрокредит беру туралы шарттың талаптары өзгерген кезде негізгі борыштың сомасына капиталдандырылған (жинақтап қосылған) мерзімі өткен сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға), микрокредит беруге және оған қызмет көрсетуге байланысты комиссиялар мен өзге де төлемдерге сыйақыны есепке жазуға жол бермеу.

4. Қарыз алушы үшін микрокредит беру туралы шарттың талаптарын жақсарту жағдайларын қоспағанда, микроқаржы ұйымдары оларды біржақты тәртіппен өзгертуге құқылы емес.

Осы тармақтың мақсаттары үшін қарыз алушы үшін микрокредит беру туралы шарттың талаптарын жақсарту деп мыналар түсініледі:

1) тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлдарды) азайту жағына қарай өзгерту немесе оның толық күшін жою;

2) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесін азайту жағына өзгерту;

3) микрокредит бойынша төлемдерді кейінге қалдыру, оның ішінде мерзімді әскери қызмет өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейінгі күнтізбелік алпыс күнді қамтитын кезеңге кейінге қалдыру және (немесе) бөліп төлеу.

Микрокредит беру туралы шартта қарыз алушы үшін жақсарту талаптарының қосымша тізбесі көзделуі мүмкін.

5. Микроқаржы ұйымдары жақсарту талаптарын қолданған жағдайда қарыз алушы микрокредит беру туралы шартта көзделген тәртіппен, сондай-ақ цифрлық объектілер арқылы микрокредит беру туралы шарт талаптарының өзгергені жөнінде хабардар етіледі;

Ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар ету туралы талап кредиттік серіктестіктер мен ломбардтарға қолданылмайды.

6. Қарыз алушы микроқаржы ұйымының тиісті хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік он төрт күн ішінде микроқаржы ұйымы ұсынған жақсарту талаптарынан бас тартуға және микрокредит беру туралы шартта айқындалған тәртіппен және (немесе) цифрлық объектілер арқылы микроқаржы ұйымына өзінің шешімі туралы хабарлауға құқылы.

Микроқаржы ұйымдарының микрокредит бойынша ай сайынғы төлемдерді ұлғайтпай, микрокредит беру туралы шарт бойынша төлемдерді кейінге қалдыруды және (немесе) бөліп төлеуді ұсынуы өтініш берушінің келісімі болған кезде ғана жүзеге асырылады.

7. Микроқаржы ұйымдары мөлшері уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде белгіленетін сомадан асатын тұтынушылық микрокредит беруге құқылы емес.

8. Жеке тұлға жеке тұлғаның микрокредит алудан ерікті түрде бас тартуын кредиттік бюрода немесе "электрондық үкіметтің" веб-порталында немесе микроқаржы ұйымының "цифрлық үкімет" шлюзінде орналастырылған сервистермен интеграцияланған ақпараттандыру объектілерін пайдалана отырып тегін белгілеуге немесе олардан алып тастауға құқылы.

Микроқаржы ұйымдары микрокредит беру туралы шешім қабылданғанға дейін алған жеке тұлғаның кредиттік есебінде оның микрокредиттер алудан ерікті түрде бас тартуды белгілегені туралы ақпарат болған кезде микроқаржы ұйымдарының оған микрокредиттер беруіне тыйым салынады.

Бұл тыйым салу ломбардтың микрокредит беру жағдайларына қолданылмайды.

9. Микроқаржы ұйымының мөлшері уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде белгіленген сомадан асатын, тіркелуге жататын, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредиттерді жеке тұлғаға жұбайының (зайыбының) келісімінсіз беруіне тыйым салынады.

Тіркелуге жататын, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредитті алуға жұбайының (зайыбының) келісімін алу тәртібі және жұбайының (зайыбының) келісімі қажет болатын микрокредиттің ең төмен мөлшері уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

10. Микроқаржы ұйымының кредиттік есебінде бұрын алынған микрокредиттер және (немесе) банктік қарыздар туралы ақпарат жоқ жеке тұлғамен осы жеке тұлғаның микроқаржы ұйымында берген жазбаша келісімінің негізінде микроқаржы ұйымында өзінің жеке қатысуымен осындай жеке тұлғаға биометриялық сәйкестендіру жүргізбей, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредитті беру туралы шарт жасасуына тыйым салынады.

Тұтынушылық микрокредит шартын жасасқан кезде осы тармақтың бірінші бөлігіне сәйкес жеке тұлғаның өзінің жеке қатысуы міндетті болатын осындай шарт бойынша микрокредиттің ең төмен мөлшері уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талап тұтынушылық микрокредит сомасын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (өнім берушінің) банктік шотына қарыз алушы (сатып алушы) алғанын растайтын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсаттарына беру жағдайларына қолданылмайды.

Микроқаржы ұйымы жеке тұлғаның кепілмен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасасуға берген өтініші келіп түскен кезден бастап бір сағаттың ішінде ол бойынша шешім қабылдайды.

Микроқаржы ұйымының жеке тұлғаның мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасасуға берген өтініші бойынша оң шешім қабылдауына, сондай-ақ кредиттік есебінде осы жеке тұлғаның өзге микроқаржы ұйымына немесе банкке микрокредит беру туралы шарт немесе қабылданған шешім туралы мәртебесі жоқ, мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген банктік қарыз шартын жасасуға берген өтініші туралы ақпарат болған кезде мұндай шарт жасасуына тыйым салынады.

Микроқаржы ұйымы кредиттік бюроға жеке тұлғаның мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасасуға өтініш бергені және ол бойынша қабылданған шешім туралы ақпарат бермеген жағдайда, микроқаржы ұйымының мұндай шарт жасасуына тыйым салынады.

Осы тармақтың бесінші және алтыншы бөліктерінде белгіленген талаптар сол микроқаржы ұйымында алынған қарыз алушы жеке тұлғаның микрокредиті бойынша берешекті өтеу үшін мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит беру жағдайларына қолданылмайды.

Қарыз алушы жеке тұлғаның сұрау салуы бойынша микроқаржы ұйымы он жұмыс күнінен кешіктірмей, қарыз алушыға оған биометриялық сәйкестендіруді жүргізу күні мен тәсілін қоса алғанда, осы биометриялық сәйкестендіруді жүргізу процесі, микроқаржы ұйымы мен Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің антифрод-орталығының дерекқорларында ол туралы ақпараттың болуы тұрғысынан жүргізілген деректерді салыстырып тексеру туралы мәліметтерді, сондай-ақ тұтынушылық микрокредит беру туралы шарт жасасуға берілген өтінішті қарау және осындай шарт жасасу кезінде пайдаланылған борыштық жүктеме коэффициентінің мәнін ұсынады.

11. Уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде көзделген жағдайларда және тәртіппен микроқаржы ұйымы жеке тұлғамен мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредитті беру туралы шарт жасасуға оның келісімін алғаннан кейін ғана осындай шарт жасасады.

Мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредитті беру туралы шарт Интернет арқылы жасалған жағдайда, оны жасауға келісім кредиттік бюрода не "электрондық үкіметтің" веб-порталында, не микроқаржы ұйымының "цифрлық үкімет" шлюзінде орналастырылған сервистермен интеграцияланған цифрлық объектілер арқылы ресімделеді.

12. Микроқаржы ұйымы Интернет арқылы жасалған, мөлшері уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде айқындалған ең төмен мөлшерден асатын микрокредит беру туралы шарттың негізінде мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық микрокредит бойынша қарыз алушыға ақша беруді мынадай талаптарды сақтай отырып:

1) микрокредит беру туралы шартқа қол қойылған не микрокредит сомасы ұлғайтылған кезден бастап жиырма төрт сағаттан кейін;

2) уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінің талаптарына сәйкес ресімделген және микроқаржы ұйымы осы тармақтың бірінші бөлігінің 1) тармақшасында көрсетілген мерзімнен кейін алған тұтынушылық микрокредитті алуға қарыз алушының келісімі (растауы) болған кезде жүзеге асырады.

Қарыз алушыға Интернет арқылы мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген, қосу нәтижесінде сомасы уәкілетті органның осы Заңның 3-1-бабы 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде айқындалған ең төмен мөлшерден асатын бірнеше тұтынушылық микрокредит сол бір микроқаржы ұйымында күнтізбелік бір күннің ішінде берілген жағдайда, микроқаржы ұйымы көрсетілген ең төмен мөлшерден асып кеткен микрокредиттерге қатысты осы тармақтың бірінші бөлігінің 1) тармақшасында белгіленген талапты сақтайды, сондай-ақ көрсетілген микрокредиттерді уәкілетті органның осы Заңның 3-2-бабының 1-тармағында көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде белгіленген талаптарды ескере отырып, ішкі құжаттарға сәйкес алаяқтық белгілерінің болмауы тұрғысынан тексереді.

13. Осы баптың 8-тармағының екінші бөлігінде, 11-тармағында және 12-тармағының бірінші бөлігінде көзделген талаптар мынадай жағдайларға:

1) микроқаржы ұйымының тұтынушылық микрокредит сомасын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатушының (өнім берушінің) банктік шотына қарыз алушы (сатып алушы) алғанын растайтын тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу мақсаттарына беруіне;

2) микроқаржы ұйымының жеке тұлғаның осы микроқаржы ұйымындағы басқа микрокредит бойынша берешегін өтеу мақсатында оған микрокредит беруіне;

3) микроқаржы ұйымының қарыз алушының салықтар, айыппұлдар, атқарушылық іс жүргізу бойынша берешегін төлеу мақсатында жеке тұлғаға микрокредит беруіне қолданылмайды, мұндай жағдайда микрокредит сомасы қарыз алушы көрсеткен, осындай төлемдерді қабылдауды жүзеге асыратын тиісті уәкілетті органның не өндіріп алушылар пайдасына өндіріп алынған сомаларды сақтау үшін банкте ашылған жеке сот орындаушысының банктік шотына аударылады.

14. Микроқаржы ұйымы осы баптың 9-тармағының бірінші бөлігінде белгіленген талаптарды сақтамай, жеке тұлғаға микрокредит берген жағдайда, микроқаржы ұйымы:

1) аталған жеке тұлғадан осындай микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауын талап етуге құқылы емес;

2) көрсетілген микрокредитті беру фактісі анықталған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей мынадай шаралар қабылдайды:

қарыз алушы жеке тұлғаның осындай микрокредит бойынша берешегін толық есептен шығару (кешіру) туралы шешім қабылдайды;

осындай микрокредит бойынша берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын тоқтатады;

қарыз алушы жеке тұлғаның кредиттік бюролардағы кредиттік тарихына осындай микрокредит жөніндегі ақпарат туралы жазбаларды жою арқылы түзетулер енгізеді;

осындай микрокредит бойынша негізгі борыштың, сыйақының және (немесе) тұрақсыздық айыбының бұрын ұсталған (төленген) сомаларын қарыз алушы жеке тұлғаға қайтаруды жүзеге асырады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген шаралар, микроқаржы ұйымы осы Заңның 3-2-бабының 4-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген қылмыстық қудалау органдарының процестік құжаттарын алған жағдайда, оның осы баптың 3-2-бабының 2-тармағында, 8-тармағының екінші бөлігінде, 10-тармағының бірінші бөлігінде, 11 және 12-тармақтарында көзделген талаптардың кез келгенін сақтамай, микрокредит беру жағдайларына қолданылады.

15. Микроқаржы ұйымдары "Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен жеке тұлғаға қатысты соттан тыс банкроттық рәсімінің немесе сот арқылы банкроттық рәсімінің аяқталғаны туралы хабарландыру орналастырылған күннен бастап бес жыл ішінде аталған жеке тұлғаға микрокредиттер беруге, сондай-ақ мұндай жеке тұлғадан микрокредит беру туралы шарттар бойынша кепіл, кепілдік және (немесе) кепілгерлік түріндегі қамтамасыз етуді қабылдауға құқылы емес.

Осы тармақтың талаптары мемлекеттік тіркелуге жатпайтын жылжымалы мүлікті кепілге қойып ломбардтар беретін микрокредиттерге қолданылмайды.

16. Микроқаржы ұйымдары мөлшерін микроқаржы ұйымдары өз бетінше айқындайтын микрокредитті бергені және оның талаптарын өзгерткені үшін заңды тұлғаларға комиссиялар және (немесе) өзге де төлемдер белгілеуге және оларды алуға құқылы.

Микроқаржы ұйымдары заңды тұлғаға берілген микрокредит беру туралы шарттарда микрокредитті беруге және оның талаптарының өзгеруіне байланысты алуға жататын комиссиялардың және (немесе) өзге де төлемдердің толық тізбесін, сондай-ақ олардың мөлшерін көрсетуге міндетті.

Микроқаржы ұйымдары заңды тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарттың шеңберінде комиссиялардың және (немесе) өзге де төлемдердің жаңа түрлерін біржақты тәртіппен енгізуге құқылы емес.

Ескерту. 4-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б қараңыз) Заңымен.

5-бап. Микрокредит бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі

1. Микрокредит бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері уәкілетті органның және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бірлескен нормативтік құқықтық актісінде айқындалған шекті мөлшерден аспауға тиіс.

2. Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидасын уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

2-1. Микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы шарттарда, сондай-ақ микрокредиттер бойынша сыйақы шамалары туралы ақпаратты тарату, оның ішінде оны жариялау кезінде жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін көрсетуге міндетті.

3. Алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

Ескерту. 5-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2021 № 43-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

6-бап. Қарыз алушының микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындауын қамтамасыз ету

1. Қарыз алушының микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындауы Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілдермен қамтамасыз етіледі.

1-1. Егер қарыз алушы жеке тұлға жүргізген төлем сомасы микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткіліксіз болса, көрсетілген сома қарыз алушы жеке тұлғаның микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерін мынадай кезектілікпен өтейді:

- 1) негізгі борыш бойынша берешек;
- 2) сыйақы бойынша берешек;
- 3) осы баптың 3-тармағына сәйкес айқындалған мөлшердегі тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұлдар);
- 4) төлемдердің ағымдағы кезеңі үшін негізгі борыштың сомасы;
- 5) төлемдердің ағымдағы кезеңі үшін есепке жазылған сыйақы;
- 6) микроқаржы ұйымдарының орындауды алу бойынша шығасылары.

Осы тармақта белгіленген талаптар ломбард жасасатын микрокредит беру туралы шартқа қолданылмайды.

2. Алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

3. Жеке тұлғамен жасалған, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит беру туралы шарт бойынша микрокредит сомасын қайтару және (немесе) сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (

айыппұлдың, өсімпұлдардың) мөлшері мерзімін өткізіп алудың тоқсан күні ішінде мерзімі өткізіп алынған әрбір күн үшін мерзімі өткізіп алынған төлем сомасының 0,5 пайызынан аспауға тиіс, бірақ микрокредит беру туралы шарт қолданылатын әрбір жылға берілген микрокредит сомасының он пайызынан артық болмауға тиіс.

Ескерту. 6-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 24.11.2015 № 422-V (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 02.07.2018 № 168-VI (01.01.2019 бастап қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2021 № 43-VII (01.10.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

7-бап. Микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттері

1. Микроқаржы ұйымы:

1) алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі);

1-1) микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықты (талап етуді) осы Заңның 9-1-бабының 4 және 5-тармақтарында көрсетілген тұлғаға беруге;

2) микрокредиттер беру қағидаларында айқындалған, микрокредит беру туралы шартты жасау және ол бойынша міндеттемелерді орындау үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді қарыз алушыдан (өтініш берушіден) сұратуға;

2-1) қарыз алушының өтініші бойынша тауарлар, жұмыстар немесе көрсетілетін қызметтер үшін ақы төлеу мақсатында екінші деңгейдегі банктер арқылы микрокредитті үшінші тұлғаға аударуды жүзеге асыруға;

2-2) осы Заңда көзделген мақсаттар үшін Қазақстан Республикасының бейрезидент жеке тұлғаларының жеке басын куәландыратын құжаттарының көшірмелерін жинауға;

3) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және микрокредит беру туралы шартта белгіленген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқылы.

2. Микроқаржы ұйымы:

1) тұрған жері өзгерген не атауы өзгерген жағдайда бұл туралы уәкілетті органды, сондай-ақ қарыз алушыларды (өтініш берушілерді) микроқаржы ұйымының тұрған жері бойынша, сондай-ақ қарыз алушы (өтініш беруші) жеке тұлғаның заңды мекенжайы бойынша және қарыз алушы (өтініш беруші) заңды тұлғаның тұрған жері бойынша екі баспа басылымында қазақ және орыс тілдерінде тиісті ақпарат жариялау арқылы не мұндай өзгерістер болған күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірілмейтін мерзімде әрбір қарыз алушыны (өтініш берушіні) жазбаша хабардар ету арқылы жазбаша хабардар етуге;

1-1) қатысушылардың (акционерлердің) құрамы өзгерген жағдайда, бұл туралы және қатысушылардың (акционерлердің) осы Заңның 14-бабы 6-тармағының талаптарына сай келуі туралы уәкілетті органды мұндай өзгеріс болған күннен бастап

күнтізбелік он күннен кешіктірілмейтін мерзімде микроқаржылық қызметті лицензиялау қағидаларында белгіленген тәртіппен жазбаша хабардар етуге;

1-2) Тауар белгілерінің мемлекеттік тізілімінде тіркелген күнінен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде Тауар белгілерінің мемлекеттік тізілімінен үзінді көшірмені қоса бере отырып, уәкілетті органды тауар белгісінің (тауар белгілерінің) тіркелгені туралы хабардар етуге міндетті.

Осы тармақшада белгіленген талап кредиттік серіктестіктерге қолданылмайды;

1-3) оның микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның көшірмесі, микрокредиттер бойынша жеке және заңды тұлғаларға көрсетілетін қызметтер үшін сыйақы мөлшерлемелері мен тарифтер туралы өзекті ақпарат, микроқаржы ұйымының атауы көрсетілген тауар белгісінің (тауар белгілерінің) бейнесі, микроқаржы ұйымының тұрған жері, телефон нөмірлері, жұмыс істеу графигі туралы ақпарат, сондай-ақ микроқаржы ұйымының қалауы бойынша өзге де ақпарат орналастырылатын өз интернет-ресурсының болуы міндетті.

Сыйақы мөлшерлемелері мен тарифтер туралы ақпарат қолданыстағы сыйақы мөлшерлемелері мен тарифтерге өзгерістер енгізу күні туралы мәліметтер, ішкі құжаттың нөмірі мен осы өзгерістерді қабылдаған орган көрсетіліп, жаңартып отыру режимінде болуға тиіс.

Осы тармақшаның талаптары ломбардтар мен кредиттік серіктестіктерге қолданылмайды;

1-4) микроқаржы ұйымының тиісті органының басшы қызметкерлер құрамында болған барлық өзгерістер туралы шешімі қабылданған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде уәкілетті органды жазбаша хабардар етуге;

2) микрокредиттер беру қағидаларының көшірмесін микроқаржы ұйымы қарыз алушысының (өтініш берушісінің) көруі және онымен танысуы үшін қолжетімді жерде, оның ішінде микроқаржы ұйымының интернет-ресурсында, сондай-ақ кредиттік серіктестіктің, ломбардтың интернет-ресурсы бар болса, сонда орналастыруға;

3) өтініш берушіге микрокредитті алуға, оған қызмет көрсетуге және оны өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер туралы толық және анық ақпарат беруге;

4) микрокредит беру туралы шартты жасасқанға дейін өтініш берушіге микрокредитті өтеу әдісімен танысу және оны таңдау үшін түрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын беруге міндетті. Қарыз алушыға микроқаржы ұйымдары жеке тұлғаларға беретін микрокредиттер бойынша тұрақты төлемдерді есептеу әдістемесіне және уәкілетті органның нормативтік-құқықтық актісінде белгіленген осындай микрокредиттер бойынша сыйақыны есептеуге арналған уақытша базаларға сәйкес микрокредит беру туралы шартта белгіленген кезектілікпен есептелген микрокредитті өтеу кестелерінің жобалары мынадай өтеу әдістерімен міндетті түрде ұсынылуға тиіс:

сараланған төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешектерді өтеу негізгі борыш бойынша төлемдердің тең сомаларын және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақыны қамтитын азайтылып отыратын төлемдермен жүзеге асырылады;

аннуитеттік төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешектерді өтеу негізгі борыш бойынша ұлғайтылып отыратын төлемдерді және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақы бойынша азайтылып отыратын төлемдерді қамтитын микрокредиттің бүкіл мерзімі ішінде тең төлемдермен жүзеге асырылады. Бірінші және соңғы төлем мөлшерлері бір-бірінен ерекшеленуі мүмкін.

Микроқаржы ұйымы микрокредиттер беру қағидаларына сәйкес есептелген микрокредитті өтеу кестелерінің қосымша жобаларын ұсынуы мүмкін;

4-1) алып тасталды – ҚР 27.12.2019 № 291-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-2) талаптарында сақтандыру шартын жасасу көзделген микрокредит бойынша міндеттемені қарыз алушы толық мерзімінен бұрын орындаған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен қарыз алушыны оның осындай сақтандыру шартын бұзуға және Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 842-бабы 2-тармағының төртінші бөлігінде көзделген тәртіппен сақтандырудың пайдаланылмаған кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтаруға құқығы туралы хабардар етуге;

5) қарыз алушыға (өтініш берушіге) микрокредит алуға байланысты оның құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелер орындалмаған жағдайда ықтимал салдары туралы ақпарат беруге;

5-1) "Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға мәліметтерді хабарлауға;

б) микрокредит беру құпиясын сақтауға;

7) салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер түсімін қамтамасыз ету саласында басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік органмен келісім бойынша уәкілетті орган бекіткен қағидаларға сәйкес, берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыруға және оларға қарсы провизияларды (резервтерді) құруға міндетті.

Осы тармақшада белгіленген талап ломбардтарға қолданылмайды;

8) уәкілетті орган белгілеген пруденциялық нормативтерді және сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді, оларды есептеу әдістемесін сақтауға;

8-1) алып тасталды ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

9) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне қаржылық және өзге де есептілікті ұсынуға;

9-1) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне пруденциялық нормативтердің және сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің орындалуы туралы есептілікті ұсынуға;

10) уәкілетті орган анықтаған Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзушылықты жоюға;

11) алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі);

11-1) "Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда микрокредит беруден бас тартуға";

11-2) алып тасталды ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

11-3) өз қызметін осы Заңның 3-бабының 1-тармағында көрсетілген микроқаржылық қызметтің бір түріне қатысты жүзеге асыратын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мынадай оқиғалардың бірі:

микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымды уәкілетті органның тізіліміне енгізу;

микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алу және уәкілетті органның тізіліміне енгізілген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның болуы;

микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға өзінің мүшелігін (қатысуын) тоқтату басталған күннен кейін күнтізбелік тоқсан күннің ішінде кіруге;

11-4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым белгілеген жарналарды төлеуге;

11-5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның сұрау салуы бойынша микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым айқындайтын тәртіппен тексеру жүргізу үшін қажетті барлық ақпаратты ұсынуға;

11-6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын сақтауға;

11-7) Қазақстан Республикасының шегінен тысқары жерде орналасқан жылжымайтын мүлікті қоспағанда, микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы шарт бойынша кепілге (өзге де қамтамасыз ету) өндіріп алуды қолдану және (немесе) микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындаудың орнына бас тарту төлемін алу нәтижесінде сатып алған мүлікті банк және микроқаржы активтері

сатылатын электрондық сауда алаңында сауда-саттық жүргізу арқылы өткізуге міндетті

Микроқаржы ұйымы мыналарды:

өткізу мерзімі Қазақстан Республикасының Жер кодексінде көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып айқындалатын жер учаскесін;

микроқаржы ұйымы ғимарат немесе өзге де жылжымайтын мүлік сатып алынған күннен бастап он екі айдан кешіктірмей өзінің үй-жайы ретінде пайдаланудың басталуы шартымен осылайша пайдалануға ниеттенетін көрсетілген ғимаратты немесе өзге де жылжымайтын мүлікті қоспағанда, осы тармақшаның бірінші бөлігінде көрсетілген мүлікті сатып алынған күнінен бастап үш жыл ішінде өткізуге тиіс.

Осы тармақшаның екінші бөлігінің үшінші абзацында белгіленген мерзім сақталмаған жағдайда, микроқаржы ұйымы тиісті ғимаратты немесе өзге де жылжымайтын мүлікті сатып алған күннен бастап үш жыл ішінде оны банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңында сауда-саттық жүргізу арқылы өткізуге міндетті.

Ғимаратты немесе өзге де жылжымайтын мүлікті өзінің үй-жайы ретінде пайдалану тоқтатылған жағдайда, микроқаржы ұйымы көрсетілген ғимаратты немесе өзге де жылжымайтын мүлікті аталған пайдалану тоқтатылған күннен бастап екі жыл ішінде банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңында сауда-саттық жүргізу арқылы өткізуге міндетті.

Осы тармақшаның бірінші бөлігінде көрсетілген мүлікті тікелей атаулы сату уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен бекітілген банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңында сауда-саттық өткізу қағидаларында айқындалған жағдайларда және тәртіппен банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңында жүзеге асырылады.

Осы тармақшада белгіленген талаптар ломбардтарға қолданылмайды;

12) осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында белгіленген өзге де талаптарды сақтауға міндетті.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 1), 1-1), 1-2) және 1-4) тармақшаларында көзделген жағдайларда микроқаржы ұйымдарының уәкілетті органды хабардар етуі жазбаша не электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы жүзеге асырылады.

3. Микроқаржы ұйымы:

1) сыйақы мөлшерлемелерін (оларды төмендету жағдайларын қоспағанда) және (немесе) микрокредитті өтеу тәсілі мен әдісін біржақты тәртіппен өзгертуге;

1-1) банктік қарыз және (немесе) микрокредит бойынша күнтізбелік елу күннен астам мерзімі өткен берешегі бар жеке тұлғаға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит беруге құқылы емес.

Осы тармақшада белгіленген талап жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес банктік қарызын және (немесе) микрокредитін өтеу

мақсатында сыйақы мөлшерлемесін және (немесе) мерзімді төлемдер мөлшерін азайту жағына қарай өзгертуді және (немесе) тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) азайту жағына қарай өзгертуді немесе толық жоюды көздейтін жақсарту талаптарында берілетін микрокредиттерге, сондай-ақ ломбардтардың міндетті тіркелуге жатпайтын жылжымалы мүлікті кепілге қойып беретін микрокредиттеріне қолданылмайды;

1-2) микрокредит сомасын қайтару және кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредит бойынша сыйақыны төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін сыйақыны және (немесе) тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) қоспағанда, кез келген төлемді белгілеуге және қарыз алушыдан (өтініш берушіден) алуға;

1-3) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты микрокредит бойынша сыйақыны және тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) қоспағанда, кез келген төлемді белгілеуге және қарыз алушыдан (өтініш берушіден) алуға;

2) жеке тұлға болып табылатын, микроқаржы ұйымына микрокредит сомасын мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтарған қарыз алушыдан микрокредитті мерзімінен бұрын қайтарғаны үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) және басқа да төлемдерді талап етуге;

3) кепілге салынған заттарды пайдалануға және оларға билік етуге;

3-1) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тіркелмеген тауар белгісін (тауар белгілерін) пайдалануға;

4) қарыз алушы – жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредиті бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы сомалары бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу жөніндегі міндеттемені орындаудың мерзімін өткізіп алудың қатарынан күнтізбелік тоқсан күні өткен соң есепке жатқызылған сыйақыны, тұрақсыздық айыбын (айыппұлдарды, өсімпұлдарды) төлеуді талап етуге құқылы емес.

Осы тармақшаның талабы микрокредит беру туралы шартқа, егер оны жасасу күні негізгі борыш сомасы тіркеуге жататын мүлік кепілімен және (немесе) ақша кепілімен толық қамтамасыз етілген болса, қолданылмайды;

5) қарыз алушы – жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес жылжымайтын мүлік ипотекасымен қамтамасыз етілген микрокредиті бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы сомалары бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу жөніндегі міндеттемені орындаудың мерзімін өткізіп алудың қатарынан күнтізбелік бір жүз сексен күні өткен соң есепке жазылған сыйақыны, сондай-ақ тұрақсыздық айыбын (айыппұлдарды, өсімпұлдарды) төлеуді талап етуге;

6) микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушыдан борыш сомасын өндіріп алу үшін жеке сот орындаушыларымен ынтымақтастықты көздейтін шарттарды жасасуға, сондай-ақ "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына және (немесе) "Акционерлік қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 64-

бабының 1-тармағына сәйкес микроқаржы ұйымының үлестес тұлғасы болып табылатын жеке сот орындаушысымен атқарушылық құжатты орындау шарттары туралы келісім (шарт) жасасуға;

7) "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына және (немесе) "Акционерлік қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 64-бабының 1-тармағына сәйкес микроқаржы ұйымының үлестес тұлғасы болып табылатын нотариусқа нотариаттық әрекеттер жасау үшін жүгінуге;

8) жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімін оның келісімінсіз және микрокредит беру туралы шарттың талаптарын сақтауды не жақсартуды қамтамасыз етпейтін талаптармен ұлғайтуға құқылы емес.

Ескерту. 7-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 10.06.2014 № 206-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.11.2015 № 422-V (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); 06.05.2017 № 63-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 27.12.2019 № 291-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (04.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2021 № 43-VII (01.10.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 31.12.2021 № 100-VII (01.07.2022 бастап қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.09.2025 № 219-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

8-бап. Өтініш берушінің құқықтары мен міндеттері

1. Өтініш беруші:

1) микрокредиттер беру қағидаларымен, микроқаржы ұйымының микрокредиттер беру тарифтерімен танысуға;

2) микрокредитті алуға, оған қызмет көрсетуге және оны өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер туралы толық және анық ақпарат алуға;

3) микрокредит беру туралы шарт жасасудан бас тартуға құқылы.

2. Өтініш беруші микроқаржы ұйымына микрокредит беру туралы шарт және қарыз алушының міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ететін шарттар жасасу үшін қажетті, микрокредит алуға қажетті құжаттардың тізбесінде, сондай-ақ микрокредит беру туралы шарт бойынша кредиттік дерекнаманы жүргізу тәртібінде айқындалған құжаттар мен мәліметтерді ұсынады.

3. Өтініш берушінің осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында белгіленген өзге де құқықтары мен міндеттері бар.

Ескерту. 8-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9-бап. Қарыз алушының құқықтары мен міндеттері

1. Қарыз алушының:

- 1) микрокредиттер беру қағидаларымен, микроқаржы ұйымының микрокредиттер беру тарифтерімен танысуға;
- 2) алған микрокредитке микрокредит беру туралы шартта белгіленген тәртіппен және талаптармен билік етуге;
- 3) өз құқықтарын Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қорғауға;
- 4) микрокредит беру туралы шарт бойынша берілген микрокредит сомасын микроқаржы ұйымына мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтаруға;

4-1) алып тасталды – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

- 5) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және микрокредит беру туралы шартта белгіленген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқығы бар.

2. Қарыз алушы:

- 1) микрокредит беру туралы шартта белгіленген мерзімдерде және тәртіппен алынған микрокредитті қайтаруға және ол бойынша сыйақыны төлеуге;
- 2) микроқаржы ұйымы осы Заңға сәйкес сұрататын құжаттар мен мәліметтерді беруге;
- 3) осы Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында және микроқаржы ұйымымен жасалған шарттарда белгіленген өзге де талаптарды орындауға міндетті.

Ескерту. 9-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 06.05.2017 № 63-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

9-1-бап. Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беру тәртібі

Ескерту. 9-1-баптың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Алып тастау көзделген – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.
2. Алып тастау көзделген – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.
3. Алып тастау көзделген – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Мынадай талаптардың бірі сақталған кезде:

құқықтарды (талап етулерді) сатып алу Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген осындай ұйым қызметі түрлерінің бірі болып табылғанда;

құқықтарды (талап етулерді) сатып алу жеке тұлғаларды қолдау жөніндегі мемлекеттік және үкіметтік бағдарламалар немесе мемлекеттік органдардың құқықтық актілері шеңберінде жүзеге асырылғанда, құқықты (талап етуді) жарғылық капиталдарына қатысу үлестерінің не орналастырылған акцияларының елу пайыздан астамы мемлекетке тиесілі ұйымдарға беруді қоспағанда, микроқаржы ұйымының жеке тұлғамен жасасылған және тұрғынжай түріндегі кепілмен қамтамасыз етілген микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықты (талап етуді) басқаға беруді жүргізуіне тыйым салынады.

5. Микроқаржы ұйымының құқықтарды (талаптарды) мынадай тұлғаларға:

екінші деңгейдегі банкке;

коллекторлық агенттікке;

микроқаржылық қызметтің осыған ұқсас түрін жүзеге асыратын микроқаржы ұйымына;

секьюритилендіру мәмілесі кезінде Қазақстан Республикасының жобалық қаржыландыру және секьюритилендіру туралы заңнамасына сәйкес құрылған арнайы қаржы компаниясына;

микроқаржы ұйымы қамтамасыз етілген облигацияларды шығарған немесе қарыз алған кезде микрокредит беру туралы шарт бойынша талап ету құқықтарын кепіл ұстаушы – заңды тұлғаға;

қаражатты микроқаржы ұйымдарында шартты түрде орналастыру арқылы жеке кәсіпкерлік субъектілерін қаржыландыру жөніндегі мәміле шеңберінде жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша – жеке кәсіпкерлікті дамытудың арнайы қорына;

қарыз алушы-жеке тұлғаға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты микрокредит беру туралы шарт бойынша, қарыз алушы-заңды тұлғаға микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарға (талаптарға) қатысты, егер көрсетілген микрокредиттер бойынша басқаға беру күніне халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес құнсыздану белгілері болса, өзге тұлғаға беруді қоспағанда, микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) үшінші тұлғаға беруді жүргізуіне тыйым салынады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің сегізінші абзацында аталған тұлға микрокредит беру туралы шарт бойынша алынған құқықтарды (талаптарды) мынадай жағдайлардың бірінде:

құқықтар (талаптар) жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты микрокредит беру туралы шарты бойынша алынғанда;

құқықтар (талаптар) берешегінің мөлшері басқаға беру күніне республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 16 500 еселенген мөлшерінен аспайтын заңды тұлғаның микрокредит беру туралы шарты бойынша алынғанда;

егер өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлға Қазақстан Республикасының бейрезиденті болып табылса, сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына береді.

Микрокредит беру туралы шарттар бойынша құқықтар (талаптар) мынадай шарттар бір мезгілде орындалған кезде:

1) коллекторлық агенттік жарғылық капиталының, бас банктің күмәнді және үмітсіз активтеріне ие болатын банктің еншілес ұйымы бас ұйымының меншік капиталының мөлшері уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген ең аз мәннен төмен емес мәнді құрағанда;

2) қызметті:

банкке немесе банк холдингіне банктің бас банктің күмәнді және үмітсіз активтеріне ие болатын еншілес ұйым құруына рұқсат берілген;

коллекторлық агенттік коллекторлық агенттіктер тізіліміне енгізілген кезден бастап үш жыл бойы жүзеге асырғанда;

3) сервистік компаниялар тізіліміне енгізу күніне уәкілетті орган қолданған орындалмаған және (немесе) қолданыстағы қадағалап ден қою шаралары немесе шектеулі әсер ету шаралары және Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 211-1-бабында және 227-бабының бірінші бөлігінде көзделген әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін әкімшілік жазалар болмағанда;

4) сервистік компанияның бірінші басшысында алынбаған немесе жойылмаған сотталғандығы болмағанда;

5) сервистік компания уәкілетті орган белгілеген талаптарға сәйкес келгенде сервистік компанияға берілуі мүмкін.

Бас банктің күмәнді және үмітсіз активтеріне ие болатын банктің еншілес ұйымдарына және микрокредит беру туралы шарттар бойынша құқықтар (талаптар) сенімгерлік басқаруға берілуі мүмкін сервистік компаниялар ретінде әрекет ететін коллекторлық агенттіктерге қойылатын талаптар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

Уәкілетті орган Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келетін сервистік компаниялардың тізілімін жүргізеді және оны өзінің интернет-ресурсында орналастырады.

Сервистік компанияны сервистік компаниялар тізілімінен шығару сенімгерлік басқару шартын бұзу үшін негіз болып табылады.

Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына берілген жағдайда, осы тармақтың бірінші

бөлігінің сегізінші абзацында аталған тұлға микрокредит беру туралы шарт бойынша өзіне берілген құқыққа (талапқа) қатысты кредитордың құқықтарын сервистік компаниямен жасалған сенімгерлік басқару шарты шеңберінде не осы тармақтың бірінші бөлігінде аталған тұлғаларға қайта беру арқылы іске асырады.

Сервистік компаниямен сенімгерлік басқару шарты бұзылған жағдайда, осы тармақтың бірінші бөлігінің сегізінші абзацында аталған тұлға басқа сервистік компаниямен жаңа сенімгерлік басқару шартын жасасуға не құқықтарды (талаптарды) осы тармақтың бірінші бөлігінде аталған тұлғаларға қайта беруге міндетті.

Осы тармақтың талаптары осы баптың 4-тармағында көзделген жағдайларға қолданылмайды.

5-1. Басқаға беру күнінде халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес құнсыздану белгілері бар микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беруді микроқаржы ұйымы мынадай талаптарды сақтай отырып жүзеге асырады:

1) құқықтарды (талаптарды) осы баптың 5-тармағы бірінші бөлігінің бесінші, алтыншы және жетінші абзацтарында көрсетілген тұлғаларға беруді қоспағанда, пайдасына микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілетін тұлға банк және микроқаржы активтері сатылатын электрондық сауда алаңында микроқаржы ұйымы өткізетін осы құқықтарға (талаптарға) қатысты сауда-саттық нәтижелері бойынша айқындалады;

2) микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беру осы баптың 5-тармағында белгіленген шектеулер мен қағидалар сақтала отырып жүзеге асырылады.

Осы тармақта белгіленген талаптар ломбардтарға қолданылмайды.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5-2-тармақтың қолданысы 01.05.2027 дейін тоқтатыла тұрады, тоқтатыла тұру кезеңінде осы редакцияда қолданыста болады - ҚР 19.06.2024 № 97-VIII Заңымен.

5-2. Микроқаржы ұйымының жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредитті беру туралы шарты бойынша құқықтарды (талаптарды) коллекторлық агенттікке беруді жүргізуіне тыйым салынады.

6. Егер Қазақстан Республикасының заңдарында немесе микрокредит беру туралы шартта өзгеше көзделмесе, микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықты (талап етуді) қарыз алушының келісімінсіз басқаға беруге құқылы емес.

6-1. Микроқаржы ұйымы мүлік кепілімен қамтамасыз етілген микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықты (талапты) осы баптың 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаларға құқық (талап) басқаға берілгенге дейін соңғы алты ай ішінде "Қазақстан Республикасындағы бағалау қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бағалаушы жүргізген мүлік құнын бағалаусыз беруге құқылы емес.

7. Бір қарыз алушыға қатысты микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды), бұл құқықтар (талаптар) секьюритилендіру мәмілесінің нысанасы болып табылатын жағдайларды қоспағанда, бірнеше тұлғаға беруге жол берілмейді.

8. Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беру туралы шарт (бұдан әрі – басқаға беру шарты) жасалған кезде, микроқаржы ұйымы:

1) басқаға беру шарты жасалғанға дейін кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушы-жеке тұлғаны микрокредитті беру туралы көрсетілген шарт бойынша кредитордың құқықтарын (талаптарын) үшінші тұлғаға берудің жоспарланып отырғаны, сондай-ақ осындай басқаға беруге байланысты қарыз алушының дербес деректерінің өңделетіні (берілетіні) туралы микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен, сондай-ақ микроқаржы ұйымына "Төлемдер және төлем жүйелері туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген сәйкестендіру құралдарын қолдану арқылы клиент-жеке тұлғаны сәйкестендіруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін цифрлық объектілер (бұдан әрі – цифрлық объектілер) арқылы хабардар етуге;

2) қарыз алушыны (немесе оның уәкілетті өкілін) микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен, сондай-ақ цифрлық объектілер арқылы, микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтардың (талаптардың) үшінші тұлғаға өтіп кеткені туралы, басқаға беру шарты жасалған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде, микрокредит беру туралы шарт бойынша одан әрі төлемдерді үшінші тұлғаға (өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлғаның не микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) сенімгерлік басқаруға берілген жағдайда – сервистік компанияның атауын, орналасқан жерін және банктік деректемелерін) жүзеге асыру қажеттілігін, микрокредит беру туралы шарт бойынша берілген құқықтардың (талаптардың) көлемін, микрокредит беру туралы шарт бойынша берешектің мөлшері мен құрылымын (негізгі борышты, сыйақыны, комиссияларды, тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) және төленуге жататын басқа да сомаларды көрсете отырып, хабардар етуге;

3) өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлғаға не сервистік компанияға (микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына берілген жағдайда) мынадай құжаттарды:

микрокредит беру туралы шартты;

кепіл шартын және кепіл затына құқық белгілейтін құжаттарды (микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілмен қамтамасыз етілген жағдайда);

кепілгерлік немесе кепілдік шартын (микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілгерлікпен немесе кепілдікпен қамтамасыз етілген жағдайда);

құқықтарды (талаптарды) басқаға беру күніне қарыз алушы берешегінің есеп-қисабын;

қарыз алушымен наразылық хат алмасуды (бар болса);

қарыз алушы-заңды тұлғаның құрылтай құжаттарын, қарыз алушы-жеке тұлғаның жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесін;

қарыз алушының берешекті өтегенін растайтын құжаттарды;

кепілге салынған мүлікті өткізу жөніндегі құжаттарды (бар болса);

басқаға беру шартына сәйкес өзге де құжаттарды беруге міндетті.

Барлық құқықтар (талаптар) қарыз алушыға берілген жағдайда, микроқаржы ұйымы өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап) берілген тұлғаға өзінде бар барлық құжаттардың түпнұсқаларын береді, ал микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына берілген жағдайда, көрсетілген құжаттардың түпнұсқалары сервистік компанияға беріледі.

Қарыз алушыға қойылатын құқықтардың (талап етулердің) бір бөлігі басқаға берілген жағдайда, микроқаржы ұйымы осындай құқықтарды (талап етулерді) куәландыратын құжаттардың түпнұсқаларын сақтауға және көрсетілген құжаттардың нотариат куәландырған көшірмелерін микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) ішінара берілген тұлғаға беруге құқылы, ал микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтардың (талаптардың) бір бөлігі сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына берілген жағдайда, көрсетілген құжаттардың нотариат куәландырған көшірмелері сервистік компанияға беріледі.

Микроқаржы ұйымы, өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлға, сервистік компания микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету болып табылатын мүлікке құқық белгілейтін құжаттардың түпнұсқаларын жоғалтқаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады;

4) басқаға беру шарты жасалғаннан кейін микрокредит беру туралы шарт бойынша берешекті өтеу есебіне алынған ақшаны өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлғаның банктік шотына әрбір қарыз алушы бойынша төлемдердің таратып жазылуын бере отырып, аударуға міндетті.

9. Өзіне микрокредит беру туралы шарт бойынша микроқаржы ұйымының құқығы (талабы) берілген тұлғаның осындай құқықты (талапты) осы бапта көзделген шарттарды сақтамай, басқаға беруіне тыйым салынады.

10. Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлға осы құқықтарға (талаптарға) қатысты кредитор (қарыз беруші) деп танылады, оның микрокредит беру туралы шартта белгіленген барлық құқықтары мен міндеттері

болады, Қазақстан Республикасының заңнамасында кредитордың қарыз алушымен микрокредит беру туралы шарт шеңберіндегі өзара қатынастарына қойылатын талаптар мен шектеулерді сақтайды, оның ішінде мыналарды:

Қазақстан Республикасының кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен кредиттік бюроларға микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушы және оның міндеттемелері туралы ақпаратты беру мен жаңартып отыруды;

қарыз алушы жеке тұлғаның микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішін, оған қоса берілетін құжаттар тізбесін қарау тәртібінің, сондай-ақ уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалған өтінішті қарау нәтижелері туралы уәкілетті органға хабар беру тәртібінің сақталуын қамтамасыз етеді.

Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) сервистік компанияның сенімгерлік басқаруына берілген жағдайда, сервистік компанияның микрокредит беру туралы шартта белгіленген барлық құқықтары мен міндеттері болады, сондай-ақ ол осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талаптар мен шектеулерді сақтайды.

Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтары (талаптары) берілген тұлғаның, сондай-ақ сервистік компанияның Қазақстан Республикасының заңнамасында кредитордың қарыз алушымен микрокредит беру туралы шарт шеңберіндегі өзара қатынастарына қойылатын талаптарды және (немесе) шектеулерді бұзуы Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа алып келеді

Ескерту. 2-тарау 9-1-баппен толықтырылды - ҚР 06.05.2017 № 63-VI Заңымен (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-баптан қараңыз); өзгерістер енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 13.05.2020 № 325-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 24.05.2021 № 43-VII (01.10.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 04.07.2022 № 133-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

9-2-бап. Берешекті реттеу шарттары мен тәртібі және төлемге қабілетсіз қарыз алушыға қатысты қолданылатын шаралар

1. Микроқаржы ұйымдары микрокредит беру туралы шарт бойынша ақшалай міндеттемелерді орындау мерзімін өткізіп алудың туындағаны туралы мерзімін өткізіп

алу туындаған күннен бастап күнтізбелік он күннен кешіктірмей, микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен, сондай-ақ цифрлық объектілер арқылы қарыз алушы жеке тұлғаны жазбаша хабардар етуге міндетті.

Көрсетілген хабарламада мыналар қамтылуға тиіс:

1) хабарламада көрсетілген күнге микрокредит беру туралы шарт бойынша мерзімі өткізіп алынған төлемдердің мөлшері;

2) микрокредит беру туралы шарт бойынша мерзімі өткізіп алынған төлемдерді енгізу туралы талап;

3) қарыз алушы жеке тұлғаның микрокредит беру туралы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауының салдарын түсіндіру;

4) қарыз алушы жеке тұлғаның осы баптың 2-тармағында айқындалған тәртіппен микрокредит беру туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы ұсыныспен микроқаржы ұйымына жүгіну құқығына нұсқау;

5) микроқаржы ұйымының қалауы бойынша өзге де мәліметтер.

Ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар ету туралы талап кредиттік серіктестіктер мен ломбардтарға қолданылмайды.

Микроқаржы ұйымы қарыз алушыны хабардар ету үшін коллекторлық агенттікті тартуға құқылы.

2. Микроқаржы ұйымының қарыз алушы жеке тұлғаға осы баптың 1-тармағында көзделген хабарламаны жіберген күнінен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде қарыз алушы:

1) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесін азайту жағына қарай өзгертуге;

2) микрокредит беру туралы шарт бойынша ай сайынғы төлемді кемінде үш ай мерзімге микрокредит беру туралы шартта белгіленген мөлшерден кемінде елу пайызға азайтуға;

3) негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша төлемдерді кейінге қалдыруға;

4) берешекті өтеу әдісін және (немесе) берешекті өтеу кезектілігін, оның ішінде негізгі борышты басым тәртіппен өтей отырып өзгертуге;

5) микрокредиттің мерзімін өзгертуге;

6) микрокредитке қызмет көрсетуге байланысты мерзімі өткізіп алынған негізгі борышты және (немесе) сыйақыны кешіруге, тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдардың) күшін жоюға;

7) тараптардың келісімімен белгіленген мерзімдерде кепіл берушінің ипотека нысанасы болып табылатын жылжымайтын мүлікті өз бетінше өткізуіне;

8) микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені орындаудың орнына микроқаржы ұйымына кепілдік және (немесе) өзге де мүлікті беру арқылы бас тарту төлемін ұсынуға;

9) сатып алушыға микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемені бере отырып, ипотека нысанасы болып табылатын жылжымайтын мүлікті өткізуге қатысты ұсыныспен микроқаржы ұйымына жазбаша нысанда және (немесе) цифрлық объектілер арқылы және (немесе) микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен жүгінуге құқылы.

Қарыз алушы жеке тұлғаның көрсетілген жолданымында қарыз алушының микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындауының мерзімін өткізіп алудың туындау себептері, ағымдағы кірістері туралы мәліметтер, қарыз алушының микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы ұсыныспен жүгінудің негіздейтін басқа да мән-жайлар қамтылуға тиіс.

Банктік қарыз шартының және микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістерді қарау тәртібі, қарыз алушы жеке тұлғаның банктік қарыз шартының және микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішіне қоса берілетін құжаттардың тізбесі, сондай-ақ екінші деңгейдегі банктің және микроқаржы ұйымының уәкілетті органға қарыз алушы жеке тұлғалардың банктік қарыз шартының және микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтініштерін қарау нәтижелері туралы хабар беру тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

3. Микроқаржы ұйымы қарыз алушы жеке тұлғаның осы баптың 2-тармағында көзделген жолданымын алған күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде микрокредит беру туралы шарттың қарыз алушы ұсынған талаптарына өзгерістер енгізу мүмкіндігін қарауға және микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен қарыз алушы жеке тұлғаға жазбаша, сондай-ақ микроқаржы ұйымы қабылдаған:

1) микрокредит беру туралы шарттың талаптарына қарыз алушы ұсынған өзгерістерді енгізуге келісетіні;

2) микроқаржы ұйымының микрокредит беру туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы қарыз алушыға қарсы ұсынысы;

3) микрокредит беру туралы шарттың талаптарына қарыз алушы ұсынған өзгерістерді енгізуден бас тарту себептерінің уәжді негіздемесімен қоса, осындай бас тарту туралы шешімдердің бірі туралы цифрлық объектілер арқылы хабарлауға міндетті.

Ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар ету туралы талап кредиттік серіктестіктер мен ломбардтарға қолданылмайды.

Қарыз алушының осы баптың 2-тармағында көзделген жолданымы бойынша микроқаржы ұйымының шешімін осы баптың 4 және 5-тармақтарында белгіленген талаптарды ескере отырып, микроқаржы ұйымының жеке тұлғалардың микрокредиттерін қайта құрылымдау бойынша кредиттік шешімдер қабылдау жөніндегі ішкі тәртібіне сәйкес микроқаржы ұйымы қабылдайды.

Жеке тұлғалардың микрокредиттерін қайта құрылымдау бойынша кредиттік шешімдер қабылдау жөніндегі ішкі қағидаларға қойылатын талаптар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

3-1. Микроқаржы ұйымы, егер:

1) "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес халықтың әлеуметтік осал топтарына жататын;

2) төтенше жағдай енгізуге негіз болған мән-жайлардың салдарынан зардап шеккен кез келген қарыз алушы микрокредит беру туралы шарттың талаптарына осы баптың 3-2-тармағында көзделген жағдайларда осы баптың 2-тармағының 2) және (немесе) 3) тармақшаларында көрсетілген өзгерістерді енгізу туралы ұсыныспен жолданымын микроқаржы ұйымына жіберген болса, мұндай өзгерістерді шарттың талаптарына енгізуге міндетті.

3-2. Микроқаржы ұйымының микрокредит беру туралы шартқа осы баптың 3-1-тармағында көрсетілген өзгерістерді енгізуі мынадай жағдайлардың:

1) қарыз алушы жүгінген айдың алдындағы екі айға есептелген қарыз алушының орташа айлық кірісінің аталған қарыз алушының жүгінген айдың алдындағы он екі айға есептелген орташа айлық кірісімен салыстырғанда отыз пайыздан астамға төмендеуі;

2) қарыз алушы микроқаржы ұйымына жүгінген кезде оның мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмекті алуы жағдайларының кез келгені болған кезде жүзеге асырылады.

3-3. Микроқаржы ұйымы қарыз алушының осы баптың 2-тармағында көзделген жолданымын қарау кезеңінде микрокредитті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқылы емес.

Қарыз алушы микроқаржы ұйымының осы баптың 3-тармағының 2) тармақшасында көзделген шешімін алған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде микроқаржы ұйымы мен қарыз алушы жеке тұлға арасында өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеуі микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгертуден бас тарту болып есептеледі. Көрсетілген мерзім екі тараптың да келісімі болған кезде ұзартылуы мүмкін.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

4-тармақ жаңа редакцияда көзделген – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Қарыз алушы-жеке тұлға микроқаржы ұйымының осы баптың 3-тармағы бірінші бөлігінің 3) тармақшасында көзделген шешімін алған күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде немесе микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге осы баптың 3-тармағының бесінші бөлігінде көзделген мерзімде қол жеткізбеген кезде бір мезгілде микроқаржы ұйымын хабардар ете отырып, микроқаржы омбудсманына жүгінуге құқылы.

Микроқаржы омбудсманы қарыз алушы-жеке тұлғаның жолданымын оның микроқаржы ұйымына жүгінуінің және микроқаржы ұйымымен микрокредит беру

туралы шарттың талаптарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізбеудің дәлелдері ұсынылған кезде қарайды.

Микроқаржы омбудсманы "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес халықтың әлеуметтік жағынан осал топтарына жататын қарыз алушы-жеке тұлғаның тұрғынжай болып табылатын жылжымайтын мүлік ипотекасымен қамтамасыз етілген, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредитті беру туралы шарт бойынша жолданымын қараған кезеңде кепілге қойылған мүлікке сотқа талап қоюды беру арқылы не соттан тыс тәртіппен өндіріп алуды қолдануға жол берілмейді.

4-1. Микроқаржы ұйымдары, банктер не коллекторлық агенттіктер болып табылатын екі және одан көп кредиторлардың алдында тұтынушылық микрокредиттер және (немесе) мүлік кепілімен қамтамасыз етілмеген тұтынушылық банктік қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі болған кезде қарыз алушы қаржы омбудсманының қызметі жанында жұмыс істейтін ұжымдық реттеу платформасы арқылы берешекті ұжымдық реттеу үшін жүгінуге құқылы.

Ұжымдық реттеуге жататын берешектің өлшемшарттары, сондай-ақ берешекті ұжымдық реттеуді жүргізудің тәртібі мен шарттары уәкілетті органның осы баптың 2-тармағының үшінші бөлігінде көзделген нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

5. Осы баптың 1-тармағы екінші бөлігінің 2) тармақшасында көзделген талап қанағаттандырылмаған, сондай-ақ микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушы-жеке тұлға осы баптың 2-тармағында көзделген құқықтарды іске асырмаған не қарыз алушы-жеке тұлға мен микроқаржы ұйымы арасында микрокредит беру туралы шарттың талаптарын өзгерту бойынша келісім болмаған жағдайларда, микроқаржы ұйымы:

1) қарыз алушыға қатысты шаралар қолдану туралы мәселені қарауға құқылы.

Шаралар қолдану туралы шешім микрокредиттер беру қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады;

2) берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу үшін коллекторлық агенттікке беруге құқылы.

Микрокредит беру туралы шартта қарыз алушы микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін өткізіп алуға жол берген жағдайда микроқаржы ұйымының коллекторлық агенттікті тарту құқығы болған кезде берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу үшін коллекторлық агенттікке беруге жол беріледі;

Микроқаржы ұйымы берешекті сотқа дейін өндіріп алуға және берешекті реттеуге берген күні бұл туралы қарыз алушыны коллекторлық агенттіктің атауын, тұрған жерін, коллекторлық агенттіктің борышкерлермен байланысуға арналған телефон нөмірлерін көрсете отырып, микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен, сондай-ақ цифрлық объектілер арқылы хабардар етеді;

2-1) тұлғаға микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) қарыз алушыда:

жеке тұлғаның жылжымайтын мүлік ипотекасымен қамтамасыз етілген микрокредит беру туралы шарты бойынша – қатарынан күнтізбелік бір жүз сексен күннен асатын;

жеке тұлғаның микрокредит беру туралы өзге де шарттары бойынша – қатарынан күнтізбелік тоқсан күннен асатын ақшалай міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алу болған кезде осы Заңның 9-1-бабында белгіленген талаптарды сақтай отырып беруге құқылы.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2-1) тармақшаның төртінші абзацы 01.05.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII Заңымен (мәтін алып тасталды).

Осы тармақшаның ережелері қарыз алушы-Қазақстан Республикасының азаматына қатысты "Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген тәртіппен төлем қабілеттілігін қалпына келтіру, соттан тыс немесе сот арқылы банкроттық рәсімдері қолданылған жағдайларға қолданылмайды;

3) Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) микрокредит беру туралы шартта көзделген шараларды қолдануға, оның ішінде сотқа микрокредит беру туралы шарт бойынша борыш сомасын өндіріп алу туралы талап қоюмен жүгінуге, сондай-ақ кепілге қойылған мүлікке соттан тыс тәртіппен ("Жылжымайтын мүлік ипотекасы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда) не сот тәртібімен өндіріп алуды қолдануға;

4) сотқа Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қарыз алушы – дара кәсіпкерді, заңды тұлғаны банкрот деп тану туралы талап қоюмен жүгінуге құқылы.

6. Берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу, сондай-ақ берешекке байланысты ақпарат жинау жөніндегі көрсетілетін қызметтерді микроқаржы ұйымына коллекторлық агенттік және (немесе) сервистік компания көрсететін жағдайларды қоспағанда, микроқаржы ұйымының мұндай көрсетілетін қызметтерді үшінші тұлғалардан алуына тыйым салынады.

7. Микроқаржы ұйымының коллекторлық агенттікпен берешегі тұрғынжай болып табылатын жылжымайтын мүлік ипотекасымен қамтамасыз етілген жеке тұлғаға қатысты берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу, сондай-ақ берешекке байланысты ақпарат жинау туралы шарт жасасуына жол берілмейді.

8. Берешек коллекторлық агенттікте сотқа дейін өндіріп алуда және реттеуде болған кезеңде микроқаржы ұйымы:

сотқа берешекті өндіріп алу туралы талап қойып жүгінуге;

берешек коллекторлық агенттікте жұмыста болған кезең үшін сыйақы төлеуді талап етуге, сондай-ақ негізгі борышты және сыйақыны уақтылы өтемегені үшін көрсетілген кезеңге тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есепке жазуға құқылы емес.

Ескерту. 9-2-баппен толықтырылды – ҚР 24.05.2021 № 43-VII (01.10.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); өзгерістер енгізілді - ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б қараңыз) Заңдарымен.

10-бап. Микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерді тоқтату

1. Микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелер Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында көзделген негіздер бойынша тоқтатылады.

2. Қарыз алушыларға микроқаржы ұйымдарының микрокредиттерді беру туралы шарттарды тиісінше орындамағаны бойынша талап қою мерзімдерінің ескіру мерзімі бес жылды құрайды.

Ескерту. 10-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.07.2018 № 168-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

3-тарау. МИКРОҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫН ҚҰРУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІ

11-бап. Микроқаржы ұйымының құқықтық жағдайы

1. Микроқаржы ұйымы (кредиттік серіктестікті қоспағанда) акционерлік қоғамның немесе шаруашылық серіктестіктің ұйымдық-құқықтық нысанында құрылады.

2. Облигацияларды Қазақстан Республикасының ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында орналастыру және (немесе) "Астана" халықаралық қаржы орталығының аумағында жұмыс істейтін қор биржасындағы сауда-саттыққа жіберу мақсаттары үшін шығаруды қоспағанда, микроқаржы ұйымына облигациялар шығаруға тыйым салынады.

Ескерту. 11-бап жаңа редакцияда - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

12-бап. Микроқаржы ұйымының жарғылық капиталын қалыптастыру

1. Микроқаржы ұйымының құрылтайшылары құрылатын микроқаржы ұйымын мемлекеттік тіркеу (қайта тіркеу) кезінде оның жарғылық капиталының ең төменгі мөлшерін толық төлеуге міндетті.

2. Микроқаржы ұйымының жарғылық капиталының ең төменгі мөлшері уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

3. Микроқаржы ұйымының жарғылық капиталы тек қана Қазақстан Республикасының ұлттық валютасындағы ақшамен қалыптастырылады.

Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында қайта ұйымдастырған кезде жарғылық капиталды қалыптастыру осы Заңның 25-бабында көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып жүзеге асырылады.

4. Мыналар:

1) жеке тұлға үшін:

микроқаржы ұйымы құрылтайшыларының (қатысушыларының) кәсіпкерлік қызметтен, еңбек қызметінен және (немесе) Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған, ақы төленетін өзге де қызметтен алатын кірістері;

микроқаржы ұйымы құрылтайшыларының (қатысушыларының) құжатпен расталған ақшалай жинақтары жарғылық капиталды төлеу немесе микроқаржы ұйымының жарғылық капиталға қатысу үлесін (акцияларын) сатып алу үшін пайдаланылатын көздер болып табылады.

Микроқаржы ұйымының жарғылық капиталға қатысу үлесін (акцияларын) сатып алу үшін осы тармақшаның бірінші бөлігінде көрсетілген көздерге қосымша сыйға тарту, ұтыстар, өтеусіз алынған мүлікті сатудан түскен кіріс түрінде алынған ақша пайдаланылуы мүмкін.

Құрылтайшы (қатысушы) микроқаржы ұйымының жарғылық капиталына қатысу үлесін (акцияларын) сыйға тарту түрінде алынған мүліктің есебінен сатып алған кезде көрсетілген мүлікті сыйға тартушы мен оның сыйға тартушыда пайда болу көздері туралы мәліметтерді ұсынады;

2) заңды тұлға үшін:

кәсіпкерлік қызметтен және (немесе) Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де қызметтен түсетін кірістер, түсімдер;

осы заңды тұлғаның жарғылық капиталына салым түріндегі қаражат жарғылық капиталды төлеу немесе микроқаржы ұйымының жарғылық капиталға қатысу үлесін (акцияларын) сатып алу үшін пайдаланылатын көздер болып табылады.

Қаржы ұйымы болып табылатын заңды тұлға үшін микроқаржы ұйымының жарғылық капиталға қатысу үлесін (акцияларын) сатып алу қаржы ұйымының меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициенттерін, өтімділік коэффициенттерін немесе Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген өзге де нормативтерді (лимиттерді) бұзуына алып келмейтін жағдайда, қаржы ұйымының активтері акцияларды сатып алу үшін пайдаланылатын қаражат көздері болып табылуы мүмкін.

Ескерту. 12-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

13-бап. Микроқаржы ұйымының атауы

1. Микроқаржы ұйымының (кредиттік серіктестікті және ломбардты қоспағанда) атауында міндетті түрде "микроқаржы ұйымы" деген сөздер немесе "МҚҰ" деген аббревиатура болуға тиіс.

1-1. Кредиттік серіктестіктің немесе ломбардтың атауында міндетті түрде тиісінше "кредиттік серіктестік" немесе "ломбард" деген сөздер болуға тиіс.

2. Микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард ретінде тіркелмеген заңды тұлғаның өз атауында "микроқаржы ұйымы", "кредиттік серіктестік", "ломбард" деген сөздерді, оның микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратындығын меңзейтін, солардан туындайтын сөздерді немесе аббревиатураларды пайдалануға құқығы жоқ.

Ескерту. 13-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

14-бап. Микроқаржылық қызметті лицензиялау және микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлері мен құрылтайшыларына (қатысушыларына) қойылатын талаптар

1. Заңды тұлға "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард ретінде мемлекеттік тіркелген (қайта тіркелген) күнінен бастап алты ай ішінде микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алу үшін уәкілетті органға жүгінеді.

2. Микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыруға ниеті бар заңды тұлға уәкілетті органды, қаржы мониторингін жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органды өзінің "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард ретінде мемлекеттік тіркелгені (қайта тіркелгені) туралы осы тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде жазбаша немесе электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы хабардар етеді.

3. Микроқаржы ұйымы микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алу (қайта ресімдеу) үшін уәкілетті органға "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында айқындалған құжаттардан басқа, микроқаржылық қызметті лицензиялау қағидаларында айқындалған жағдайларда, микроқаржылық қызметті лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес келуін растайтын құжаттарды ұсынады.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны қайта ресімдеу " Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 33-бабының 1 -тармағында көзделген, сондай-ақ жарғылық капиталдың ұлғаюына алып келетін, микроқаржы ұйымының тұрған жері өзгерген жағдайларда жүзеге асырылады.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны қайта ресімдеу кезінде микроқаржы ұйымының біліктілік талаптарына сәйкес келуін тексеру лицензияны қайта ресімдеуге себеп болған негіз микроқаржылық қызмет түрінің немесе ұйымдық-құқықтық нысанның өзгеруіне не тұрған жерінің өзгеруіне байланысты жарғылық капиталдың ұлғаюына алып келген жағдайларда жүзеге асырылады.

Осы тармақтың екінші бөлігінде көзделген жағдайларда микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны қайта ресімдеу туралы өтінішті микроқаржы

ұйымы лицензияны қайта ресімдеуге негіз болған өзгерістер туындаған кезден бастап күнтізбелік отыз күн ішінде береді.

4. Уәкілетті орган құжаттардың толық топтамасы алынған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде микроқаржы ұйымына микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны не микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны беруден уәжді бас тартуды береді.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның көшірмесі микроқаржы ұйымы клиенттерінің көруіне қолжетімді жерде орналастырылуға тиіс.

5. Атқарушы органның (алқалы немесе жеке-дара) бірінші басшысы мен мүшелері, байқау кеңесінің мүшелері (бар болса), директорлар кеңесінің мүшелері (бар болса), бас бухгалтер микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлері деп танылады.

"Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабының 9-тармағында көрсетілген еңбек өтілінің болуы бойынша мерзімдерді қоспағанда, микроқаржы ұйымының, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың басшы қызметкерлері аталған баптың талаптарына сай келуге тиіс. Көрсетілген талаптарға сай келген жағдайда микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлері лауазымдарға уәкілетті органның келісімінсіз тағайындалады (сайланады).

Директорлар кеңесінің мүшелеріне "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасының Заңымен қойылатын талаптар байқау кеңесінің мүшелеріне де қолданылады.

Микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлері "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабында белгіленген талаптарға сай келмеген жағдайда микроқаржы ұйымы уәкілетті органның талабы бойынша оларды қызметтен шеттетеді.

6. Микроқаржы ұйымының ірі қатысушысы микроқаржы ұйымының атқарушы органының басшысы лауазымына тағайындала (сайлана) алмайды.

Алқалы атқарушы орган мүшелерінің саны кемінде үш адамды құрауға тиіс.

Жеке-дара атқарушы орган бір адамнан тұрады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің талабы шаруашылық серіктестік нысанында құрылған микроқаржы ұйымына қолданылмайды.

Мынадай:

1) өтелмеген немесе алынбаған сотталғандығы бар жеке тұлға болып табылатын;
2) тізбесін уәкілетті орган белгілейтін офшор аймақтарда тіркелген, тұрғылықты жері немесе тұрған жері бар;

3) уәкілетті орган микроқаржы ұйымын осы Заңның 16-бабы 2-тармағының 1), 1-1), 2), 2-1), 3), 4), 5), 6), 7) және 9) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айыру туралы шешім қабылдағанға дейін бір жылдан аспайтын кезеңде құрылтайшысы (акционері,

қатысушысы) не басшы қызметкері бұрын осы микроқаржы ұйымының бірінші басшысы немесе құрылтайшысы (қатысушысы) болған заңды тұлға болып табылатын;

4) уәкілетті орган банкке реттеу режимін қолдану туралы шешім, қаржы ұйымын, Қазақстан Республикасы бейрезидент банкінің филиалын, Қазақстан Республикасы бейрезидент сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалын, Қазақстан Республикасы бейрезидент сақтандыру брокерінің филиалын лицензиядан айыру туралы шешім қабылдағанға дейін не Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен қаржы ұйымын мәжбүрлеп тарату немесе оны банкрот деп тану туралы сот актісі заңды күшіне енгенге дейін, не Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жағдайларда Қазақстан Республикасы бейрезидент банкі филиалының, Қазақстан Республикасы бейрезидент сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының қызметін мәжбүрлеп тоқтату туралы сот актісі заңды күшіне енгенге дейін бір жылдан аспайтын кезеңде бұрын ірі қатысушы жеке тұлға не ірі қатысушы заңды тұлғаның бірінші басшысы және (немесе) қаржы ұйымының басшы қызметкері, Қазақстан Республикасы бейрезидент банкі филиалының, Қазақстан Республикасы бейрезидент сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының, Қазақстан Республикасы бейрезидент сақтандыру брокері филиалының басшысы немесе басшысының орынбасары болған не болып табылатын;

5) "Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес айқындалған бенефициарлық меншік иесі қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жылыстату), терроризмді қаржыландыру және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыру саласындағы қылмыстары үшін алынбаған немесе жойылмаған сотталғандығы бар заңды тұлға болып табылатын тұлға микроқаржы ұйымының ірі қатысушысы бола алмайды.

7. "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабының 2-тармағының 3) тармақшасында көзделген талапқа сай келу үшін:

1) атқарушы органның басшысы, байқау кеңесінің басшысы (бар болса), микроқаржы ұйымының директорлар кеңесінің басшысы (бар болса) лауазымдарына кандидаттар үшін – кемінде үш жыл, оның ішінде басшы лауазымына кандидаттар үшін кемінде бір жыл;

2) байқау кеңесінің мүшелері (бар болса), директорлар кеңесінің мүшелері (бар болса), атқарушы органның (алқалы) мүшелері лауазымдарына кандидаттар үшін кемінде екі жыл;

3) бас бухгалтер лауазымына кандидаттар үшін кемінде екі жыл еңбек өтілі болуы қажет.

Кредиттік серіктестіктің және ломбардтың басшы қызметкерлері үшін осы тармақта көзделген еңбек өтілінің болуы талап етілмейді.

8. Микроқаржы ұйымы микроқаржылық қызметті лицензиялау қағидаларында белгіленген тәртіппен басшы қызметкерлерді тағайындаған (сайлаған), басқа лауазымға ауыстырған немесе олармен еңбек шартын бұзған (өкілеттіктерін тоқтатқан) күннен бастап бес жұмыс күні ішінде олардың құрамында болған өзгерістер туралы уәкілетті органды хабардар етеді.

Ескерту. 14-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

14-1-бап. Микроқаржы ұйымының филиалдары мен өкілдіктерін құру, жабу

1. Микроқаржы ұйымы уәкілетті органның келісімінсіз Қазақстан Республикасының аумағында да, оның шегінен тыс жерде де өзінің оқшауланған бөлімшелерін – филиалдары мен өкілдіктерін құруға құқылы.

2. Микроқаржы ұйымы өзінің филиалы немесе өкілдігі "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік тіркелген күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде олардың құрылғаны туралы уәкілетті органды:

- 1) филиал немесе өкілдік туралы ереженің нотариат куәландырған көшірмесін;
- 2) филиалды (өкілдікті) есептік тіркеу туралы анықтаманы;
- 3) филиалдың немесе өкілдіктің бірінші басшысына берілген сенімхаттың нотариат куәландырған көшірмесін;
- 4) филиалдың үй-жайы орналасқан мекенжай көрсетілген филиалдың үй-жайлары туралы мәліметтерді (бар болса) қоса бере отырып, жазбаша хабардар етуге міндетті.

3. Микроқаржы ұйымы филиалының микроқаржы ұйымымен бірыңғай балансы және микроқаржы ұйымының атауымен толық сәйкес келетін атауы болады.

Микроқаржы ұйымының филиалы бір облыс шегінде бірнеше мекенжай бойынша орналасқан үй-жайларға ие болуға құқылы.

Микроқаржы ұйымының астанада және (немесе) республикалық маңызы бар қалада орналасқан филиалы бірнеше мекенжай бойынша:

- астанада және (немесе) республикалық маңызы бар қалада;
- астанаға (республикалық маңызы бар қалаға) іргелес жатқан облыс шегінде орналасқан үй-жайларға ие болуға құқылы.

4. Микроқаржы ұйымының өкілдігі микроқаржы ұйымының атынан және тапсыруы бойынша әрекет етеді және микроқаржылық қызметті жүзеге асырмайды.

5. Филиал "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік тіркелген күннің немесе микроқаржы ұйымының тиісті органы микроқаржы ұйымының жұмыс істеп тұрған филиалының қосымша үй-жайларының, оның ішінде бірнеше мекенжайдағы үй-жайларының санын көбейту туралы шешім қабылдаған күннің алдындағы үш ай ішінде уәкілетті органның микроқаржы ұйымына микроқаржылық

қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтата тұру түрінде санкцияны, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 211-бабының бірінші және үшінші бөліктерінде, 227-бабының үшінші бөлігінде көзделген әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін әкімшілік жазаларды қолданбауы микроқаржы ұйымының филиалдар құруының, жұмыс істеп тұрған филиалдарының қосымша үй-жайларының, оның ішінде бірнеше мекенжайдағы үй-жайларының санын көбейтудің міндетті шарты болып табылады.

6. Филиал, өкілдік туралы ережелерге "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік қайта тіркеуді талап ететін өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген кезде микроқаржы ұйымы "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік қайта тіркелген күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде уәкілетті органға филиал, өкілдік туралы ережелерге өзгерістердің және (немесе) толықтырулардың нотариат куәландырған көшірмесін ұсынуға міндетті.

Филиал, өкілдік туралы ережелерге "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік қайта тіркеуді талап етпейтін өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізілген кезде микроқаржы ұйымы "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясының микроқаржы ұйымының хатын қабылдағаны туралы белгісі соғылған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде уәкілетті органға микроқаржы ұйымының көрсетілген хатының көшірмесін, филиал, өкілдік туралы ережелерге өзгерістердің және (немесе) толықтырулардың нотариат куәландырған көшірмелерін қағаз жеткізгіште не электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы ұсынуға міндетті.

7. Микроқаржы ұйымы филиалының қосымша үй-жайларының саны көбейген немесе микроқаржы ұйымы филиалы үй-жайларының саны азайған жағдайда, микроқаржы ұйымының органы тиісті шешім қабылдаған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде микроқаржы ұйымы уәкілетті органға микроқаржы ұйымы органының қабылданған шешім туралы шешімінен микроқаржы ұйымы филиалының көрсетілген үй-жайларының мекенжайларын қамтитын үзінді көшірмені қоса бере отырып, жазбаша не электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы хабарлама ұсынуға міндетті.

8. Микроқаржы ұйымы өзінің филиалы және (немесе) өкілдігі "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында есептік тіркеуден шығарылған күннен бастап отыз жұмыс күні ішінде уәкілетті органды микроқаржы ұйымы филиалының және (немесе) өкілдігінің есептік тіркеуден шығарылғанын растайтын "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясы құжатының көшірмесін қоса бере отырып, олардың қызметінің тоқтатылғаны туралы жазбаша не электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы хабардар етуге тиіс.

9. Уәкілетті орган осы баптың 2, 3, 4, 5 және 7-тармақтарының талаптары орындалмаған жағдайда микроқаржы ұйымының филиалын не үй-жайын немесе өкілдігін жабуды талап етеді.

Ескерту. 14-1-баппен толықтырылды – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (04.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

15-бап. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия беруден бас тарту негіздері

Ескерту. 15-баптың тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия беруден бас тарту:

1) ұсынылған құжаттар уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген талаптарға сәйкес келмеген, сондай-ақ осы құжаттарда көрсетілуге жататын анық емес мәліметтер мен ақпарат берілген;

2) алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі);

3) егер микроқаржы ұйымы "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясында мемлекеттік тіркелген (қайта тіркелген) күнінен бастап алты ай ішінде микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алу туралы өтініш жасамаған;

4) осы Заңның 11, 12, 13-баптарында, 14-бабының 5 және 6-тармақтарында, 14-1-бабының 3-тармағында белгіленген талаптардың бірі сақталмаған;

5) алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі);

6) осы Заңның 31-бабының 1-тармағында белгіленген мемлекеттік қайта тіркеу мерзімі сақталмаған;

7) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алуға өтініш беру үшін осы Заңның 31-бабының 2-1-тармағында белгіленген мерзім сақталмаған жағдайларда жүргізіледі.

2. Осы баптың 1-тармағының 1) және 4) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша лицензия беруден бас тарту алынған жағдайда, микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард ретінде тіркелген заңды тұлға бас тартуды алған күннен кейін отыз жұмыс күні ішінде сәйкессіздіктерді жойғаннан кейін лицензия алуға өтініш пен өзге де құжаттарды қайта ұсынуға құқылы.

Қайта ұсынылған өтініш пен өзге де құжаттар отыз жұмыс күні ішінде қаралады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген құқықтан бас тартылған, сондай-ақ осы баптың 1-тармағының 3), 6) және 7) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша бас тарту алынған кезде, микроқаржы ұйымы, кредиттік серіктестік, ломбард ретінде тіркелген заңды тұлға бас тартуды алған күннен кейін отыз жұмыс күні ішінде өзінің атауынан "микроқаржы ұйымы", "кредиттік серіктестік", "ломбард" деген сөздерді, олардан туындайтын сөздерді немесе көрсетілген заңды тұлғаның микрокредиттер беру

қызметін жүзеге асыратынын болжайтын аббревиатураны алып тастау арқылы қайта тіркеу рәсімін жүргізуге не қайта ұйымдастыру немесе тарату туралы шешім қабылдауға міндетті.

Заңды тұлға осы тармақтың бірінші және үшінші бөліктерінде көрсетілген әрекеттерді жүзеге асырмаған жағдайда, ол Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен мәжбүрлеп қайта ұйымдастыруға не таратуға жатады.

Ескерту. 15-бапқа өзгерістер енгізілді – ҚР 02.07.2018 № 168-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 02.04.2019 № 241-VI Заңымен (01.07.2019 бастап қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

16-бап. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысын тоқтата тұру, тоқтату не одан айыру үшін негіздер

1. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысы мынадай негіздердің бірі бойынша алты айға дейінгі мерзімге тоқтатыла тұрады:

1) қызметін осы Заңның 14-бабының 5 және 6-тармақтарында, 14-1-бабының 3, 5 және 7-тармақтарында көзделген талаптарды бұза отырып жүзеге асырған;

2) пруденциялық нормативтерді және (немесе) сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) бұзу;

3) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне есептілікті бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) ұсынбау;

4) анық емес қаржылық немесе өзге де есептілікті ұсынғаны үшін бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) әкімшілік жауаптылыққа тартылу;

5) қадағалап ден қою шарасын орындамау;

6) тексеруді белгіленген мерзімдерде жүргізуге мүмкіндік бермеуге алып келетін оны жүргізуге кедергі келтіру;

7) "Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген талаптарды бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) бұзу;

8) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алу үшін ұсынылған құжаттарда анық емес мәліметтер мен ақпараттың анықталуы.

9) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің уәкілетті органның талаптарына сәйкес келмеуі;

2. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензиядан айыру мынадай негіздердің бірі бойынша жүргізіледі:

1) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия қолданысының жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) тоқтата тұрылуы;

1-1) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтата тұру кезеңінде лицензияның қолданысын тоқтата тұруға негіз болған және жойылатын сипаты бар мән-жайларды жоймау;

2) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар құқықтарының бұзылуына алып келген, осы Заңның және (немесе) уәкілетті органның және (немесе) Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын бұзу фактілерін жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) анықтау;

2-1) пруденциялық нормативтерді және (немесе) сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) бұзу;

3) уәкілетті органның құзыретіне кіретін мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының заңнамасын жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) бұзу не уәкілетті орган қолданған қадағалап ден қою шараларын жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) орындамау ;

4) осы Заңда көзделмеген қызмет түрлерін жүзеге асыру;

5) анық емес қаржылық немесе өзге де есептілікті ұсынғаны үшін әкімшілік жауаптылыққа жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) тартылу;

6) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияны алған күннен бастап қатарынан күнтізбелік алты ай ішінде қызметті жүзеге асырмау;

6-1) микроқаржы ұйымының осы Заңда белгіленген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға міндетті мүшелік туралы талапты бұзуы;

7) микроқаржы ұйымының қызметін тоқтату туралы сот шешімінің заңды күшіне енуі;

8) алып тасталды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

9) тексеруді белгіленген мерзімдерде жүргізуге мүмкіндік бермеуге алып келетін оны жүргізуге екі реттен артық кедергі келтіру.

3. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданылуын тоқтата тұру не одан айыру түріндегі санкцияларды қолданудың орындылығын айқындау кезінде мыналар:

1) тәуекел деңгейі, бұзушылықтардың және (немесе) анықталған кемшіліктердің сипаты және олардың салдары;

2) жол берілген бұзушылықтардың және (немесе) кемшіліктердің және олардың, оның ішінде қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар үшін салдарының ауқымы және айтарлықтай болуы;

3) бұзушылықтардың және (немесе) анықталған кемшіліктердің жүйелілігі мен ұзақтығы;

4) жол берілген бұзушылықтардың және (немесе) анықталған кемшіліктердің микроқаржы ұйымының қаржылық жағдайына ықпалы;

5) жол берілген бұзушылықтардың және (немесе) анықталған кемшіліктердің туындауына негіз болған себептер;

5-1) бұрын қолданылған қадағалап ден қою шаралары мен санкцияларының болуы және тиімділігі (нәтижелілігі);

6) анықталған кемшіліктерді, тәуекелдерді немесе бұзушылықтарды жоюға және олардың тиімділігіне бағытталған дербес шаралар қабылдауы ескеріледі.

4. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтату мынадай жағдайларда:

1) микроқаржы ұйымы банк болып мемлекеттік қайта тіркелген кезден бастап;

2) "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген негіздер бойынша жүргізіледі.

"Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 35-бабы 1-тармағының 5) тармақшасында көзделген жағдайда микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтатуға арналған өтінішке микроқаржылық қызметті жүзеге асырумен байланысты барлық міндеттемелердің орындалуы және баланста қолданыстағы микрокредиттердің жоқ екені туралы хат қоса беріледі.

5. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысын тоқтата тұру немесе одан айыру туралы шешім қабылданған күнінен бастап күшіне енеді.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысы мұндай шешім микроқаржы ұйымының назарына жеткізілген күннен бастап тоқтатыла тұрды деп есептеледі.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысын тоқтата тұру немесе одан айыру туралы қабылданған шешім жөніндегі ақпарат уәкілетті органның интернет-ресурсында қазақ және орыс тілдерінде жарияланады.

6. Уәкілетті органның микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысын тоқтата тұру не одан айыру туралы шешіміне сот тәртібімен шағым жасалады.

Уәкілетті органның микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензияның қолданысын тоқтата тұру немесе одан айыру туралы шешіміне шағым жасау мұндай шешімнің орындалуын тоқтата тұрмайды.

7. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтата тұру микроқаржы ұйымының микрокредит беру туралы жаңа шарттар жасасуына, сондай-ақ осы тармақтың екінші бөлігінде көзделген жағдайларды қоспағанда, микрокредит беру туралы қолданыстағы шарттардың талаптарын өзгертуіне тыйым салуға алып келеді.

Микрокредит беру туралы қолданыстағы шарттардың талаптарын өзгертуге, оның ішінде микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтата тұру кезеңінде олардың қолданылу мерзімін ұзартуға қарыз алушының келісімімен және микрокредит беру туралы шарттың қолданыстағы талаптарын сақтауды не жақсартуды қамтамасыз ететін және негізгі борыш сомасын, микрокредит бойынша мерзімді төлемдердің мөлшерін ұлғайтуды және қарыз алушының және (немесе) микроқаржы ұйымының жауапкершілігін көздемейтін талаптарда ғана жол беріледі.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатыла тұрған микроқаржы ұйымы микрокредит беру туралы бұрын жасалған шарттар бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындауға міндетті.

8. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айырылған микроқаржы ұйымы микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ осы тармақтың екінші бөлігінде көзделген жағдайларды қоспағанда, микрокредит беру туралы қолданыстағы шарттардың талаптарын өзгертуге құқылы емес.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатылған микроқаржы ұйымының, сондай-ақ осы микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болған заңды тұлғаның микрокредит беру туралы қолданыстағы шарттардың талаптарын өзгертуіне сыйақы мөлшерлемесін азайту және (немесе) тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлдарды) азайту жағына қарай өзгертуді немесе оның толық күшін жоюды қоса алғанда, қарыз алушының келісімімен және микрокредит беру туралы шарттың қолданыстағы талаптарын сақтауды не жақсартуды қамтамасыз ететін және микрокредит бойынша негізгі борыш сомасын, мерзімді төлемдердің мөлшерін ұлғайтуды және қарыз алушының жауапкершілігін көздемейтін талаптарда ғана жол беріледі.

9. "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 35-бабы 1-тармағының 3) және 5) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатылған микроқаржы ұйымы лицензиясы тоқтатылған күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде өзінің атауынан "микроқаржы ұйымы", "кредиттік серіктестік", "ломбард" деген сөздерді, олардан туындайтын, көрсетілген заңды тұлғаның микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратынын болжайтын сөздерді немесе аббревиатураны алып тастау арқылы қайта тіркеу рәсімін жүргізуге не қайта ұйымдастыру немесе тарату туралы шешім қабылдауға міндетті.

Құқықтарды (талаптарды) осы Заңның 9-1-бабы 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаларға беруді қоспағанда, микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатылған, оның ішінде осы баптың 2-тармағында көзделген негіздер бойынша тоқтатылған микроқаржы ұйымының, сондай-ақ қайта ұйымдастыру нәтижесінде осы микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болған заңды тұлғаның микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) үшінші тұлғаға беруіне тыйым салынады.

Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит беру туралы шарттар бойынша жеке тұлғалармен шарттық қатынастар тоқтатылғанға дейін микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатылған микроқаржы ұйымы, сондай-ақ қайта ұйымдастыру нәтижесінде осы микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болған заңды тұлға Қазақстан Республикасының заңнамасында кредитордың қарыз алушымен микрокредит беру туралы шарт шеңберіндегі өзара қатынастарына, сондай-ақ кредиттік бюролардың дерекқорларындағы барлық қарыз алушылар жөніндегі ақпаратты жаңартуға қойылатын талаптар мен шектеулерді сақтауға міндетті.

Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясының қолданысы тоқтатылған микроқаржы ұйымының, сондай-ақ осы микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болған заңды тұлғаның жеке тұлғаға кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит беру туралы шарттың талаптарына өзгерістер енгізуіне қарыз алушының келісімімен және сыйақы мөлшерлемесін және (немесе) мерзімді төлемдер мөлшерін азайту жағына қарай өзгертуді және (немесе) тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлдарды) азайту жағына қарай өзгертуді немесе оның толық күшін жоюды көздейтін жақсарту талаптарында ғана жол беріледі.

10. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясынан айырылған микроқаржы ұйымы жеке тұлғалардың кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредиттері бойынша берешекті өндіріп алуды және (немесе) осы Заңның 9-1-бабында белгіленген тәртіппен микрокредит беру туралы шарттар бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беруді уәкілетті орган микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айыру туралы шешім қабылдаған күннен бастап жиырма төрт ай ішінде жүзеге асырады.

Жеке тұлғалардың микрокредит беру туралы шарттар бойынша өндіріп алынбаған және (немесе) құқықтары (талаптары) басқаға берілмеген, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредиттері бойынша берешегі уәкілетті органның

микроқаржы ұйымын микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиядан айыру туралы шешім қабылдаған күнінен бастап жиырма төрт ай ішінде кешірілуге тиіс.

Ескерту. 16-бап жаңа редакцияда - ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.09.2025 № 219-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б қараңыз) Заңдарымен.

17-бап. Өтініш берушілердің жолданымдарын қарау

1. Микроқаржы ұйымдары уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға қойылатын талаптарға сәйкес микроқаржылық қызметті жүзеге асырумен байланысты жеке және заңды тұлғалардың жолданымдарын қарайды.

2. Өтініш берушінің жолданымын қарау мерзімі микроқаржы ұйымына келіп түскен күнінен бастап он бес жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Жолданымды дұрыс қарау үшін маңызы бар нақты мән-жайларды анықтау қажет болған кезде жолданымды қарау мерзімі он бес жұмыс күніне ұзартылуы мүмкін, бұл туралы өтініш берушіні мерзімді ұзарту туралы шешім қабылданған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

Осы тармақта көзделген мерзімдер осы Заңның 9-2-бабының 2-тармағына сәйкес қарыз алушы жеке тұлғаның өтінішін қарау жағдайларына қолданылмайды.

3. Жолданымды қарау нәтижелері бойынша микроқаржы ұйымы өтініш берушіге оның жолданымының мәні бойынша жауап (шешім) жіберуге міндетті.

4. Мынадай:

1) жолданымда жауап жіберілуге тиіс мекенжай көрсетілмеген;

2) жолданымда өтініш берушінің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе) және жеке сәйкестендіру нөмірі немесе оның толық атауы мен бизнес-сәйкестендіру нөмірі көрсетілмеген;

3) жолданымда былапыт не қорлайтын сөздер, микроқаржы ұйымының мүлкіне қатер төндіру, микроқаржы ұйымы қызметкерінің және (немесе) оның отбасы мүшелерінің өміріне, денсаулығына және мүлкіне қатер төндіру жазылған;

4) жолданымның мәтіні оқуға келмейтін;

5) жолданымды уәкілетті емес адам берген жағдайларда өтініш берушінің жолданымы қараусыз қалдырылуға тиіс.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 2), 3), 4) және 5) тармақшаларында көзделген жағдайларда микроқаржы ұйымы өтініш берушінің жолданымын алған кезден бастап

бес жұмыс күні ішінде жолданымды қараусыз қалдыру себептерін көрсете отырып, өтініш берушіге жауап жібереді.

5.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5-тармақ 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII

Заңымен.

6. Микроқаржы ұйымдары (кредиттік серіктестіктер мен ломбардтарды қоспағанда) уәкілетті органға тізбесі, нысандары, мерзімдері мен ұсыну тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленетін, жеке және заңды тұлғалардың келіп түскен жолданымдары бойынша есептілікті ұсынады.

Ескерту. 17-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі)

Заңымен.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

17-1-баппен толықтыру көзделген – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

18-бап. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі

1. Микроқаржы ұйымы (кредиттік серіктестік пен ломбардты қоспағанда) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастырады, ол:

1) басқару органының (бар болса), атқарушы органның, бөлімшелердің тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі өкілеттіктері мен функционалдық міндеттерін, олардың жауапкершілігін;

2) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі ішкі саясат пен рәсімдерді;

3) микроқаржылық операциялардың түрлері бойынша жеке-жеке тәуекелдердің рұқсат етілген мөлшеріне арналған лимиттерді;

4) тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жөніндегі есептілікті микроқаржы ұйымының органдарына ұсынудың ішкі рәсімдерін;

5) тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалаудың ішкі өлшемшарттарын қамтуға тиіс.

Микроқаржы ұйымдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді.

2. Уәкілетті орган тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің осы бапта белгіленген талаптарға сәйкес келуін бағалауды жүзеге асырады.

3. Өзінің қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды жүзеге асыру үшін кредиттік серіктестік, ломбард ішкі бақылау қызметін құруы мүмкін.

4. Ішкі бақылау қызметінің жұмыс істеу тәртібі Қазақстан Республикасының заңнамасында, сондай-ақ кредиттік серіктестіктің, ломбардтың ішкі қызметін реттейтін қағидаларда, ережеде және өзге де құжаттарда айқындалады.

Ескерту. 18-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

19-бап. Микроқаржы ұйымдары қызметінің қосымша түрлері

Ескерту. 19-бап алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

20-бап. Берілген микрокредит бойынша құжаттама жүргізу тәртібі

Ескерту. 20-бап алып тасталды – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

21-бап. Микрокредит беру құпиясы

1. Микрокредит беру құпиясы қарыз алушылар, микрокредиттердің мөлшерлері туралы, микрокредит беру туралы шарттың қарыз алушыға қатысты өзге де талаптары туралы және микроқаржы ұйымының операциялары туралы (микрокредиттер беру қағидаларын қоспағанда) мәліметтерді қамтиды.

Тарату процесіндегі микроқаржы ұйымының микрокредиттер беру туралы жасасқан шарттары жөніндегі мәліметтер микрокредит беру құпиясына жатпайды.

2. Микроқаржы ұйымдары микрокредит беру құпиясына кепілдік береді.

3. Микрокредит беру құпиясы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берілген микрокредиттер бойынша қарыз алушыға, қарыз алушының жазбаша нысанда, сондай-ақ цифрлық объектілер арқылы берген келісімі негізінде үшінші тұлғаға, кредиттік бюроға, сондай-ақ осы баптың 4, 5, 5-1 және 6-тармақтарында көрсетілген тұлғаларға ғана ашылуы мүмкін.

4. Қарыз алушылар, микрокредиттердің мөлшерлері туралы, микрокредит беру туралы шарттың қарыз алушыға қатысты өзге де талаптары туралы, микроқаржы ұйымы жүргізген операциялар туралы мәліметтер:

1) қылмыстық қудалау функциясын жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдарға: олар жүргізіп жатқан қылмыстық істер бойынша прокурор санкция берген жазбаша сұрау салу негізінде;

1-1) прокурордың санкциясымен Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздік органдарына және Мемлекеттік күзет қызметіне: барлау және (немесе) нұқсан келтіру акцияларының алдын алу, оларды әшкерелеу және жолын кесу үшін қажетті ақпаратты беру туралы олардың талап етуі бойынша;

1-2) активтерді қайтару жөніндегі уәкілетті органға бірінші басшы не бірінші басшының активтерді қайтару жөніндегі жұмысқа жетекшілік ететін орынбасары қол қойған, "Заңсыз иемденілген активтерді мемлекетке қайтару туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бекітілген тізілімнің үзінді-көшірмесі қоса берілген жазбаша сұрау салу бойынша;

2) соттарға: олар жүргізіп жатқан істер бойынша соттың ұйғарымы, қаулысы, шешімі және үкімі негізінде;

3) мемлекеттік және жеке сот орындаушыларына: олар жүргізіп жатқан атқарушылық іс жүргізу істері бойынша әділет органдарының мөрімен немесе жеке сот орындаушысының мөрімен расталған, сот орындаушысының прокурор санкциялаған қаулысы негізінде;

4) прокурорға: оның құзыреті шегінде өзінің карауында жатқан материал бойынша тексеру ісін жүргізу туралы қаулы негізінде;

5) салықтық әкімшілендіру мақсатында ғана мемлекеттік кіріс органдарына: тексерілетін тұлғаға салық салуға байланысты мәселелер бойынша нұсқама негізінде беріледі, кредиттік бюролар активтер мен міндеттемелер туралы, кірістер мен мүлік туралы декларацияларды ұсыну жөніндегі міндет туындаған қарыз алушы-жеке тұлға бойынша береді;

6) қарыз алушының өкілдеріне: сенімхат негізінде, жеке тұлға болып табылатын қарыз алушы бойынша нотариат куәландырған сенімхат негізінде;

7) оңалту және банкроттық саласындағы уәкілетті органға: өзі жөнінде соттың банкрот деп тану туралы заңды күшіне енген шешімі бар тұлғаға қатысты, банкроттық және (немесе) оңалту туралы іс қозғалғанға дейін бес жыл ішіндегі кезең үшін прокурордың санкциясымен;

8) Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы бойынша мемлекеттік басқару саласындағы уәкілетті органға: "Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттығы туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген рәсімдерді қолдану туралы арыз берген азаматқа қатысты сұрау салу негізінде осындай сұрау салу берілгенге дейінгі үш жыл ішіндегі кезең үшін;

9) қаржы басқарушысына: төлем қабілеттілігін қалпына келтіру немесе сот арқылы банкроттық рәсімін қолдану туралы іс қозғалған азаматқа қатысты сұрау салу негізінде прокурордың санкциясымен беріледі. Өкілеттіктерді растау мақсатында сұрау салуға соттың рәсімді қолдану туралы іс қозғау жөніндегі ұйғарымы қоса беріледі;

10) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға: өз мүшелерінің (қатысушыларының) қызметін бақылауды жүзеге асырумен байланысты мәселелер бойынша беріледі.

5. Қарыз алушы, микрокредит мөлшері туралы, микрокредит беру туралы шарттың қарыз алушыға қатысты өзге де талаптары жөніндегі мәліметтер қарыз алушы қайтыс болған жағдайда, осы баптың 4-тармағында көзделген тұлғалардан басқа, жазбаша сұрау салу негізінде, сондай-ақ:

1) қарыз алушы өсиетте көрсеткен тұлғаларға;

2) нотариустарға: өздерінің іс жүргізуіндегі мұрагерлік істер бойынша нотариустың сұрау салуы негізінде беріледі.

3) шетелдік консулдық мекемелерге: олар жүргізіп жатқан мұрагерлік істер бойынша беріледі.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

5-1-тармақ жаңа редакцияда көзделген – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5-1. Микрокредит беру құпиясы микроқаржы омбудсманына өзінің қарауында жатқан, қарыз алушы-жеке тұлғалардың микрокредит беру туралы, оның ішінде құқықтар (талаптар) осы Заңның 9-1-бабының 4-тармағында және 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаға берілген шарттан туындайтын келіспеушіліктерді реттеу жөніндегі жолданымдары бойынша ашылуы мүмкін.

6. Мыналар:

1) кредиттік бюроларға микроқаржы ұйымдарының теріс ақпарат беруі және күнтізбелік жүз сексен күннен асатын мерзімі өткен берешегі жөнінде кредиттік тарих субъектісі туралы кредиттік бюролардың теріс ақпарат беруі;

2) микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) басқаға берілген (қайта берілген) кезде осы Заңның 9-1-бабы 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғалардың микрокредит беру туралы шарт (берілген микрокредит) бойынша ақпаратты осы Заңның 9-1-бабының 4-тармағында және 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаларға беруі;

3) осы Заңның 9-1-бабы 5-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғалардың коллекторлық агенттікпен жасалған, нысанасы берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу, сондай-ақ қарыз алушының берешегіне байланысты ақпарат жинау жөніндегі қызметтерді көрсету болып табылатын шарт шеңберінде осы коллекторлық агенттікке немесе осы Заңның 9-1-бабына сәйкес сенімгерлік басқару шарты шеңберінде сервистік компанияға микрокредит жөнінде ақпарат беруі;

4) Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі мен уәкілетті орган арасында ақпарат, оның ішінде микрокредит беру құпиясын құрайтын мәліметтер алмасу;

5) мемлекеттік органның лауазымды адамының немесе микроқаржы ұйымында басқарушылық функцияларды орындайтын адамның қылмыстық қудалау органына қылмыстық құқық бұзушылық туралы хабар жіберілген кезде растау құжаттары мен материалдары ретінде микрокредит беру құпиясын қамтитын құжаттар мен мәліметтерді ұсынуы;

6) алаяқтық белгілері бар төлем транзакциялары бойынша деректер алмасу орталығы, микроқаржы ұйымдары, өзге де қаржы ұйымдары, "Төлемдер және төлем жүйелері туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабы 1-тармағының 8) және 9) тармақшаларында көзделген көрсетілетін төлем қызметтерін ұсынатын төлем ұйымдары, ұялы байланыс операторлары, қылмыстық қудалау, ұлттық қауіпсіздік органдары және құқық қорғау органдары, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі, уәкілетті орган, қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті орган, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің шешімі бойынша антифрод-орталыққа қатысушылар болып табылатын өзге де тұлғалар арасында алаяқтық белгілері бар төлем транзакциялары

бойынша, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актісінде айқындалған тәртіппен жүзеге асырылатын өзге де төлемдер және (немесе) аударымдар бойынша мәліметтер алмасу микрокредит беру құпиясын ашу болып табылмайды.

Ескерту. 21-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 07.03.2014 N 177-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 29.09.2014 N 239-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 28.11.2014 № 257-V (қолданысқа енгізілу тәртібін 10-баптың 12) тармақшасынан қараңыз); 29.12.2014 № 269-V (01.01.2015 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.11.2015 № 422-V (01.01.2016 бастап қолданысқа енгізіледі); 28.12.2016 № 36-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін екі ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 06.05.2017 № 63-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік жиырма бір күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 21.01.2019 № 217-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап үш ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 14.07.2022 № 141-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 04.07.2022 № 133-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.12.2022 № 179-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 12.07.2023 № 23-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 21.05.2024 № 86-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.06.2024 № 97-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б. қараңыз); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 15.07.2025 № 207-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.07.2025 № 210-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 11.06.2026 № 306-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

22-бап. Бухгалтерлік есепті жүргізу және қаржылық есептілікті жасау

Микроқаржы ұйымының бухгалтерлік есепті жүргізуі және қаржылық есептілікті жасауы, бухгалтерлік есептің жүргізілуін автоматтандыру Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырылады.

Ескерту. 22-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).

23-бап. Құжаттарды сақтау

Микроқаржы ұйымының қызметіне байланысты құжаттарды сақтау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

24-бап. Микроқаржы ұйымы тарататын және орналастыратын жарнама

Ескерту. 24-баптың тақырыбы жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

1. Микроқаржы ұйымдары, кредиттік серіктестіктер, ломбардтар ретінде тіркелмеген заңды тұлғалардың микрокредиттер беру жөніндегі кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға құқығы жоқ.

2. Микроқаржы ұйымдарына:

1) жөнсіз жарнама жасауға;

2) Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасына сәйкес келмейтін шарттарда микрокредит ұсынуға байланысты жарнама жасауға;

3) уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен бекітілген қаржы өнімдерін басқаруға қойылатын талаптарда, іс-қимылды қадағалау субъектісі уәкілетті органды қаржы өнімдерін бекіту, өзгерту және берудің тоқтатылғаны туралы хабардар ететін қаржы өнімдерінің тізбесінде (мөлшерлемелері мен тарифтері көрсетіле отырып), осындай хабарлама беру тәртібінде, сондай-ақ хабарламаға қоса берілетін құжаттар мен мәліметтер тізбесінде айқындалған қаржы өнімдеріне тән тәуекелдер туралы ақпаратты қамтымайтын жарнама жасауына тыйым салынады.

2-1. Микроқаржы ұйымы микрокредит бойынша сыйақы шамалары туралы ақпаратты қамтитын жарнаманы тарату және (немесе) орналастыру кезінде жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін көрсетуге міндетті.

2-2. Микрокредит бойынша сыйақының шамалары туралы ақпаратты қамтитын жарнаманы тарату кезінде, оның ішінде оны жариялау кезінде жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі қаріптердің өлшемі мен ресімделу стилі бойынша басқа да сыйақы мөлшерлемелерімен бірдей нысандағы цифрлық мәнде көрсетіледі. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін осы жарнамада өзге ақпаратты көрсеткен кезде пайдаланылатын қаріптен кіші қаріппен көрсетуге жол берілмейді.

3. Уәкілетті орган микроқаржы ұйымынан шындыққа сәйкес келмейтін жарнамаға өзгерістер енгізуді, оны тоқтатуды немесе оны теріске шығару туралы жариялауды талап етуге құқылы.

Осы талап уәкілетті орган белгілеген мерзімде орындалмаған жағдайда, уәкілетті орган жарнамадағы мәліметтердің шындыққа сәйкес келмейтіні туралы ақпаратты жариялауға не осындай жарнаманы жариялаған микроқаржы ұйымы есебінен оларды нақтылауға құқылы.

4. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясы жоқ заңды тұлғалардың микроқаржылық қызмет санатына жататын, жүзеге асырылатын қызмет көрсетулерді жарнамалауына тыйым салынады.

Ескерту. 24-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

25-бап. Микроқаржы ұйымдарын қайта ұйымдастыру және тарату

1. Микроқаржы ұйымдарын қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіппен жүзеге асырылады.

Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында қайта ұйымдастыру осы Заңда көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып жүзеге асырылады.

2. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыру (бұдан әрі – микроқаржы ұйымын банкке айналдыру) деп осы Заңда және "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген талаптарға сәйкес банк мәртебесін алу және қызметті жүзеге асыру мақсатында микроқаржы ұйымының қызметін өзгертуге бағытталған іс-шаралар кешені түсініледі.

Акционерлік қоғам нысанында қызметін жүзеге асыратын микроқаржы ұйымдары ғана микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға жатады.

Құрылатын акционерлік қоғамның жарғылық капиталын қалыптастыру резервтік капиталдың және (немесе) бөлінбеген пайданың есебінен де жүзеге асырылуы мүмкін.

Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нәтижесінде құрылған банк оның барлық құқықтары (талаптары) мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болып табылады.

3. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру шеңберінде микроқаржы ұйымын банк етіп мемлекеттік қайта тіркеуді "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясы микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыруға уәкілетті органның рұқсаты және микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы ол мақұлдаған есеп негізінде жүзеге асырады.

Ескерту. 25-бап жаңа редакцияда – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

25-1-бап. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға уәкілетті органның рұқсаты

1. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру уәкілетті органның рұқсатымен микроқаржы ұйымы акционерлерінің жалпы жиналысының шешімі бойынша жүзеге асырылады.

Уәкілетті орган микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат беру туралы өтінішті уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген құжаттар берілген күннен бастап алпыс бес жұмыс күні ішінде қарауға тиіс.

Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыруға рұқсат беру тәртібі, сондай-ақ микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыруға уәкілетті органның рұқсатын беру үшін қажетті құжаттардың тізбесі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

Уәкілетті орган микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат берумен бір мезгілде "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-5 бабында көзделген тәртіппен рұқсаттар мен келісімдер береді.

2. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсаттың уәкілетті орган банкке банк операцияларын жүргізуге лицензия беру туралы шешім қабылдағанға дейін заңды күші болады.

3. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға берілген рұқсаттың мынадай:

1) микроқаржы ұйымы өзге нысанда қайта ұйымдастыру немесе тарату арқылы өз қызметін ерікті түрде тоқтату туралы шешім қабылдаған;

2) сот микроқаржы ұйымының қызметін тоқтату туралы шешім қабылдаған;

3) "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 19-бабында көзделген тәртіппен банк операцияларын немесе өзге де операцияларды жүргізуге арналған лицензия алынбаған жағдайларда күші жойылды деп есептеледі.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген жағдайларда, "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-5-бабында көзделген тәртіппен бұрын берілген рұқсат беру құжаттарының күші жойылды деп есептеледі.

Ескерту. 3-тарау 25-1-баппен толықтырылды – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

25-2-бап. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат беруден бас тарту негіздері

1. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат беруден бас тарту мынадай негіздердің кез келгені бойынша жүргізіледі:

1) банк атауының "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 7-бабы 3-тармағының талаптарына сәйкес келмеуі;

2) банктің ірі қатысушысы (банк холдингі) мәртебесін иеленетін микроқаржы ұйымы акционерлерінің қаржылық жағдайының орнықсыздығы.

Қаржылық жағдайдың орнықсыздығы деп "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 11-бабы 1-тармағының 2) тармақшасында белгіленген белгілердің бірінің болуы түсініледі;

3) акционер жеке тұлға не акционер заңды тұлғаның атқарушы органының не басқару органының бірінші басшысы:

оның жойылмаған немесе алынбаған сотталғандығы бар болған;

Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымы резиденті болып табылатын мемлекеттің уәкілетті органы немесе қаржылық қадағалау органы банкке реттеу режимін қолдану туралы шешімді, қаржы ұйымын, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымын таратуға және (немесе) қаржы нарығында қызметін жүзеге асыруды тоқтатуға алып келген, оларды лицензиядан айыру туралы шешімді қабылдағанға дейін не Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымы резиденті болып табылатын мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен қаржы ұйымын, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымын мәжбүрлеп тарату немесе оны банкрот деп тану туралы сот актісі заңды күшіне енгенге дейін бір жылдан аспайтын кезеңде қаржы ұйымының, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымының басқару органының бірінші басшысы, атқарушы органының бірінші басшысы немесе оның орынбасары, бас бухгалтері лауазымын атқарған жағдайларда жүргізіледі.

Көрсетілген талап уәкілетті орган немесе Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымы резиденті болып табылатын мемлекеттің қаржылық қадағалау органы банкке реттеу режимін қолдану туралы шешімді, қаржы ұйымын, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымын таратуға және (немесе) қаржы нарығында қызметін жүзеге асыруды тоқтатуға алып келген, оларды лицензиядан айыру туралы шешімді қабылдағаннан кейін не қаржы ұйымын, оның ішінде Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымын Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе Қазақстан Республикасының бейрезидент қаржы ұйымы резиденті болып табылатын мемлекеттің заңнамасында белгіленген тәртіппен мәжбүрлеп тарату немесе оны банкрот деп тану туралы сот актісі заңды күшіне енгеннен кейін он жыл бойы қолданылады. Осы тармақшаның мақсаттары үшін қаржы ұйымы деп Қазақстан Республикасының бейрезидент банкінің филиалы, Қазақстан Республикасының бейрезидент сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалы, Қазақстан Республикасының бейрезидент сақтандыру брокерінің филиалы да түсініледі;

4) "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-бабында белгіленген талаптардың сақталмауы;

5) уәкілетті органның "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-5-бабына сәйкес

банктің ірі қатысушысы, банк холдингі мәртебесін иеленуге келісім беруден бас тартуы ;

6) алып тасталды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

7) банктің бизнес-жоспарының және өтініш беруші ұсынған өзге де құжаттардың: алғашқы үш қаржы жылы (операциялық жыл) өткеннен кейін банк қызметінің рентабельді болатынын;

банк тәуекелді шектеуге қойылатын талаптарды сақтауға және тиісті басқару құрылымын құруға ниетті екенін;

банктің өз қызметінің жоспарларына сәйкес келетін ұйымдық, есептік және бақылау құрылымының бар екенін көрсетпеуі;

8) ұсынылған құжаттар бойынша уәкілетті орган ескертулерінің ол белгілеген мерзімде жойылмауы;

9) микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының осы Заңның 25-3-бабында көзделген талаптарға сәйкес келмеуі;

10) микроқаржы ұйымын банкке айналдыру салдарының қаржылық болжамынла микроқаржы ұйымын банкке айналдыру салдарынан микроқаржы ұйымының қаржылық жағдайының нашарлауының және (немесе) құрамына банк және (немесе) банк холдингі кіретін банк конгломератының пруденциялық нормативтерді сақтамауының күтілуі;

11) микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат беру туралы өтініш берілген күннің алдындағы соңғы үш ай ішінде және (немесе) өтінішті қарау кезеңінде микроқаржы ұйымының белгіленген пруденциялық нормативтерді және (немесе) сақталуы міндетті басқа да нормалар мен лимиттерді сақтамауы;

12) өтініш берілген күнге және құжаттарды қарау кезеңінде микроқаржы ұйымында осы Заңның 28-бабында көзделген жазбаша нұсқама түрінде қадағалап ден қоюдың қолданыстағы шарасының және (немесе) Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 211-бабының бірінші, 3-1, төртінші бөліктерінде және 227-бабының үшінші бөлігінде көзделген әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін әкімшілік жазалардың болуы;

13) осы Заңның 25-1-бабының талаптарының сақталмауы.

2. Уәкілетті орган өтініш берушіні бас тарту негіздері туралы жазбаша хабардар етуге міндетті.

3. Рұқсатты беруге негіз болған анық емес мәліметтер анықталған жағдайда, уәкілетті орган микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға берілген рұқсатты кері қайтарып алады.

Микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсат кері қайтарып алынған немесе микроқаржы ұйымы осы рұқсатты ерікті түрде қайтарған кезде уәкілетті орган рұқсатты кері қайтарып алуға негіз болып табылатын факт анықталған немесе

микроқаржы ұйымы рұқсатты ерікті түрде қайтару туралы өтініш берген күннен бастап екі айдың ішінде бұрын берілген рұқсаттың күшін жою туралы шешім қабылдайды.

Микроқаржы ұйымы микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға өзіне берілген рұқсатты уәкілетті органның микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсатында көрсетілген айналдыру мерзімі өткенге дейін ерікті түрде қайтаруға құқылы.

Микроқаржы ұйымы микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға рұқсатты ерікті түрде қайтарған кезде микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға бұрын берілген рұқсаттың және "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-5-бабына сәйкес берілген келісімнің күші жойылды деп есептеледі.

Ескерту. 3-тарау 25-2-баппен толықтырылды – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

25-3-бап. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

1. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын микроқаржы ұйымының директорлар кеңесі бекітеді.

2. Микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында іске асыру мерзімдерін қоса алғанда, мынадай іс-шаралардың егжей-тегжейлі сипаттамасы қамтылуға тиіс:

1) банктің банк операцияларын жүргізу туралы шарттардың үлгілік шарттарын әзірлеу;

2) айналдыру туралы хабарландыруды Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында таратылатын мерзімді баспасөз басылымдарында қазақ және орыс тілдерінде жариялау және микроқаржы ұйымының интернет-ресурсында орналастыру;

3) қызметтің жаңа түрлерін ескере отырып, микроқаржы ұйымын корпоративтік басқаруды және оның ішкі саясаттары мен рәсімдерін, өзге де ішкі құжаттарын қайта қарау және өзгерту;

4) микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуына жауапты микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлерін айқындау;

5) осы Заңның 25-4-бабына сәйкес микрокредит беру туралы шарттар бойынша клиенттермен жұмыс жүргізу;

6) барлық ұйымдастырушылық-техникалық іс-шараларды жүргізу, оның ішінде уәкілетті органның және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің нормативтік құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес келетін, бухгалтерлік есепке алу мен бас бухгалтерлік кітаптың жүргізілуін автоматтандыру бойынша үй-жайларды, жабдықты және бағдарламалық қамтылымды дайындау, банктің банк операцияларын және өзге де операцияларды жүргізуі үшін бағдарламалық қамтылымды пысықтау, тиісті персоналды жалдау үшін қызметкерлердің тегін, атын, әкесінің атын (егер олар жеке

басын куәландыратын құжатта көрсетілсе) көрсете отырып, штат кестесінің, банк қызметін және өзге де қызметті жүзеге асыру қағидаларының, ішкі аудит қызметі, кредит комитеті туралы ереженің жобаларын дайындау;

7) алып тасталды - ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

8) "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабына сәйкес банктің басшы қызметкерлері лауазымына кандидаттарды келісу;

9) осы тармақтың 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 8) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы есепті уәкілетті органға ұсыну;

10) микроқаржы ұйымын банк етіп мемлекеттік қайта тіркеу туралы өтінішпен " Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясына жүгіну;

11) микроқаржы ұйымы банк болып мемлекеттік қайта тіркелгеннен кейін банк қызметін және өзге де қызметті жүзеге асыру қағидаларын, қызметкерлердің тегін, атын және әкесінің атын (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе) көрсете отырып, штат кестесін бекіту, банктің директорлар кеңесінің ішкі аудит қызметі, кредит комитеті туралы ережені бекітуі;

12) банктің банк операцияларын және өзге де операцияларды жүргізуге лицензия беру туралы өтінішпен уәкілетті органға жүгіну;

13) микроқаржы ұйымын банкке айналдырудың осы Заңның 25-4-бабының 4-тармағында көрсетілген мерзімнен аспауға тиісті жоспарланатын мерзімі;

14) микроқаржы ұйымын банкке айналдыру үшін қажетті өзге де іс-шаралар.

3. Уәкілетті органның рұқсатында көрсетілген айналдыру мерзімі аяқталғанға дейін екі айдан кешіктірмей, микроқаржы ұйымы уәкілетті органға іс-шаралардың орындалуын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы есепті ұсынады.

4. Осы баптың 3-тармағында көрсетілген есепке ескертулер болған кезде уәкілетті орган микроқаржы ұйымынан қосымша іс-шаралардың орындалуын және (немесе) қосымша ақпарат пен құжаттардың берілуін талап етуге құқылы. Микроқаржы ұйымы уәкілетті органның ескертулерін ескеруге (талап етілетін қосымша іс-шараларды орындауға және (немесе) қосымша ақпарат пен құжаттарды беруге) және уәкілетті орган белгілеген мерзімде растайтын құжаттарды қоса бере отырып, микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы есепті уәкілетті органға қайта ұсынуға міндетті.

5. Уәкілетті орган микроқаржы ұйымын банкке айналдыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы есеп уәкілетті органға ұсынылған күннен бастап екі ай ішінде оны мақұлдайды немесе мақұлдаудан бас тартады.

Ескерту. 3-тарау 25-3-баппен толықтырылды – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

25-4-бап. Микроқаржы ұйымының банкке айналуы кезеңіндегі қызметі

1. Айналыру кезеңінде микроқаржы ұйымы микроқаржы ұйымын банкке айналыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шараларды жүзеге асыруға міндетті.

2. Микроқаржы ұйымы микроқаржы ұйымын банкке айналыруға уәкілетті органның рұқсатын алғаннан кейін он жұмыс күні ішінде:

1) микроқаржы ұйымын банкке айналыру туралы хабарландыруды қазақ және орыс тілдерінде Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында таратылатын мерзімді баспасөз басылымдарында жариялайды және микроқаржы ұйымының интернет-ресурсында орналастырады;

2) микроқаржы ұйымының клиенттеріне микрокредит беру туралы шартта көзделген тәсілмен жүргізілуі жоспарланатын банк операциялары мен өзге де операциялардың тізбесін көрсете отырып, микроқаржы ұйымын банкке айналыру жүргізілетіні туралы хабарламаны жібереді.

3. Микроқаржы ұйымына микрокредит беру туралы жаңа шарттар жасасуға және осы Заңда көзделген өзге де қызмет түрлерін жүзеге асыруға және, банк болып мемлекеттік қайта тіркелгеннен кейін қарыз алушылар үшін шарттарды жақсарту жағына қарай өзгертуді қоспағанда, клиенттермен жасалған микрокредит беру туралы шарттардың талаптарын өзгертуге тыйым салынады.

4. Микроқаржы ұйымын банкке айналыру мерзімін бір жылдан асыруға болмайды. Осы мерзімді уәкілетті орган микроқаржы ұйымын банкке айналыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында көзделген іс-шаралардың іске асырылуы туралы есепті қарау және микроқаржы ұйымының осы Заңның 25-3-бабының 4-тармағына сәйкес уәкілетті органның ескертулерін жою мерзіміне тоқтата тұрады.

Ескерту. 3-тарау 25-4-баппен толықтырылды – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Зандарымен.

25-5-бап. Микроқаржы ұйымын мемлекеттік қайта тіркеу және банктің банк операцияларын және өзге де операцияларды жүргізуге лицензия беру

1. Уәкілетті орган осы Заңның 25-3-бабының 3-тармағында көрсетілген есепті мақұлдағаннан кейін микроқаржы ұйымын банк етіп мемлекеттік қайта тіркеу үшін

микроқаржы ұйымы "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясына жүгінуге міндетті.

2. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға бұрын берілген лицензия микроқаржы ұйымы банк болып мемлекеттік қайта тіркелген кезден бастап өз қолданысын тоқтатады.

3. Микроқаржы ұйымы уәкілетті органның рұқсатында көрсетілген айналдыру мерзімі аяқталғанға дейін күнтізбелік отыз күннен кешіктірмей, уәкілетті органға "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 19-бабында көзделген тәртіппен банк операцияларын және өзге де операцияларды жүргізуге арналған лицензияны беру туралы өтінішпен жүгінуге міндетті.

4. Банк операцияларын немесе өзге де операцияларды жүргізуге арналған лицензияны беруден бас тарту "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 20-бабында көзделген жағдайларда жүргізіледі.

5. Микроқаржы ұйымына банктің банк операцияларын және өзге де операцияларды жүргізуге лицензия берілген кезден бастап микроқаржы ұйымын банкке айналдыру аяқталды деп есептеледі.

Ескерту. 3-тарау 25-5-баппен толықтырылды – ҚР 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); өзгеріс енгізілді – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

4-тарау. МИКРОҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫН МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ, ОЛАРДЫҢ ҚЫЗМЕТІН БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ ҚАДАҒАЛАУ

26-бап. Микроқаржы ұйымы үшін белгіленетін пруденциялық нормативтер және сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттер

Пруденциялық нормативтердің және сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің құрамына:

- 1) жарғылық капиталдың ең төменгі мөлшері;
- 2) меншікті капиталдың ең төменгі мөлшері;
- 3) меншікті капиталдың жеткіліктілігі;
- 4) бір қарыз алушыға тәуекелдің ең жоғарғы мөлшері;
- 5) левередж коэффициенті;
- 6) қарыз алушының борыштық жүктемесінің коэффициенті;
- 7) қарыз алушының кірісіне қатысты борыш коэффициенті кіреді.

Ескерту. 26-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

27-бап. Уәкілетті органның құзыреті

Ескерту. 27-баптың тақырыбына өзгерістер енгізілді - ҚР 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

Уәкілетті орган:

1) микроқаржылық қызметті лицензиялауды жүзеге асырады;

1-1) осы Заңның 2-1-бабының 1 және 2-тармақтарында көзделген мақсат пен міндеттерге және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың орындауы үшін міндетті микроқаржылық қызметті реттеу саласындағы нормативтік құқықтық актілерді қабылдайды. Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің тізбесі уәкілетті орган туралы ережеде айқындалады;

2) алып тасталды – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

3) тиісті микроқаржылық қызмет түріне қатысты пруденциялық нормативтерді және микроқаржы ұйымының сақтауы міндетті өзге де нормаларды және лимиттерді, оларды есептеу әдістемесін әзірлейді және бекітеді;

4) алып тасталды - ҚР 03.07.2019 № 262-VI Заңымен (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі);

4-1) алып тасталды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен;

4-2) микрокредит алуға қажетті құжаттардың тізбесін, сондай-ақ микрокредит беру туралы шарт бойынша кредиттік дерекнаманы жүргізу тәртібін айқындайды;

4-3) Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігімен келісу бойынша ломбардта заттарды сақтау, ломбардтардың үй-жайларының қауіпсіздігін және техникалық нығайтылуын қамтамасыз ету жөніндегі талаптарды, ломбардтарда заңсыз алынған заттардың айналымына қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды белгілеу мәселелерін қоса алғанда, ломбардтардың қызметін ұйымдастыру тәртібін бекітеді;

4-4) рұқсаттар және хабарламалар саласындағы уәкілетті органмен және цифрландыру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша микроқаржылық қызметті лицензиялау қағидаларын бекітеді;

4-5) рұқсаттар және хабарламалар саласындағы уәкілетті органмен және цифрландыру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыруға рұқсат беру қағидаларын, сондай-ақ микроқаржы ұйымын банкке айналдыру нысанында ерікті түрде қайта ұйымдастыруға уәкілетті органның рұқсатын беру үшін қажетті құжаттар тізбесін, микроқаржы ұйымын банкке айналдыруға уәкілетті органның рұқсатын алуға арналған өтініштің, рұқсаттың нысандарын және мәліметтердің нысандарын бекітеді;

5) берілген микрокредиттер бойынша активтер мен шартты міндеттемелерді сыныптауды жүзеге асыру және оларға қарсы провизиялар (резервтер) құру қағидаларын әзірлейді және салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің түсімін қамтамасыз ету саласындағы басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік органмен келісім бойынша бекітеді;

Микроқаржы ұйымы құрған провизиялардың (резервтердің) жеткіліктілігін бағалауды уәкілетті орган халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкестігі, олардың сақталуы мен қолданылуы тұрғысынан, оның ішінде уәжді пайымдауды пайдалана отырып жүзеге асырады;

6) микроқаржы ұйымының қызметіне тексеруді жүзеге асырады;

6-1) микроқаржы ұйымдарының Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасында көзделген талаптарды сақтауын бақылауды жүзеге асырады;

6-2) қадағалап ден қою шараларын қолданады;

7) сотқа:

осы Заңның 16-бабының 9-тармағының бірінші бөлігінде көзделген талап орындалмаған жағдайда, микроқаржы ұйымдарын;

микроқаржы ұйымдары, кредиттік серіктестіктер, ломбардтар ретінде тіркелген, микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алуға осы Заңның 14-бабының 1-тармағында белгіленген мерзім ішінде өтініш жасамаған, сондай-ақ осы Заңның 15-бабы 2-тармағының бірінші және үшінші бөліктерінде көзделген талаптарды орындамаған заңды тұлғаларды;

2021 жылға дейін микроқаржы ұйымдары, кредиттік серіктестіктер, ломбардтар ретінде тіркелген, микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алуға осы Заңның 31-бабының 2-1-тармағында белгіленген мерзім ішінде өтініш жасамаған заңды тұлғаларды;

қарыз беру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын (микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алған, кредиттік серіктестіктер, ломбардтар, сондай-ақ микроқаржы ұйымдары ретінде тіркелген тұлғаларды қоспағанда), осы Заңға сәйкес микроқаржы ұйымы ретінде мемлекеттік тіркеуден (қайта тіркеуден) өтпеген заңды тұлғаларды;

осы Заңның 31-бабының 1-тармағына сәйкес мемлекеттік қайта тіркеуден өтпеген микрокредиттік ұйымдарды мәжбүрлеп қайта ұйымдастыру не тарату туралы талап қою береді;

7-1) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензиясынан айырылған микроқаржы ұйымының немесе қайта ұйымдастыру нәтижесінде осы микроқаржы ұйымының құқықтары мен міндеттемелерінің құқықтық мирасқоры болған заңды тұлғаның лицензиядан айыру кезіне микроқаржы ұйымы орындамаған микрокредит беру туралы шарттар бойынша сыйақы мен тұрақсыздық айыбының (айыппұлдардың,

өсімпұлдардың) құқыққа сыйымсыз ұсталған сомаларын қарыз алушы жеке тұлғаларға қайтаруды көздейтін қадағалап ден қою шараларын мәжбүрлеп орындау туралы сотқа талап қоюды береді;

7-2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға өз мүшелеріне (қатысушыларына) қатысты тексеру жүргізуге тапсырма береді;

8) осы Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 27-бапқа өзгерістер енгізілді - ҚР 10.06.2014 № 206-V (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 02.07.2018 № 168-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.07.2019 № 262-VI (01.01.2020 бастап қолданысқа енгізіледі); 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 12.07.2022 № 138-VII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 19.09.2025 № 219-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 09.01.2026 № 256-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі); 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

28-бап. Қадағалап ден қою шаралары

1. Уәкілетті орган микроқаржы ұйымының кредиторлары мен клиенттерінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау, микроқаржы ұйымының қаржылық жағдайының нашарлауына және микроқаржы ұйымының қызметіне байланысты тәуекелдердің ұлғаюына жол бермеу мақсатында микроқаржы ұйымына қадағалап ден қою шараларын қолданады.

2. Қадағалап ден қою шараларын қолдануға мыналар негіз болып табылады:

1) Қазақстан Республикасы заңдарының және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтамау;

2) уәкілетті орган бақылау және қадағалау жөніндегі функцияларды жүзеге асыру шеңберінде, оның ішінде уәжді пайымдауды пайдалана отырып анықтаған, микроқаржы ұйымының қызметіндегі микроқаржы ұйымының тұрақты жұмыс істеуіне және (немесе) оның кредиторларының және (немесе) клиенттерінің мүдделеріне қатер төндіретін жағдайдың туындауына алып келуі мүмкін кемшіліктер және (немесе) тәуекелдер;

3) уәкілетті органның бақылау және қадағалау жөніндегі функцияларды жүзеге асыру шеңберінде микроқаржы ұйымының басшы қызметкерлері мен қызметкерлерінің

өз клиенттерінің құқықтары мен заңды мүдделерін бұзуға алып келген құқыққа сыйымсыз әрекеттерін немесе әрекетсіздігін анықтауы;

4) уәкілетті органның құзыретіне кіретін мәселелер бойынша басшы қызметкердің (басшы қызметкерлердің) әрекеттерін (әрекетсіздігін) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келмейтін және (немесе) олардың микроқаржы ұйымына және (немесе) оның клиенттеріне және (немесе) кредиторларына залал келтіргенін айғақтайтын әрекеттер (әрекетсіздік) деп тану үшін жеткілікті деректер;

5) уәкілетті органның сұрау салуы бойынша мәліметтерді ұсынбау және (немесе) анық емес мәліметтер ұсыну;

6) анық емес қаржылық немесе өзге де есептілікті ұсыну;

7) осы Заңға сәйкес бұрын қолданылған қадағалап ден қою шараларын орындамау;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

8) тармақшаның қолданысы 01.01.2027 дейін тоқтатыла тұрады, тоқтатыла тұру кезеңінде осы редакцияда қолданыста болады – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

8) микроқаржы ұйымының микроқаржы омбудсманының офісіне міндетті жарналарды төлеу жөніндегі міндеттемелерді орындамауы немесе тиісінше орындамауы;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

9) тармақшаның қолданысы 01.01.2027 дейін тоқтатыла тұрады, тоқтатыла тұру кезеңінде осы редакцияда қолданыста болады – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

9) микроқаржы ұйымының микроқаржы омбудсманының шешімін қарыз алушы жеке тұлға қабылдаған жағдайда осы Заңның 29-3-бабының 5-тармағында белгіленген мерзімде оны орындамауы.

3. Уәкілетті орган анықталған бұзушылықтарды, оның ішінде уәжді пайымдау пайдаланыла отырып анықталған бұзушылықтарды жою мақсатында микроқаржы ұйымына:

1) микроқаржы ұйымы қызметінің Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкестігін қамтамасыз ету;

2) шығыстарды қысқарту, оның ішінде қызметкерлерді қосымша жалдауды тоқтату немесе шектеу, жекелеген филиалдарды жабу, басшы қызметкерлердің ақшалай сыйақыларын және материалдық көтермелеудің басқа да түрлерін шектеу арқылы қысқарту;

3) халықаралық қаржылық есептілік стандарттары бойынша провизиялар (резервтер) қалыптастыру (толық қалыптастыру);

4) ішкі саясат пен рәсімдерді, тәуекелдердің жол берілетін мөлшеріне арналған лимиттерді, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау рәсімін қайта қарау;

5) осы Заңның 14-бабында және (немесе) уәкілетті органның тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру тәртібін белгілейтін нормативтік құқықтық актісінде аталған адамдарды қызметтік міндеттерін орындаудан шеттету бойынша, оның ішінде микроқаржы ұйымы осы Заңның 14-бабында аталған адамдарды қызметтік міндеттерін орындаудан уәкілетті орган осы қадағалап ден қою шарасын қолданғанға дейін шеттеткен жағдайда;

6) микроқаржы ұйымы кредиторларының және (немесе) клиенттерінің құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуына ықпал еткен себептерді және (немесе) жағдайларды жою бойынша талаптар қою арқылы қадағалап ден қою шараларын қолданады.

4. Бір қадағалап ден қою шарасын қолдану басқа да қадағалап ден қою шараларының қолданылуын жоққа шығармайды, бұрын қабылданған шаралардың қолданысын тоқтата тұрмайды және тоқтатпайды.

5. Осы баптың 3-тармағында көзделген шаралар жазбаша нұсқама немесе жазбаша келісім нысанында қолданылады.

6. Осы баптың 3-тармағында белгіленген, орындалуы міндетті шараларды қабылдауға микроқаржы ұйымына берілген нұсқау жазбаша нұсқама болып табылады.

Жазбаша нұсқамада уәкілетті органның осы баптың 3-тармағында белгіленген талаптарын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі – іс-шаралар жоспары) уәкілетті орган белгілеген мерзімде ұсыну туралы талап қамтылуы мүмкін.

Іс-шаралар жоспарында бұзушылықтардың, олардың туындауына алып келген себептердің сипаттамасы, жоспарланған іс-шаралар тізбесі, оларды жүзеге асыру мерзімдері, сондай-ақ жауапты басшы қызметкерлер көрсетіледі.

Уәкілетті органның жазбаша нұсқамасына шағым жасау Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады. Уәкілетті органның жазбаша нұсқамасына шағым жасау оның орындалуын тоқтата тұрмайды.

7. Анықталған бұзушылықтарды жою мерзімдері және (немесе) анықталған бұзушылықтар жойылғанға дейін микроқаржы ұйымы өзіне қабылдайтын шектеулер тізбесі көрсетіле отырып, осы баптың 3-тармағында белгіленген шараларды орындау туралы уәкілетті орган мен микроқаржы ұйымы арасында жасалған жазбаша келісім жазбаша келісім болып табылады.

Жазбаша келісімге қол қоя отырып, микроқаржы ұйымы оның шарттарын орындау бойынша өзіне міндеттемелер қабылдайды.

Жазбаша келісімге микроқаржы ұйымы тарапынан міндетті түрде қол қойылуға тиіс

8. Микроқаржы ұйымы уәкілетті органды жазбаша нұсқамада және (немесе) іс-шаралар жоспарында және (немесе) жазбаша келісімде көрсетілген шараларды осы құжаттарда көзделген мерзімдерде орындау туралы хабардар етуге міндетті.

9. Бұзушылықты жазбаша нұсқамада және (немесе) іс-шаралар жоспарында және (немесе) жазбаша келісімде белгіленген мерзімдерде жою микроқаржы ұйымына байланысты емес себептер бойынша мүмкін болмаған жағдайда, жазбаша нұсқаманы және (немесе) іс-шаралар жоспарын, жазбаша келісімді орындау жөніндегі мерзім уәкілетті орган белгілеген күнге дейін ұзартылуы мүмкін.

Егер бұзушылықты жою үшін белгіленген мерзім бір айдан асатын болса, микроқаржы ұйымы уәкілетті органды орын алған кемшіліктерді жою жөніндегі іс-шараларды орындау туралы ай сайын, айдың жиырмамыншы күніне дейін хабардар етеді.

10. Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын бұзғаны үшін жазбаша ескерту шығарылғаннан кейін бір жыл ішінде уәкілетті орган осындай бұзушылыққа ұқсас қайта жасалған бұзушылықты анықтаған жағдайда микроқаржы ұйымына осы баптың 11-тармағында көзделген санкциялар қолданылуы мүмкін екендігі туралы уәкілетті органның хабардар етілуі жазбаша ескерту болып табылады.

11. Уәкілетті орган қадағалап ден қоюдың қолданылған шараларына қарамастан, микроқаржы ұйымына осы Заңның 16-бабында белгіленген негіздер бойынша микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияның қолданысын тоқтата тұру не одан айыру түріндегі санкцияны қолдануға құқылы.

Ескерту. 28-бап жаңа редакцияда – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (қолданысқа енгізілу тәртібін 2-б қараңыз) Заңымен.

29-бап. Микроқаржы ұйымының қызметін тексеру

1. Микроқаржы ұйымының қызметін тексеруді уәкілетті орган дербес не басқа мемлекеттік органдарды және (немесе) ұйымдарды тарта отырып жүзеге асырады.

2. Микроқаржы ұйымы уәкілетті органның тексеруге берген тапсырмасында көрсетілген мәселелер бойынша тексеруші органға жәрдемдесуге, сондай-ақ кез келген лауазымды адамдар мен қызметкерлерден жауап алу мүмкіндігін және тексеруді орындауға қажетті кез келген ақпарат көзіне қолжетімділікті қамтамасыз етуге міндетті.

3. Уәкілетті органның қызметкерлеріне микроқаржы ұйымының қызметін тексеру барысында алынған мәліметтерді жария етуге не үшінші тұлғаларға беруге тыйым салынады.

4. Тексеруді жүзеге асыратын адамдар микроқаржы ұйымының қызметін тексеру барысында алынған, заңмен қорғалатын құпияны құрайтын мәліметтерді жария еткені үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауапты болады.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

4-1-тарауды алып тастау көзделген – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-1-тарау. Микроқаржы омбудсманы

Ескерту. 4-1-тараумен толықтырылды – ҚР 19.06.2024 № 97-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29-1-бап. Микроқаржы омбудсманы, оның мәртебесі, оны сайлау тәртібі және өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату. Микроқаржы омбудсманының өкілдер кеңесі, оның құзыреті

1. Жеке тұлғаның және микроқаржы ұйымының құқықтары мен заңмен қорғалатын мүдделерін қанағаттандыру туралы келісімге қол жеткізу мақсатында, сондай-ақ осы баптың 2-тармағында көзделген жағдайларда микроқаржы ұйымы мен жеке тұлға арасында жасалған микрокредит беру туралы шарттан туындайтын келіспеушіліктерді оның жүгінуі бойынша реттеуді жүзеге асыратын, өз қызметінде тәуелсіз жеке тұлға микроқаржы омбудсманы болып табылады.

Микроқаржы омбудсманы өз қызметінде мынадай қағидаттарды басшылыққа алады :

- 1) тараптардың теңқұқықтылығы;
- 2) бейтараптық;
- 3) микрокредит беру құпиясын және өзге де заңмен қорғалатын құпияны сақтау;
- 4) тараптардың құқықтарын сақтау және заңмен қорғалатын мүдделерін құрметтеу;
- 5) шешім қабылдау рәсімінің айқындылығы мен шешімнің негізділігі.

2. Микроқаржы омбудсманы жеке тұлға болып табылатын қарыз алушы және осындай қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлға арасында туындайтын келіспеушіліктерді қарыз алушының жүгінуі негізінде реттеуді жүзеге асырады.

Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлға өзі микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелерін сатып алған қарыз алушы жүгінген кезде микроқаржы омбудсманымен өзара іс-қимыл жасасуға және микроқаржы омбудсманы микрокредитке байланысты сұратқан кез келген ақпарат пен мәліметтерді беруге міндетті.

3. Өкілдер кеңесі осы Заңның 29-2-бабының 1-тармағында белгіленген талаптарға сәйкестігі тұрғысынан уәкілетті орган келіскен кандидаттар арасынан микроқаржы омбудсманын сайлауды жүзеге асырады.

Өкілдер кеңесі:

1) әділет органдарында тіркелген және қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын іске асыруға және қорғауға бағытталған қызметті жүзеге асыратын тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің қауымдастығы (одағы) және (

немесе) тұтынушылардың республикалық қоғамдық бірлестігі болған жағдайда, олардан;

2) әділет органдарында тіркелген және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың, коллекторлық агенттіктердің ортақ мүдделерін білдіруге және қорғауға бағытталған қызметті жүзеге асыратын қаржы ұйымдарының қауымдастығынан (одағынан);

3) уәкілетті орган мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен бір-бір өкілден қалыптастырылады.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 2) тармақшасында көрсетілген қауымдастықтар (одақтар) әділет органдарында тіркелген күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде микроқаржы омбудсманының өкілдер кеңесінің құрамына кіруге міндетті.

4. Микроқаржы омбудсманы үш жыл мерзімге сайланады.

Микроқаржы омбудсманын сайлау, оның қызметін мерзімінен бұрын тоқтату және жүзеге асыру тәртібі осы Заңда және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде айқындалады.

5. Өкілдер кеңесінің құзыреті:

1) микроқаржы омбудсманы лауазымына сайлау үшін кандидатуралар ұсыну, дауыс беру тәртібін айқындау;

2) құрылымы мен штатын (микроқаржы омбудсманының офисін) бекіту;

3) микроқаржы омбудсманының қызметін қаржыландыру тәртібін айқындау;

4) уәкілетті органмен келісу бойынша микроқаржы омбудсманының ішкі қағидаларын бекіту;

5) уәкілетті орган жүргізген, микроқаржы омбудсманының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) қарыз алушы-жеке тұлғалардың шағымдарына талдау жасау және микроқаржы омбудсманының есептерін қарау қорытындылары бойынша микроқаржы омбудсманына оның қызметін жетілдіру жөнінде ұсынымдар беру;

6) өкілдер кеңесі мүшесінің (мүшелерінің) осы баптың 7-тармағында көзделген негіздер бойынша микроқаржы омбудсманының өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату туралы өтінішхатын қарау;

7) микроқаржы омбудсманының шешімдерін есепке алу, қарау, қабылдау және орындау тәртібін уәкілетті органмен келісу бойынша бекіту;

8) осы Заңға сәйкес, микроқаржы омбудсманының қызметін жүзеге асыруға байланысты өзге де мәселелер.

6. Егер өкілдер кеңесінің отырысына қатысқан өкілдер кеңесінің мүшелері жиынтығында жалпы дауыс санының елу және одан да көп пайызын иеленсе, осы отырыс – заңды, ал кворум талаптары сақталды деп танылады.

Микроқаржы омбудсманы кеңес отырысына қатысқан өкілдер кеңесі мүшелерінің көпшілік дауысымен сайланады. Өкілдер кеңесінің әрбір мүшесінің дауыс беру кезінде

бір дауысы болады. Дауыстар тең болған кезде уәкілетті орган өкілінің дауысы шешуші болып табылады.

Микроқаржы омбудсманын сайлау мәселесі бойынша дауыс беру жасырын тәсілмен жүзеге асырылады. Дауыс беруге арналған бюллетеньде мынадай ақпарат қамтылуға тиіс:

1) микроқаржы омбудсманы лауазымына сайлау үшін ұсынылған кандидаттың тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе);

2) кандидаттың осы Заңның 29-2-бабының 1-тармағында белгіленген талаптарға сәйкестігін растайтын ақпарат;

3) кандидаттың микроқаржы ұйымында және (немесе) коллекторлық агенттікте, уәкілетті органда, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде қызмет атқаруы туралы, микроқаржы ұйымына және (немесе) коллекторлық агенттікке үлестес болу белгілерінің болуы-болмауы туралы, уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің басшысы немесе олардың орынбасарлары, сондай-ақ уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің құрылымдық бөлімшесінің басшысы лауазымында жұмыс істейтін жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары туралы мәліметтер;

4) мәселе бойынша "жақтаймын" немесе "қарсымын" деген сөздермен білдірілген дауыс беру нұсқалары.

7. Микроқаржы омбудсманының өкілдер кеңесі микроқаржы омбудсманының өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтатуды мынадай негіздер бойынша жүзеге асырады:

1) микроқаржы омбудсманының осы Заңның 29-2-бабының 1-тармағында белгіленген талаптарға сай келмеуінің анықталуы;

2) микроқаржы ұйымында, коллекторлық агенттікте, уәкілетті органда, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде кез келген қызметті атқару, микроқаржы омбудсманының микроқаржы ұйымымен және (немесе) коллекторлық агенттікпен үлестес болу белгілерінің болуы, жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) және (немесе) жекжаттарының уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің басшысы немесе олардың орынбасарлары, сондай-ақ уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің құрылымдық бөлімшесінің басшысы лауазымын атқаруы;

3) осы Заңның талаптарын бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан да көп рет) бұзу.

Микроқаржы омбудсманының өкілеттігін өз бастамасы бойынша мерзімінен бұрын тоқтату өкілдер кеңесін жазбаша хабардар ету негізінде жүзеге асырылады.

Өкілдер кеңесіне жазбаша хабарлама микроқаржы омбудсманының ішкі қағидаларында белгіленген тәртіппен өкілеттігі тоқтатылғанға дейін кемінде бір ай бұрын ұсынылады.

Ескерту. 29-1-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29-2-бап. Микроқаржы омбудсманына қойылатын талаптар

1. Мынадай:

- 1) жоғары экономикалық және (немесе) заң білімі жоқ;
- 2) мінсіз іскерлік беделі жоқ;
- 3) қаржылық көрсетілетін қызметтерді ұсыну және (немесе) қаржылық көрсетілетін қызметтерді реттеу саласындағы жұмыс өтілі бес жылдан аз;
- 4) уәкілетті орган банкті төлемге қабілетсіз банктер санатына жатқызу, банк акцияларын мәжбүрлеп сатып алу, қаржы ұйымын лицензиядан айыру, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен қаржы ұйымын мәжбүрлеп тарату немесе оны банкрот деп тану туралы шешім қабылдағанға дейін бір жылдан аспайтын кезеңде бұрын қаржы ұйымының басшы қызметкері болған адам микроқаржы омбудсманы ретінде сайлау үшін ұсынылмайды. Осы талап уәкілетті орган банкті төлемге қабілетсіз банктер санатына жатқызу, банк акцияларын мәжбүрлеп сатып алу, қаржы ұйымын лицензиядан айыру, сондай-ақ қаржы ұйымын мәжбүрлеп тарату немесе оны банкрот деп тану туралы шешім қабылдағаннан кейін үш жыл бойы қолданылады;
- 5) сот Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен әрекетке қабілетсіз немесе әрекет қабілеті шектеулі деп таныған;
- 6) психикалық мінез-құлқының, оның ішінде психикаға белсенді әсер ететін заттарды тұтынудан туындаған бұзылушылығы (аурулары) бойынша психикалық денсаулық сақтау қызметі ұйымдарында динамикалық байқауда тұрған;
- 7) мемлекеттік тілді білмейтін адам микроқаржы омбудсманы ретінде сайлау үшін ұсынылмайды.

2. Микроқаржы омбудсманы микроқаржы ұйымында және (немесе) коллекторлық агенттікте кез келген лауазымды атқаруға, уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің басшысы немесе олардың орынбасарлары, сондай-ақ уәкілетті органның, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің құрылымдық бөлімшесінің басшысы лауазымында жұмыс істейтін жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) және (немесе) жекжаттарының болуына құқылы емес.

Ескерту. 29-2-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29-3-бап. Микроқаржы омбудсманының шешімдер қабылдау тәртібі

1. Микроқаржы омбудсманы шешімді жеке-дара қабылдайды және оны дауға қатысушы тараптардың назарына жазбаша нысанда жеткізеді.

Микроқаржы омбудсманы шешімдер қабылдаған кезде Қазақстан Республикасының заңнамасын және жасалған шарттардың талаптарын басшылыққа алады.

2. Микроқаржы омбудсманы мынадай:

1) сот қарауға қабылдаған және (немесе) олар бойынша заңды күшіне енген сот актісі бар;

2) жүгінуші адам микрокредит беру туралы шарт шеңберінде туындаған жағдайды реттеу мақсатында өзінің микроқаржы ұйымына, микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлғаға жүгінуінің жазбаша дәлелдемесін ұсынбаған;

3) істің жаңа мән-жайлары болмаған кезде қайтадан жіберілген жолданымдарды қарамайды.

3. Микроқаржы омбудсманының шешімін қарыз алушы-жеке тұлға қабылдаған жағдайда ол микроқаржы ұйымы, қарыз алушы-жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлға үшін міндетті болады.

Микроқаржы омбудсманы осы Заңның 29-1-бабының 1 және 2-тармақтарында көзделген жағдайларда жеке тұлғалардың жолданымдарын қарауды және шешімдер қабылдауды өтеусіз жүзеге асырады.

Жолданымды қарау нәтижелері мүдделі тараптар немесе олардың өкілдері қол қоятын хаттамамен ресімделіп, жеке тұлғаның және микроқаржы ұйымының, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлғаның назарына жеткізіледі.

Хаттамада мыналар қамтылуға тиіс:

1) қол қойылған күні мен орны;

2) микроқаржы омбудсманының тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе);

3) өтініш беруші-жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басты куәландыратын құжатта көрсетілсе), байланыс телефонының нөмірі, микроқаржы ұйымының, қарыз алушы-жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлғаның атауы, олардың мекенжайлары мен деректемелері;

4) даудың нысанасы немесе жеке тұлғаның мәлімделген талабы;

5) микроқаржы омбудсманы анықтаған істің мән-жайлары;

6) микроқаржы омбудсманының өтініш беруші-жеке тұлғаның өтінішін толық не ішінара қанағаттандыру немесе қанағаттандырудан бас тарту туралы шешімі;

7) микроқаржы омбудсманының шешімін орындау мерзімі;

8) микроқаржы ұйымының, қарыз алушы-жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлғаның шешімді орындау нәтижелері туралы хабар беру мерзімі.

4. Қарыз алушы-жеке тұлғалардың микрокредит беру туралы шарттар жөніндегі міндеттемелерді орындау талаптарын өзгертуге қатысты жолданымдары бойынша микроқаржы омбудсманы тараптардың өзара қолайлы шешімге қол жеткізуіне және микрокредит беру туралы шарт жөніндегі міндеттемелерді орындау талаптарын өзгерту туралы тараптар келіскен шешімнің қабылдануына жәрдемдеседі.

Микроқаржы омбудсманының шешімімен келіспеген жағдайда мүдделі тарап сотқа жүгінуге құқылы.

5. Микроқаржы ұйымы, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлға микроқаржы омбудсманының шешімін ол белгілеген мерзімде орындамаған жағдайда микроқаржы омбудсманы бұл туралы уәкілетті органға бес жұмыс күнінен кешіктірмей хабар беруге міндетті.

Егер тараптардың келісімі бойынша өзге мерзім белгіленбесе, микроқаржы ұйымының, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген тұлғаның микроқаржы омбудсманының шешімін орындау мерзімі күнтізбелік отыз күнді құрайды.

29-4-бап. Микроқаржы омбудсманының қызметі

1. Микроқаржы омбудсманының қызметі, оның ішінде дауларды шешу бойынша жолданымдарды қарау және шешімдер қабылдау тәртібі мен мерзімдері микроқаржы омбудсманының ішкі қағидалары негізінде жүзеге асырылады.

2. Жүктелген функцияларды тиісінше орындау мақсатында микроқаржы омбудсманының қызметі микроқаржы ұйымдарының, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген коллекторлық агенттіктердің міндетті жарналары есебінен қаржыландырылады.

Міндетті жарналар төленбеген, уақтылы төленбеген не толық көлемде төленбеген жағдайда микроқаржы омбудсманы жеті жұмыс күні ішінде уәкілетті органды микроқаржы ұйымының, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша құқық (талап ету) берілген коллекторлық агенттіктің осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген өз міндеттемелерін тиісінше орындамағаны туралы хабардар етуге міндетті.

3. Микроқаржы омбудсманы өкілдер кеңесімен келісу бойынша ұйымдық құрылымы мен штаты бар офис құрады.

4. Микроқаржы омбудсманының ішкі қағидаларында:

1) ревизиялық комиссияның және басқа да тұрақты жұмыс істейтін органдардың (бар болса) құрылымы, міндеттері мен өкілеттіктері;

2) микроқаржы омбудсманының құқықтары, міндеттері мен жауапкершілігі;

3) дауларды шешу тәртібі;

4) микроқаржы омбудсманының қызметін жүзеге асыруға байланысты өзге де мәселелер айқындалуға тиіс.

5. Микроқаржы омбудсманы дауларды шешу барысында алынған ақпаратқа қатысты құпиялылықты сақтауға және оны үшінші тұлғаларға жария етпеуге міндетті.

Микроқаржы омбудсманы өз қызметін жүзеге асыру барысында алынған мәліметтерді жария еткені үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

Микроқаржы омбудсманы осы тармақтың бірінші бөлігінде көзделген талаптарды бұзған жағдайда, өкілдер кеңесі микроқаржы омбудсманының өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы мәселені қарауға құқылы.

6. Микроқаржы омбудсманының интернет-ресурсында мынадай ақпарат орналастырылады:

1) офистің, оның ішінде бөлімшелер мен өкілдіктердің толық атауы, мекенжайы (тұрған жері), телефон нөмірлері, жұмыс режимі;

2) микроқаржы омбудсманын сайлау туралы мәліметтер;

3) микроқаржы омбудсманының өкілдер кеңесінің құрамына кіретін қауымдастықтардың (одақтардың) тізбесі;

4) микроқаржы омбудсманы ұсынатын көрсетілетін қызмет түрлері туралы мәліметтер;

5) микроқаржы омбудсманының шешімдерін есепке алу, қарау, қабылдау және орындау тәртібі;

6) микроқаржы омбудсманы жұмысының қорытындылары туралы ай сайынғы ақпарат;

7) микроқаржы омбудсманы қызметінің қорытындылары туралы жылдық есептер;

8) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыларға арналған, ақпараттық және түсіндірме материалдары мен сот практикасының материалдары жарияланатын бөлім;

9) микроқаржы нарығына қатысушылармен жасалған келісімдер мен меморандумдардың тізбесі.

7. Микроқаржы омбудсманы тұрған жері өзгерген жағдайда бұл туралы қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыларға Қазақстан Республикасының бүкіл аумағында таратылатын екі мерзімді баспасөз басылымында қазақ және орыс тілдерінде бір ай мерзімнен кешіктірмей және микроқаржы омбудсманының интернет-ресурсында он жұмыс күні ішінде хабарландыру жариялау арқылы хабарлауға міндетті.

8. Микроқаржы омбудсманы өкілдер кеңесінің шешімі бойынша:

1) қарыз алушы-жеке тұлғалардың жолданымдарын есепке алуды автоматтандыру және өңдеу бойынша арнайы бағдарламалық қамтылымның қолданылуын;

2) қарыз алушы-жеке тұлғаларға консультациялық қызметтер көрсету үшін микроқаржы омбудсманының офисінде колл-орталықтың не жедел желінің ендірілуін;

3) келіспеушіліктерді реттеу мақсатында шарт негізінде кредиттік бюроның ақпараттық базасынан қарыз алушы-жеке тұлғаның кредиттік есебін жедел алуды қамтамасыз етуге тиіс.

Микроқаржы омбудсманы қарыз алушы-жеке тұлғалардың жолданымдарына талдау жасау нәтижелері бойынша уәкілетті органға Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасын, сондай-ақ микроқаржы ұйымдарының және (немесе) коллекторлық агенттіктердің қызметін жетілдіру жөніндегі ұсынымдарды жіберуге құқылы.

9. Уәкілетті орган:

1) микроқаржы омбудсманының ішкі қағидаларын келісуді жүзеге асырады;

2) қарыз алушы-жеке тұлғалардың микроқаржы омбудсманының әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымдарын қарайды;

3) өкілдер кеңесіне микроқаржы омбудсманының әрекеттерінде (әрекетсіздігінде) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын бұзушылық анықталған жағдайларда микроқаржы омбудсманының қызметі туралы ұсынымдарды жібереді;

4) осы Заңға сәйкес микроқаржы омбудсманының қызметіне байланысты өзге де функцияларды жүзеге асырады.

Ескерту. 29-4-бапқа өзгеріс енгізілді - ҚР 30.06.2025 № 205-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4-2-тарау. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдар

Ескерту. 4-2-тараумен толықтырылды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

29-5-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымды құру

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым деп микроқаржы ұйымдарының немесе кредиттік серіктестіктердің немесе ломбардтардың міндетті мүшелігіне (қатысуына) негізделген, өз мүшелерінің (қатысушыларының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын сақтауы бөлігінде олардың қызметін бақылау үшін құрылған, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдар тізіліміне енгізілген өзін-өзі реттейтін ұйым танылады.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым коммерциялық емес ұйым болып табылады және қауымдастық (одақ) нысанында құрылады және өз қызметін осы Заңның 3-бабының 1-тармағында көрсетілген микроқаржылық қызметтің бір түріне қатысты жүзеге асырады.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметі осы Заңмен, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарымен, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысымен, стандарттарымен және қағидаларымен, сондай-ақ уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметін жүзеге асыру тәртібімен реттеледі.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметін жүзеге асыру тәртібі мыналарды:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның бюджетті жасауына қойылатын талаптарды;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлері туралы мәліметтерді;

3) өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізілімінен шығарылған микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның өз қызметі барысында пайда болған, сондай-ақ мүшелердің (қатысушылардың) қызметіне қатысты құжаттар мен мәліметтерді микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін басқа ұйымға немесе уәкілетті органға беру тәртібін белгілейді.

4. Микроқаржы ұйымдары, кредиттік серіктестіктер, ломбардтар бір мезгілде микроқаржылық қызмет саласындағы екі және одан көп өзін-өзі реттейтін ұйымдардың мүшелері (қатысушылары) бола алмайды.

5. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым құрамында мүшелері (қатысушылары) ретінде микроқаржы ұйымдарының немесе кредиттік серіктестіктердің немесе ломбардтардың жалпы санының кемінде жиырма бір пайызын біріктіруге тиіс. Микроқаржы ұйымдарының, кредиттік серіктестіктер мен ломбардтардың жалпы саны уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылатын ақпараттың негізінде айқындалады.

6. Мүшелік (қатысу) шарттарында біріктіруші микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атауында:

микроқаржы ұйымдарының атауында "микроқаржы ұйымдарының өзін-өзі реттейтін ұйымы" деген сөздер болуға тиіс;

кредиттік серіктестіктердің атауында "кредиттік серіктестіктердің өзін-өзі реттейтін ұйымы" деген сөздер болуға тиіс;

ломбардтардың атауында "ломбардтардың өзін-өзі реттейтін ұйымы" деген сөздер болуға тиіс.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атауында "ұлттық", "мемлекеттік", "республикалық" немесе "орталық" деген сөздерді кез келген тілде толық немесе қысқартылған түрде пайдалануға тыйым салынады.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атауы ретінде микроқаржы ұйымдарының атауымен бірдей немесе оған айырғысыз дәрежеге дейін ұқсас белгілерді пайдалануға жол берілмейді.

7. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым "Өзін-өзі реттеу туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Өзін-өзі реттеу туралы заң) 9-бабы 4-тармағының үшінші бөлігінде белгіленген мерзімдерде уәкілетті органға мынадай мәліметтер мен құжаттарды ұсынады:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жалпы жиналысы бекіткен жарғының көшірмесі;

2) Өзін-өзі реттеу туралы заңда, осы Заңда белгіленген талаптарға сәйкес әзірленген және микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы бекіткен микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттары;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымда өз мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар алдындағы мүліктік жауапкершілікті қамтамасыз етудің бір немесе бірнеше тәсілдердің бар екенін растайтын мәліметтер мен құжаттар;

4) атқарушы басқару органының басшысы қол қойған, микроқаржы ұйымдарының немесе кредиттік серіктестіктердің немесе ломбарттардың жалпы санының кемінде жиырма бір пайызын қамтитын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) тізілімінен үзінді көшірме;

5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның осы Заңға сәйкес өз өкілеттіктерін орындау мүмкіндігін растайтын бюджеті.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның бюджетті жасауына қойылатын талаптар уәкілетті органның осы баптың 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісінде белгіленеді;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлерінің "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабында белгіленген талаптарға сәйкестігін растайтын мәліметтер мен құжаттар.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлері туралы мәліметтер уәкілетті органның осы баптың 3-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актісіне сәйкес ұсынылады.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлері болып алқалы басқару органының басшысы, оның орынбасары және мүшелері, атқарушы басқару органының басшысы, оның орынбасары және атқарушы басқару органының мүшелері танылады.

29-6-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттары

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары
Өзін-өзі реттеу туралы заңның 20-1-бабында көзделген талаптардан басқа, мыналарды қамтуға тиіс:

1) кіру жарналары мен мүшелік жарналардың мөлшері және (немесе) оларды есептеу тәртібі, төлеу тәртібі;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым қызметкерлерінің кәсіби әдебінің қағидалары;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның өз интернет-ресурсында ақпаратты орналастыру тәртібі, оның тізбесі, нысандары мен мерзімдері;

4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым өз бетінше айқындайтын өзге де ережелер.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның стандарттары
Өзін-өзі реттеу туралы заңның 20-2-бабында көзделген талаптардан басқа:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауы;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) тәуекелдерді басқару жүйесін басқаруы туралы ережелерді қамтуға тиіс.

Осы тармақшаның талабы мүшелері (қатысушылары) кредиттік серіктестіктер немесе ломбардтар болып табылатын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдарға қолданылмайды;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) Қазақстан Республикасының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасында көзделген талаптарды сақтауы;

4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) пруденциялық нормативтерді және сақталуы міндетті өзге де нормалар мен лимиттерді орындауы;

5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) микроқаржылық қызметті жүзеге асыруы туралы ережелерді;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым өз бетінше айқындайтын өзге де ережелерді қамтуға тиіс.

29-7-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның құзыреті

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның құзыретіне мыналар жатады:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелеріне (қатысушыларына) тексерулер ұйымдастыру мен жүргізудің микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым белгілейтін тәртібіне сәйкес, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын сақтауы тұрғысынан оларға тексерулер жүргізу;

2) өз мүшелері (қатысушылары) ұсынатын қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың жолданымдарын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленген тәртіппен қарау;

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым осы тармақтың екінші бөлігіне сәйкес өз мүшелері (қатысушылары) ұсынатын қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушының жолданымын қарау микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның құзыретіне жатқызылған осындай жолданымды бір жұмыс күні ішінде және жолданым тіркелген күннен кейінгі келесі жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде тіркеуді қамтамасыз етеді, көрсетілген жолданымның көшірмесін өзіне қатысты жолданым берілген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшесіне (қатысушыларына) жібереді.

Жолданымдарды қарау мерзімі олар тіркелген күннен бастап он бес жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Жолданымды дұрыс қарау үшін маңызы бар нақты мән-жайларды анықтау қажет болған жағдайда, қарау мерзімі он бес жұмыс күніне ұзартылуы мүмкін, бұл туралы өтініш берушіні мерзімді ұзарту туралы шешім қабылданған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

Жолданымды қарау нәтижелері бойынша микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыға жазбаша нысанда немесе цифрлық объектілер арқылы не микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында көзделген өзге де тәсілмен жауап жіберуге міндетті.

Өзіне қатысты жолданым берілген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшесі (қатысушысы) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға өтініш берушінің жолданымын қарау нәтижелері туралы микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде хабар береді.

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

2) тармақшаның жетінші абзацы 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII Заңымен.

3) өз мүшелерінің (қатысушыларының) жолданымдарын қарау;

4) өз мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық және өзге де есептілігін талдауды жүзеге асыру;

5) өз мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыларының құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуына жол бермеу жөніндегі шараларды іске асыруда өз мүшелеріне (қатысушыларына) жәрдемдесу;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның осы Заңның 29-10-бабының 4-тармағында көзделген қағидалары мен стандарттарын бұзғаны үшін өз мүшелеріне (қатысушыларына) қатысты ықпал ету шараларын қолдану;

7) микроқаржыландыру нарығын одан әрі жетілдіру және дамыту бойынша құқық қолдану практикасын қорыту және ұсынымдар мен ұсыныстар әзірлеу;

8) өз мүшелерінің (қатысушыларының) тізілімін жүргізу;

9) мүшелік жарналарды жинау және микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүлкін Қазақстан Республикасының заңдарында тыйым салынбаған басқа да көздерден қалыптастыру.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым:

кредиттік серіктестіктер мен ломбардтар көрсететін қызметтер мен операциялар бойынша қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушы жеке тұлғалардың;

микроқаржы ұйымдары және кредиттік серіктестіктер көрсететін қызметтер мен операциялар бойынша қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушы заңды тұлғалардың;

микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жолданымдарын;

ЗҚАИ-ның ескертпесі!

9) тармақшаның алтыншы абзацы 01.01.2027 бастап қолданысқа енгізіледі – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII Заңымен.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарын уәкілетті орган келіскенге дейін осы баптың 1-тармағы бірінші бөлігінің 1), 2), 4) және 6) тармақшаларында көрсетілген функцияларды жүзеге асыруға құқылы емес.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлері "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабында белгіленген талаптарға сай келмеген жағдайда, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым осы баптың 1-тармағы бірінші бөлігінің 1), 2), 4) және 6) тармақшаларында көрсетілген функцияларды жүзеге асыруға құқылы емес.

29-8. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның құқықтары мен міндеттері

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның құқықтары мен міндеттері осы Заңда, сондай-ақ Өзін-өзі реттеу туралы заңда айқындалады.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым:

1) қаржы ұйымдарының акцияларын және (немесе) жарғылық капиталдарына қатысу үлестерін сатып алуға;

2) өзге тұлғалардың міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін өзіне тиесілі мүлікті кепілге беруге;

3) өз міндеттемелерінің орындалуын өз мүшелерінің (қатысушыларының) мүлік кепілімен, сондай-ақ олар берген кепілдіктермен және кепілгерліктермен қамтамасыз етуге;

4) кепілгер немесе кепілдік беруші ретінде әрекет етуге құқылы емес.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атқарушы басқару органының басшы қызметкері, оның орынбасары және мүшелері:

1) қаржы ұйымдарымен және микроқаржылық қызмет саласындағы басқа да өзін-өзі реттейтін ұйымдармен бір мезгілде еңбек қатынастарында және өзге де қатынастарда болуға;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) эмитенттері болып табылатын бағалы қағаздарды сатып алуға;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелерімен (қатысушыларымен) микрокредит беру туралы шарттар, кепілгерлік немесе кепілдік шарттарын жасасуға құқылы емес.

4. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның өз мүшелерінің (қатысушыларының) орындауы үшін міндетті қағидалары мен стандарттарын бекітуге және оларды уәкілетті органмен келісуге;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүшелерді (қатысушыларды) қосу туралы және одан шығару туралы растайтын құжаттарды бере отырып, шешім қабылданған күннен кейінгі үш жұмыс күні ішінде уәкілетті органды хабардар етуге;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерінің "Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 9-4-бабында белгіленген талаптарға сай келмейтіні туралы, сондай-ақ оны ауыстыру туралы уәкілетті органды хабардар етуге;

4) уәкілетті органның осы Заңның 29-5-бабының 3-тармағында көрсетілген нормативтік құқықтық актісіне сәйкес оның басшы қызметкерлерінің тағайындалуын (сайлануын), басқа лауазымға ауыстырылуын немесе еңбек шартын бұзуын (өкілеттіктерін тоқтатуын) қоса алғанда, олардың құрамында болған өзгерістер туралы бес жұмыс күні ішінде уәкілетті органды хабардар етуге;

5) уәкілетті органның сұрау салуы бойынша оған жүктелген мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау функцияларын орындау үшін қажетті ақпаратты, мәліметтер мен құжаттарды уәкілетті органға беруге;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мекенжайының (тұрған жерінің), оның ішінде микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның пошта мекенжайының, электрондық пошта мекенжайының, байланыс телефондары нөмірлерінің, интернет-ресурсы мекенжайының өзгергені туралы уәкілетті органды хабардар етуге;

7) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысына енгізілген өзгерістер және (немесе) толықтырулар туралы хабардар етуге;

8) өз мүшесінің (қатысушысының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын бұзғаны, сондай-ақ осы Заңның 29-10-бабының 3-тармағына сәйкес өз мүшелеріне (қатысушыларына) қатысты қолданылған ықпал ету шаралары туралы уәкілетті органға хабар беруге;

9) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) мен өз мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыларының және қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы өзге де тұлғалар арасындағы дауларды қарау жөніндегі орган құру туралы уәкілетті органға хабар беруге;

10) тізбесі, нысандары, ұсыну мерзімдері мен тәртібі уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленетін есептілікті уәкілетті органға ұсынуға;

11) Қазақстан Республикасы заңнамалық актілерінің ақпаратты қорғауға қойылатын талаптарын сақтай отырып, орналастыру тәртібі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленетін ақпаратты өзінің интернет-ресурсында орналастыруға міндетті.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің 2), 3), 4), 6), 7), 8) және 10) тармақшаларында көзделген жағдайларда микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның уәкілетті органды хабардар етуі (оған хабар беруі) жазбаша не электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы жүзеге асырылады.

5. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметкерлері қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын, өздеріне белгілі болған мәліметтердің құпиялылығын қамтамасыз етуге міндетті.

6. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметкерлері өз мүшелерінің (қатысушыларының) қызметіне бақылауды өздері жүзеге асыру барысында алынған мәліметтерді жария еткені үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

7. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым өзінің мүліктік жауапкершілігін және өз мүшелерінің (қатысушыларының) қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар алдындағы мүліктік жауапкершілігін қамтамасыз ету үшін мынадай тәсілдердің бірін қолданады:

1) мүшенің (қатысушының) және микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелерін (қатысушыларын) мүлiктік жауапкершілікке тарту;

3) Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген мүлiктік жауапкершілікті қамтамасыз етудің өзге де тәсілдерін пайдалану.

Мүлiктік жауапкершілікті қамтамасыз ету тәсілдерін пайдалану тәртібі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленеді.

29-9-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басқару органдары

1. Мыналар микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басқару органдары болып табылады:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысы;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атқарушы басқару органы;

4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның бақылау органы (ревизиялық комиссия).

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басқару органдарын қалыптастыру тәртібі, олардың құрылымы, құзыреті және өкiлеттіктерінің мерзімі, осы органдардың шешімдер қабылдау тәртібі осы Заңға және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарына сәйкес микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында белгіленеді.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысы жоғары басқару органы болып табылады, ол осы Заңмен, Қазақстан Республикасының өзге де заңдарымен және өзінің жарғысымен өз құзыретіне жатқызылған, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым қызметінің мәселелерін қарауға өкiлетті.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің жалпы жиналысы микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында белгіленген тәртіппен және кезеңділікпен, бірақ жылына бір реттен сиретпей шақырылады.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының айрықша құзыретіне мыналар жатады:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысын бекіту, оған өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым қызметінің басым бағыттарын айқындау;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымды ерікті түрде тарату және тарату комиссиясын тағайындау туралы шешім қабылдау;

4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органының басшысын, орынбасарын және мүшелерін сайлау, көрсетілген органның өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату немесе басшыларының не оның жекелеген мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату;

5) өзін-өзі реттейтін ұйымның атқарушы басқару органының функцияларын жүзеге асыратын адамдарды лауазымға тағайындау, оларды лауазымынан мерзімінен бұрын босату, сол сияқты атқарушы басқару органын құру және оның өкілеттіктерін тоқтату;

6) алқалы және атқарушы басқару органдарының, бақылау органының (ревизиялық комиссияның) және мамандандырылған органдардың есептерін микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында белгіленген тәртіппен және кезеңділікпен бекіту;

7) кіру жарнасы мен мүшелік жарналардың мөлшерін белгілеу;

8) мүліктік жауапкершілікті қамтамасыз ету тәсілдерін айқындау;

9) Қазақстан Республикасының заңдарына және микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысына сәйкес өзге де шешімдер қабылдау.

4. Егер микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысына микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жартысынан көбі қатысса, жиналыс өз құзыретіне жатқызылған шешімдерді қабылдауға құқықты.

5. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының шешімдері – жалпы жиналысқа қатысатын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) дауыстары санының көпшілік дауысымен немесе ол сырттай дауыс беру арқылы өткізілген жағдайда микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелері (қатысушылары) дауыстарының жалпы санының көпшілік дауысымен қабылданады.

6. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысын өткізу тәртібі, отырыстардың күн тәртібін қалыптастыру тәртібі, дауыс беруді өткізу шарттары мен тәртібі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында айқындалады.

7. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға басшылық етуді микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысында сайланған микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы жүзеге асырады.

Алқалы басқару органының сандық құрамы, оны қалыптастырудың, оның қызметінің, шешімдер қабылдауының, өкілеттіктерін тоқтатудың тәртібі мен шарттары

микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында белгіленеді.

8. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органының құзыретіне мыналар жатады:

1) мәселелерді микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының қарауына шығару;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелері (қатысушылары) болып кіру және микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүшелікті тоқтату туралы шешім қабылдау;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мамандандырылған органдарын құру, олар туралы ережелерді және олардың қызметті жүзеге асыру қағидаларын бекіту;

4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның бюджетін бекіту, оған өзгерістер енгізу;

5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарын бекіту және оларға өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында көзделген өзге де мәселелер.

Алқалы басқару органы микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелері (қатысушылары) өкілдерінің, сондай-ақ тәуелсіз мүшелерінің қатарынан қалыптастырылады.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы мүшелерінің саны кемінде жеті адамды құрауға тиіс.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйыммен немесе оның мүшелерімен еңбек қатынастары жоқ адамдар тәуелсіз мүшелер болып саналады. Тәуелсіз мүшелер микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы мүшелерінің кемінде бестен бірін құрауға тиіс.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органының әрбір мүшесі дауыс беру кезінде бір дауысқа ие болады.

Алқалы басқару органының мүшесі өзі акционері (қатысушысы), қызметкері болып табылатын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшесіне (қатысушысына) қатысты мәселелер бойынша дауыс бере алмайды.

9. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның атқарушы басқару органы:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жұмысын ұйымдастырады, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға жүктелген міндеттердің орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметкерлерін жұмысқа қабылдауды және жұмыстан шығаруды жүзеге асырады;

3) мемлекеттік органдарда, қоғамдық бірлестіктерде, басқа да ұйымдарда микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүдделерін білдіреді;

4) өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының және оның алқалы басқару органының құзыретіне жатпайтын өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

10. Бақылау органы (ревизиялық комиссия) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басқару органдары мен олардың лауазымды адамдарының қаржы-шаруашылық қызметін бақылауды жүзеге асыратын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның органы болып табылады.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның бақылау органы (ревизиялық комиссия) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысына есеп береді және оның бақылауында болады.

Бақылау органының (ревизиялық комиссияның) есептерін ұсыну тәртібі мен мерзімдері микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жарғысында айқындалады.

29-10-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның өз мүшелерінің (қатысушыларының) қызметін бақылауы

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым өз мүшелерінің (қатысушыларының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын сақтауын бақылауды тексерулер жүргізу арқылы жүзеге асырады.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелерін (қатысушыларын) тексеру:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүше болу (қатысу) шарттарын, сондай-ақ микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарын сақтауын бақылау мақсатында;

2) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшесінің (қатысушысының) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарының талаптарын не Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын бұзғаны туралы шағым түскен кезде;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшесіне (қатысушысына) тексеру жүргізу туралы уәкілетті органның тапсырмасы бойынша жүзеге асырылады.

3. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидалары мен стандарттарын

сақтамағаны үшін өз мүшелеріне (қатысушыларына) қатысты мынадай ықпал ету шараларын қолдануға құқылы:

- 1) анықталған бұзушылықтарды белгіленген мерзімдерде міндетті түрде жою туралы талап қою;
- 2) жазбаша нысанда ескерту шығару;
- 3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленген мөлшерде айыппұл салу;
- 4) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелерін (қатысушыларын) тізілімнен шығару;
- 5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленген, Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де шаралар.

4. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелеріне (қатысушыларына) қатысты осы баптың 3-тармағында көзделген ықпал ету шараларын қолдану тәртібі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында айқындалады.

29-11-бап. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізілімі және оларды тізілімнен шығару

1. Уәкілетті орган микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізілімін жүргізеді.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізілімінде қамтылған мәліметтер ашық мәліметтер болып табылады, олар уәкілетті органның интернет-ресурсында орналастырылады және жаңартылып отырады.

Осы Заңның 29-5-бабы 5-тармағының талаптарына сәйкес келетін микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым туралы мәліметтер "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес хабарлама негізінде микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізіліміне енгізіледі.

3. Мыналар микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдарды тізілімнен шығаруға негіз болып табылады:

- 1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшелерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымды тізілімнен ерікті түрде шығару, тарату немесе біріктіру, қосу, бөлу немесе бөліп шығару нысанында жүргізілген қайта ұйымдастыру туралы шешімі;
- 2) Өзін-өзі реттеу туралы заңның 9-бабы 4-тармағының үшінші бөлігінде және осы Заңның 29-5-бабының 7-тармағында көзделген құжаттарды екі ай ішінде ұсынбау;
- 3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметін тоқтату туралы заңды күшіне енген сот шешімі;

4) уәкілетті органның жазбаша нұсқамасын жүйелі түрде (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде үш және одан көп рет) орындамау;

5) уәкілетті органға есептілікті бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) ұсынбау және (немесе) анық емес есептілікті ұсыну;

6) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде осы Заңның 29-5-бабының 5-тармағында белгіленген талапқа сәйкес келмеуі.

4. Уәкілетті орган микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымды осы баптың 3-тармағында көзделген негіздер бойынша тізілімнен шығару туралы шешім қабылдағаннан кейін бір жыл ішінде мұндай коммерциялық емес ұйым микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым ретінде қызметті жүзеге асыру мүмкіндігіне ие бола алмайды.

5. Тізілімнен шығарылған микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) болып табылған микроқаржы ұйымдарына қатысты оның осы Заңның 29-7-бабының 1-тармағы бірінші бөлігінің 1), 2), 3), 4) және 6) тармақшаларында және 29-10-бабында белгіленген оның функциялары микроқаржы ұйымы микроқаржылық қызмет саласындағы осындай өзін-өзі реттейтін ұйымға кірген күннен бастап тиісті түрдегі микроқаржылық қызмет саласындағы өзге өзін-өзі реттейтін ұйымға ауысады, ал жұмыс істеп тұрған тиісті түрдегі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым болмаған жағдайда микроқаржы ұйымы тиісті түрдегі микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізіліміне енгізілген және микроқаржылық қызмет саласындағы осындай өзін-өзі реттейтін ұйымға кірген күнге дейін уәкілетті органның бақылауы мен қадағалауында қалады.

6. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдар тізілімінен шығарылған жағдайда, микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым, оның мүшелері (қатысушылары) және қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушылар арасындағы құқықтық қатынастардан қалыптасқан және туындайтын барлық құжат пен мәліметті мүшелерінің (қатысушыларының) құрамына өзін-өзі реттейтін ұйымдар тізілімінен шығарылған микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) кірген микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін басқа ұйымға, ал жұмыс істеп тұрған микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым болмаған жағдайда уәкілетті органға беруге міндетті.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген құжаттар мен мәліметтер уәкілетті органға берілген кезде уәкілетті орган микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшесі (қатысушысы) мен қаржылық көрсетілетін қызметтерді тұтынушы арасындағы құқықтық қатынастардан туындайтын міндеттемелерді, сондай-ақ микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның үшінші

тұлғалармен құқықтық қатынастарынан туындайтын мүліктік сипаттағы өзге де міндеттемелерді атқармайды.

Осы тармақта көрсетілген құжаттар мен мәліметтерді беру тәртібі осы Заңның 29-5-бабы 3-тармағының екінші бөлігінде көрсетілген нормативтік құқықтық актіде белгіленеді.

7. Осы баптың 6-тармағында көрсетілген материалдарды беру жөніндегі міндетті орындамағаны үшін тізілімнен шығарылатын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкері Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

29-12. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға қолданылатын ықпал ету шаралары және оларды қолдану негіздері

1. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым осы Заңның және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарының, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерінің микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметіне қойылатын талаптарын, қағидалар мен стандарттарды сақтамаған кезде, сондай-ақ микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерлерінің құқыққа сыйымсыз әрекеттері немесе әрекетсіздігі анықталған кезде уәкілетті орган осы бапта белгіленген ықпал ету шараларын қолданады.

Ықпал ету шаралары деп орындалуы міндетті жазбаша нұсқама мен санкциялар түсініледі.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға анықталған бұзушылықтарды және (немесе) олардың жасалуына ықпал еткен себептерді, сондай-ақ жағдайларды жоюға бағытталған орындалуы міндетті шараларды қабылдауға берілетін нұсқау жазбаша нұсқама болып табылады.

Жазбаша нұсқамада уәкілетті органның осы тармақтың бірінші бөлігінде белгіленген талаптарын орындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын (бұдан әрі – іс-шаралар жоспары) уәкілетті орган белгілеген мерзімде ұсыну туралы талап қамтылуы мүмкін.

Жазбаша нұсқамада белгіленген мерзімде ұсынылған іс-шаралар жоспарында бұзушылықтардың, олардың туындауына алып келген себептердің сипаттамалары, жоспарланған іс-шаралардың тізбесі, оларды жүзеге асыру мерзімі, сондай-ақ микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның жауапты басшы қызметкерлері көрсетіледі.

Уәкілетті органның жазбаша нұсқамасына шағым жасау Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жүзеге асырылады. Уәкілетті органның жазбаша нұсқамасына шағым жасау оның орындалуын тоқтата тұрмайды.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым уәкілетті органды жазбаша нұсқамада көрсетілген шаралардың және (немесе) іс-шаралар жоспарында

көрсетілген іс-шаралардың осы құжаттарда көзделген мерзімдерде орындалғаны туралы хабардар етуге міндетті.

3. Жазбаша нұсқама уәкілетті орган белгілеген мерзімде орындалмаған жағдайда уәкілетті орган микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкерін шеттету және (немесе) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның осы Заңның 29-7-бабында көзделген барлық функциясының немесе олардың бір бөлігінің атқарылуын тоқтата тұру туралы талап жіберуге құқылы.

Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның басшы қызметкері шеттетілген жағдайда оны алмастыру тәртібі мен міндеттерді орындау мерзімдері микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында айқындалады.

4. Уәкілетті орган микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға осы Заңның 29-11-бабы 3-тармағының 2), 4), 5) және 6) тармақшаларында көзделген негіздер бойынша микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымдардың тізілімінен шығару түріндегі санкцияны қолдануға құқылы.

29-13. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүшелікті (қатысуды) тоқтату

1. Микроқаржы ұйымының микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүшелікті (қатысуды) тоқтатуға мыналар негіз болып табылады:

1) микроқаржы ұйымының микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүшелігін (қатысуын) ерікті түрде тоқтату микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қағидаларында белгіленген мерзімдерде жүзеге асырылады;

2) микроқаржы ұйымын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның шешімі бойынша микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) қатарынан шығару микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның алқалы басқару органы осындай шешім қабылдаған күннен кейінгі күннен бастап жүзеге асырылады;

3) микроқаржы ұйымын лицензиядан айыру уәкілетті орган осындай шешім қабылдаған күннен кейінгі күннен бастап жүзеге асырылады;

4) микроқаржы ұйымын тарату осы Заңға сәйкес микроқаржы ұйымы таратылған күннен бастап жүзеге асырылады;

5) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметін тоқтату микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның қызметі тоқтатылған күннен бастап жүзеге асырылады.

2. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мынадай:

1) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшесі (қатысушысы) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның

қағидалары мен стандарттарының талаптарын бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) сақтамаған;

2) мүше (қатысушы) мүшелік жарналарды бірнеше рет (қатарынан күнтізбелік он екі ай ішінде екі және одан көп рет) төлемеген;

3) микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүше (қатысушы) болуға қабылдау үшін мүше ұсынған құжаттарда анық емес мәліметтер анықталған жағдайда микроқаржы ұйымын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның мүшелері (қатысушылары) қатарынан шығару туралы шешім қабылдауға құқылы.

3. Микроқаржы ұйымы өзінің микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүше (қатысушы) болуына байланысты төлеген кіру жарнасы мен мүшелік жарналар микроқаржы ұйымының микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүше (қатысушы) болуы тоқтатылған кезде қайтарылуға жатпайды.

4. Микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымға мүше (қатысушы) болуға қабылдаудан бас тарту немесе оның мүшелері (қатысушылары) қатарынан шығару туралы микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның шешіміне, сондай-ақ микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйым мүшесінің (қатысушысының), оның мүшелеріне (қатысушыларына) кандидаттың құқықтары мен заңды мүдделерін бұзатын микроқаржылық қызмет саласындағы өзін-өзі реттейтін ұйымның әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) сотқа шағым жасауға болады.

5-тарау. ҚОРЫТЫНДЫ ЖӘНЕ ӨТПЕЛІ ЕРЕЖЕЛЕР

30-бап. Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық

Қазақстан Республикасының микроқаржылық қызмет туралы заңнамасын бұзу Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жауаптылыққа алып келеді.

Ескерту. 30-бап жаңа редакцияда – ҚР 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

31-бап. Өтпелі ережелер

1. Коммерциялық емес микрокредиттік ұйымдарды қоспағанда, микрокредиттік ұйымдар 2016 жылғы 1 қаңтарға дейінгі мерзімде Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес мемлекеттік қайта тіркелуге жатады.

Осы тармақта белгіленген талаптар сақталмаған жағдайда, микрокредиттік ұйымдар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес мәжбүрлеп қайта ұйымдастырылуға не таратылуға жатады.

2. Коммерциялық емес микрокредиттік ұйымдар 2016 жылғы 1 қаңтарға дейінгі мерзімде Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қайта ұйымдастырылуға не таратылуға жатады.

2-1. Микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алу үшін 2021 жылғы 1 маусымға дейін өтініш беруге құқылы кредиттік серіктестіктерді қоспағанда, 2021 жылғы 1 қаңтарға дейін құрылған және 2021 жылғы 1 наурызға дейін уәкілетті органға микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға лицензия алу үшін өтініш бермеген микроқаржы ұйымдары Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қайта ұйымдастырылуға не таратылуға жатады.

2-2. Ешбір тұлға, егер ол көрсетілген ұйымдар өзінің қызметін қайта ұйымдастыру немесе тарату арқылы ерікті түрде тоқтату туралы шешім қабылдауына байланысты микроқаржы ұйымдарының тізілімінен алып тасталған жағдайды қоспағанда, уәкілетті орган микроқаржы ұйымдарының тізілімінен алып тастау туралы шешім қабылдағанға дейін бір жылдан аспайтын кезеңде құрылтайшысы (акционері, қатысушысы) не басшы қызметкері бұрын микроқаржы ұйымының бірінші басшысы немесе құрылтайшысы (қатысушысы) болған заңды тұлға болып табылса, микроқаржы ұйымдарының жарғылық капиталдарына қатысу үлестерін не орналастырылған акцияларын дербес өзі немесе басқа тұлғамен (тұлғалармен) бірлесіп тікелей немесе жанама түрде иелене және (немесе) пайдалана және (немесе) оларға билік ете алмайды.

2-3. Микроқаржы ұйымдары микроқаржылық қызметті жүзеге асыруға арналған лицензияны алуға өтініш бергенге дейін орналасқан жері осы Заңның 14-1-бабы 3-тармағының талаптарына сәйкес келмейтін филиалдардың үй-жайларын жабуға міндетті.

3. Алып тасталды – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

4. Алып тасталды – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

5. Алып тасталды – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

6. Алып тасталды – ҚР 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

Ескерту. 31-бапқа өзгеріс енгізілді – ҚР 02.07.2018 № 168-VI (алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); 03.07.2020 № 359-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 02.01.2021 № 399-VI (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі); 24.05.2021 № 43-VII (01.01.2021 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңдарымен.

31-1-бап. Микроқаржы ұйымының қаржы өнімдерінің бекітілгені туралы хабардар етуі

Ескерту. 31-1-бап алып тасталды – ҚР 16.01.2026 № 259-VIII (01.07.2026 бастап қолданысқа енгізіледі) Заңымен.

32-бап. Осы Заңды қолданысқа енгізу тәртібі

1. Осы Заң, 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін осы Заңның 14-бабының 3 және 4-тармақтарын қоспағанда, алғашқы ресми жарияланғанынан кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

2. "Микрокредиттік ұйымдар туралы" 2003 жылғы 6 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2003 ж., № 4, 23-құжат; 2006 ж., № 11, 55-құжат; № 23, 140-құжат; 2010 ж., № 7, 28-құжат; 2011 ж., № 3, 32-құжат) күші жойылды деп танылсын.

*Қазақстан Республикасының
Президенті*

Н.НАЗАРБАЕВ

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК